

ВЕЛИКА СРБИЈА

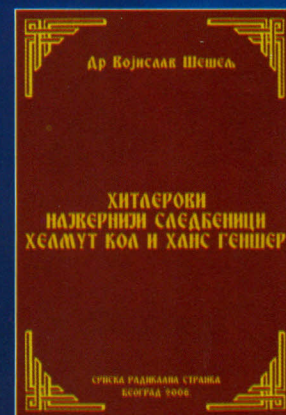
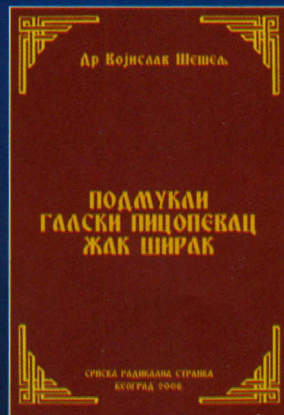
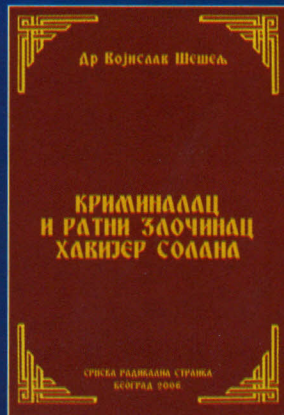
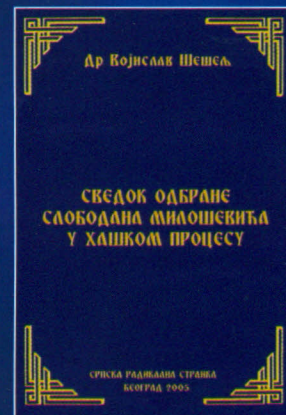
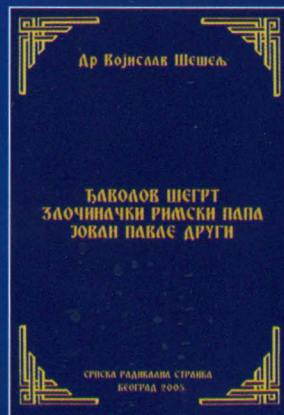
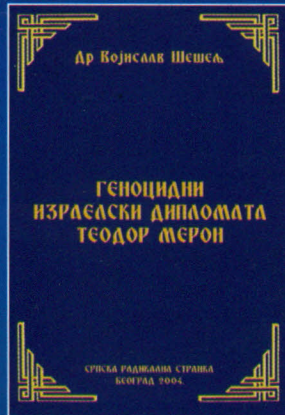
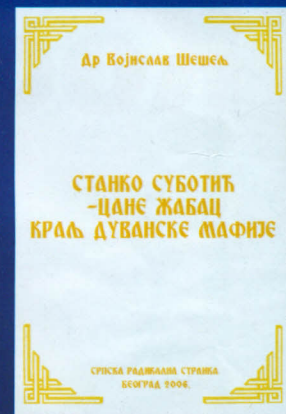
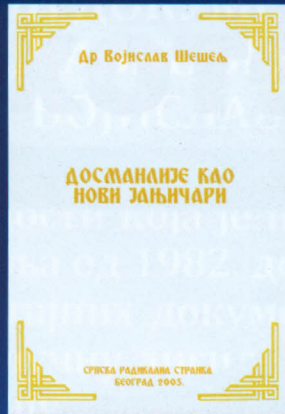
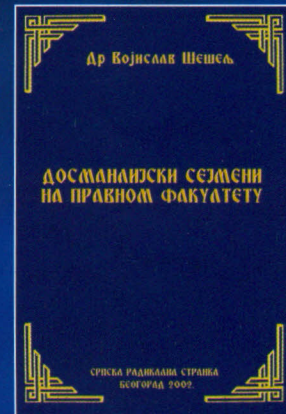
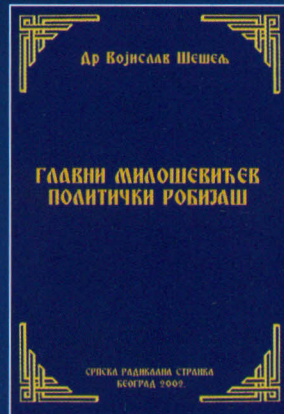
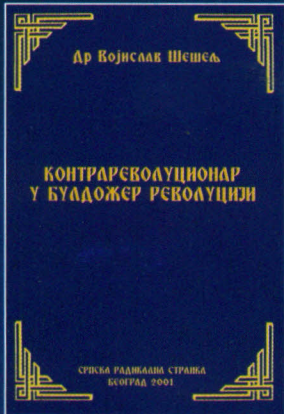
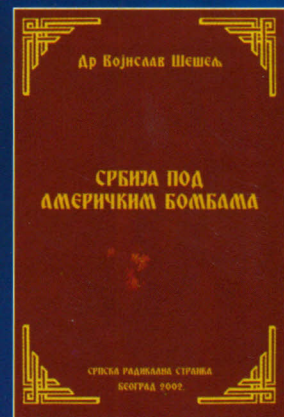
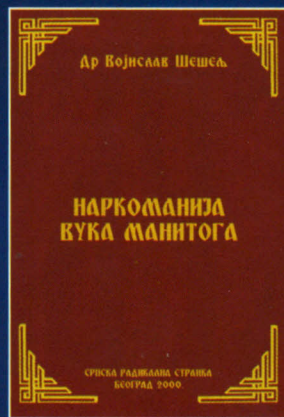
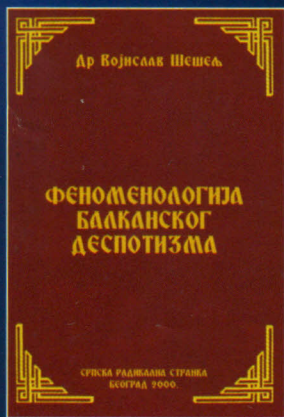
ISSN 1452-9165

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, АВГУСТ 2011. ГОДИНЕ
ГОДИНА XXII, БРОЈ 3462

Српски радикали са Србима на северу Косова и Метохије

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Српска радикална странка

За издавача

др Војислав Шешел

Главни и одговорни уредник

Елена Божић-Талијан

Заменик главног

и одговорног уредника

Марина Томан

Помоћник главног

и одговорног уредника

Момир Марковић

Редакција

Иван Нинић, Борис Алексић,
Душан Марић, др Никола Жугић,
Слађан Мијаљевић, мр Дејан Мировић,
мр Александар Маргиновић,
Будимир Ничић, Амџад Мигати,
Огњен Михајловић

Уноск текста

Златија Севић, Весна Марић,
Љубинка Божовић,

Лектура и коректура

Ивана Борац

Техничко уређење

Северин Поповић

Председник Издавачког савета

Др Ђорђе Николић

Заменик председника

Издавачког савета

Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешел,
Милорад Мирчић, Гордана Поп-Лазич,
Драган Тодоровић, Мирко Благојевић,
Душко Секулић, Зоран Красић,
Паја Момчилов, Наташа Јовановић

Штампа

ДОО „Драгић“, Зрењанин

Ђорђа Јоановића 20,

23000, Зрењанин, тел. 023/535-491

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија“, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија“ уписане су у
Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем
1104. од 5. јуна 1991. године.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
329(497.11)

ВЕЛИКА СРБИЈА : новине Српске радикалне странке / главни и одговорни уредник Елена Божић-Талијан. - Год. 1, - бр. 1 (12. јул 1990)-Београд : Српска радикална странка, 1990-. 30 cm

Месечно

ISSN 1452-9165 = ВЕЛИКА СРБИЈА
COBISS.SR-ID 19291650

Косово и Метохија

- Српски радикали са Србима на северу Косова и Метохије

2

Кројачи српских граница

- Запад награђује шиптарски тероризам

6

Да се не заборави

- Злочин који траје

11

Пропаст српског сељака

- Министар поделио Србију по откупним ценама малине

13

Победа

- Радикали се изборили за плате радника “Прахова”

15

Србија на добошу

- Влада крчми и електропривреду

16

Недомаћински

- “ЈАТ” на добошу

18

На лицу места: Мионица

- Сиромашни и болесни за Тадића нису приоритет

20

Уништавање привреде

- Убише нас порези и таксе

23

Интервју: др Паја Момчилов

- Влада озаконила корупцију

28

Ампутација

- “Амбасада” Војводине у Бриселу

40

Скандалозно

- Отровна риба на тањиру

45

Преживљавање

- Целу плату поједемо за доручак

51

Небезбедно

- НАТО-у све информације српских служби безбедности

59

Срамно

- Шутановац чува НАТО бомбе

61

Српска радикална странка никада се неће одрећи Косова и Метохије. Власт Бориса Тадића спроводи поданичку политику чији је циљ да се Косово и Метохија, уз помоћ Брисела и Вашингтона, преда у руке Хашима Таџија. Странка се противи предлогу споразума који Србима намећу Тачи и Кфор и инсистира да се решење тражи у СБ УН, у складу са Уставом Републике Србије и Резолуцијом 1244, уз подршку пријатељских земаља. Борис Тадић, одговорност за катастрофалну политику према Косову и Метохију покушава да пребаци на локалну самоуправу и Србе са севера јужне покрајине.

У разговору са Србима на северу Косова и Метохије чланови делегације Српске радикалне странке, која је посетила јужну српску покрајину, истакли су да су свесни ситуације у којој се Срби налазе и позвали их на јединство и слогу. Такође су нагласили да НАТО и Европска унија воде отворено непријатељску политику према Србији и отимају нам Косово и Метохију. Делегација Српске радикалне странке посетила је Србе на северу Косова и Метохије који су барикадама покушали да спрече постављање царине нелегалне НАТО државе Косово на административним

прелазима према централној Србији, Брњак и Јариње, 6. августа. Делегацију странке предводили су потпредседници странке Милорад Мирчић и Зоран Красић, члан Централне отаџбинске управе, генерал Божидар Делић, и народни посланик Милан Аврамовић.

Америчке пушке као добродошлица

Посета је уследила дан пошто је Влада Србије потписала споразум са Кфором о уклањању српских барикада, који Срби са севера Косова нису прихватили, имајући у виду да није испуњен ни један од српских захтева.

Представници Српске радикалне странке ушли су на територију АП Косова и Метохије преко административног прелаза Јариње који сада контролишу војници Кфора из САД. На контролном пункту дочекали су их војници са пушкама и оклопним возилима, сваки аутомобил је претресан и прегледана су документа пре него што је дозвољен пролаз ка Косовској Митровици.

Функционери Српске радикалне странке прво су обишли Звечан, где су се на састанку Општинског одбора странке упознали са тренутном ситуацијом.

У Звечану се Српска радикална странка, са девет одборника у локалном парламенту, налази у власти и од почетка је укључена у постављање и одбрану пункта на Рударима, који је први на удару НАТО окупатора и албанске полиције.

Радикали на првој линији

Председник Скупштине општине Звечан и председник Општинског одбора Српске радикалне странке у том граду, Добросав Добрић, упознао је де-

не странке да су Кфор и Еулекс били највеће заблуде, да ниједног тренутка нису били неутрални по питању статуса Косова и Метохије. НАТО сили тешко може да се одупре било који народ на свету, али Срби на Косову и Метохији ипак истрајавају у својим намерама. Дошли смо на барикаде да дамо до знања да подржавамо грађане који на њима бране Србију – рекао је Мирчић.

Споразум против Срба

легацију странке са ситуацијом на барикадама.

- Захваљујемо се на посети нашој браћи која су дошла да нас подрже у овој неравноправној борби против НАТО-а, али од јуче и против Ваде Србије која је склопила споразум са Кфором на штету Срба на Косову и Метохији. Државни врх је дао свој пристанак да се уклоне барикаде иако ниједан од захтева због којих су оне постављене није испуњен. Барикаде су симбол отпора Срба са Косова и Метохије. Кфор наставља да спречава довожење основних животних намирница на Косово и Метохију, и даље враћа камионе са хлебом и млеком који долазе из Рашке. Обраложење је да треба да се добије потврда међународних хуманитарних организација да су те намирнице потребне на Косову и Метохији. Људи су били спремни да својим телима спрече пролазак возила окупатора ка административним прелазима и за сада смо успели у томе – објаснио је Добрић.

Потпредседник Српске радикалне странке, Милорад Мирчић, рекао је да је поносан на држање радикала на Косову и Метохији, који су од почетка избијања кризе на барикадама.

- Потврдио се став Српске радикал-

шеф Одборничке групе Српске радикалне странке у Звечану и потпредседник Општинског одбора Драган Милетић, објаснио је да споразум који је влада потписала са Кфором не даје никакве гаранције Србима.

- Тај папир који називају споразумом нема на себи ни потпис ни печат. Нема никаквих гаранција да ће, и овакав какав је, бити испоштован. То је

само џентлменски споразум са командантом Кфора који сутра може да буде прекомандован или пензионисан и неће бити никог да гарантује његово испуњење. Ко ме сад да верујемо? Влади која нас је издала? – пита се Милетић.

Он је упозорио да би евентуално постављање косовске царине на на Јариње и Брњак представљало „пропаст за Србе на северу покрајине“.

Потпредседник Српске радикалне странке, Зоран Красић, рекао је да ће Српска радикална странка увек бити уз народ.

- Постоји јединство Срба у захтевима на барикадама, а ти захтеви нису ис-

пуњени. Споразум који је влада постигла са Кфором не обавезује Србе на Косову и Метохији. Ако атрибути тзв. државе Косово заживе на прелазима, готово је са присуством Србије у покрајини – упозорава Красић.

Генерал Божић Делић је рекао да је актуелна криза на Косову и Метохији последица покушаја Кфора да доврши посао који је НАТО почео 1999. године.

- Кфор неће успети у томе ако је народ јединствен. Треба радити све што је у нашој моћи да се спречи инсталација албанских власти на северу Косова и Метохије. Треба наставити са ненасилним отпором на барикадама јер против ненаоружаног народа, жена и деце, оружје не значи ништа – рекао је Делић.

Сусрет са народом на барикади

Представници Српске радикалне странке затим су посетили барикаду код места Рударе код Звечана, на магистралном путу Косовска Митровица – Лепосавић. Срби су потпуно блокирали пут, тако да сав саобраћај ка северу

мора поћи кроз Косовску Митровицу и Звечан, тако да народ има пуну контролу над путевима. Барикада се састоји од неколико, готово непремостивих, препрека које су постављене на простору дужине стотинак метара. Пут НАТО транспортерима препречују два насипа од камена, два багера, камионска приколица, наслане дрвене палете, палете на којима стоји грађевински материјал, а на предњој страни барикаде ка Приштини постављен је огроман метални крст и шатор у коме спавају чувари барикаде.

Долазак функционера Српске радикалне странке дочекан је са одушевље-

њем на барикади. Окупљени су прилазили да се поздраве и поразговарају са представницима Српске радикалне странке. Велики број жена на барикади изненадио је Зорана Красића који је у шали пребадио мушкарцима:

„Више има жена него вас на барикадама“.

„Кад ћете да признате да смо јачи пол“ – узвратила му је једна од жена која је седела уз камионску приколицу која је препречавала пут.

„Ја то увек причам“ – одговорио јој је Красић, што је изазвало смех код окупљених жена које су му пришле да се рукују и сликају са њим.

Срби на барикадама желели су да испричају посланицима Српске радикалне странке све догађаје од постављања барикаде и чују и њихов став око споразума који је потписала влада.

На барикади је било и неколико мотоциклиста који су се пожалили Милораду Мирчићу на понашање МУП-а Србије.

– Бајкерима полиција у Београду није дозволила да одрже протест подршке Србима на Косову. Ми нисмо никакви хулигани, до сада смо имали неколико протеста, сваке године за Видовдан долазимо од Београда до Косовске Митровице и никад ниједан инцидент нисмо направили, а полиција нам овог пута није дозволила – јадао се овај бајкер.

Окупљени Срби нису дозволили функционерима Српске радикалне странке да крену према барикади код

Зубиног потока пре него што погледају кућу у којој спавају чувари барикаде.

У оближњој кући у изградњи која нема прозоре, нити је омалтерисана, на

палетама и стиропору, спавају током ноћи чувари барикаде. Посланици су сели са њима и још једном их охрабрили да истрају у одбрани интереса Србије на Косову и Метохији, истичући да ће Српска радикална странка бити уз њих.

Несташица горива и хране

Драган Милетић каже да је од избијања кризе отежано снабдевање животним намирницама Срба на Косову и Метохији.

– Снабдевање је скоро прекинуто јер НАТО војници не дозвољавају камионима са храном да пролазе. Не дозвољавају да нам се дотера чак ни млеко и хлеб из Рашке. Спречавају пролаз, како шлеперима тако и малим доставним камионима. Посебно смо забринути због несташице горива, ако останемо без горива нећемо моћи да радимо, све ће стати – каже Милетић, истичући да је отежано и довожење хуманитарне помоћи јер војници Кфора захтевају посебне дозволе од међународних организација.

Несташица горива је све евидентнија у српским местима, на пумпама НИС-а горива нема већ неколико дана, као и на великом броју приватних пумпи. У ово се уверила и екипа „Велике Србије“ која је обишла неколико пумпи док коначно није пронашла где има горива.

„Оставите нам генерала“

Из Рудара, караван возила са члановима Српске радикалне странке одла-

зи до барикаде код места Зупче надомак Зубиног потока. Ка Зубиног потока идемо планинским путем поред манастира Девине воде, јер онај краћи кроз јужну Митровицу Срби још од 1999. године не могу да користе.

Крађа српске имовине

Док је полагано цвеће на споменик погинулим браниоцима Косова и Метохије из митровачког краја за време бомбардовања 1999. године, догодио се један мањи инцидент који набоље одсликава улогу Еулекса и карактер тзв. државе Косово. Наиме, из аута једног од чланова Српске радикалне странке Албанац из насеља Бошњачка махала, кроз отворен прозор, зграбио је торбицу, а кад га је појурио српски полицајац из састава КПС, кренуо је да бежи преко моста ка јужној Косовској Митровици. Иако је са друге стране било неколико албанских полицајаца који су видели шта се догодило, као и патрола Еулекса која је била у ауту, нису се дали у потеру за лоповом. Међутим, из страха јер га је Србин полицајац КПС појурио преко моста, Албанац је бацио торбицу тако да није начињена никаква штета. Полицајац нам је објаснио да је то честа појава да Албанци краду на северу, а онда побегну у јужну Косовску Митровицу, где их њихова полиција неће хапсити због крађе српске имовине.

Милорад Мирчић положио је цвеће на споменик погинулим браниоцима Косова и Метохије из митровачког краја за време бомбардовања 1999. године. У повратку, представници Српске радикалне странке посетили су Лепосавић, где су одржали састанак са члановима странке.

Слога и јединство

Током посете Косову и Метохији главна порука коју су говорили функционери Српске радикалне странке била је да су Србима у покрајини неопходни јединство и слог како би победили. Такође је наглашено да НАТО и Европска унија воде отворено непријатељску политику према Србији и оти мају нам Косово и Метохију. **Р. В. С.**

На барикади код Зупча функционери Српске радикалне странке поново наилазе на топао дочек локалних Срба, сви желе да се рукују са посланицима и сазнају њихово мишљење о ситуацији на Косову и Метохији.

И на овој барикади, иако мањој од оне у Рударима, пут је блокиран балванима, камионима и грађевинским машинама. Ипак, возила се пропуштају једном траком док се не види судбина споразума који је влада постигла са Кфором.

И у Зубином Поток у незадовољни договором о уклањању барикада, истичући да су вест о споразуму Албанци из оближњих села и јужне Косовске Митровице дочекали уз славље и рафале.

И овде је делегација Српске радикалне странке оставила сокове за освежење и цигарете, али су се чувари барикада нашалили да би било боље да им се уместо сокова остави „генерал“, алудирајући на генерала Делића.

– Оставите ви нама генерала јер се никад не зна кад ће да нам затреба – ре-

као је један од окупљених момака. На барикади код Зубиног Потока, као и код Рудара, налази се велики број чланова и симпатизера Српске радикалне странке.

У повратку, делегација Српске радикалне странке обишла је манастир Девине воде и средњовековну тврђаву у Звечану у којој је, према легенди, умро Стефан Дечански, а затим се отишло на главни мост у Косовској Митровици.

У Косовској Митровици, испред делегације Српске радикалне странке,

Запад награђује шиптарски тероризам

Пише: Александар Павић

Током своје једнодневне посете окупираном Косову и Метохији, 11. августа 2011, немачки министар спољних послова Гвидо Вестервеле је рекао много тога битног, и то не само у својству високог државног представника Немачке, већ и у својству својеврсног гласноговорника западних сила и њихове политике према јужној српској покрајини, поготово после кризе настале 25. јула, када су специјалне јединице Хашима Тачија, уз пасивну (у виду неодржавања на телефонске позиве званичника Србије у првим часовима кризе) и активну (у виду хеликоптерског превозења шиптарских цариника на административне пунктове Брњак и Јариње) подршку западних „пријатеља“, покушале да окончају процес претварања административне границе између Косова и Метохије и централне Србије у „државну“. Све је то, наравно, било зачињено неизбежном, германски бруталном, директношћу и ароганцијом, које су током последња два века постале саставни део политичког дискурса између немачких држава и овог дела Европе, тј. делова који се не желе уклопити у све новије

верзије споља диктираних „нових поредака“.

У Приштини је, на првом месту, Вестервеле истицао важност дијалога: „Важно је да сви спорови буду решени дипломатским путем, кроз дијалог, кроз сарадњу.“ Одлично, помислили би наивни и неискусни – дајмо шансу миру! Овај Вестервеле је раван по свом миротворству председнику Србије! Међутим, „дијалог“ је врло селективна

категорија за немачког министра. Односи се само на легитимизацију садашњег стања, изазваног једностраним потезима западних сила и њихових арбанашких извршитеља радова. Дакле: „Сада је важно да се привремено решење које је пронађено и примени.“

Ово се односи на споразум између Кфора и „српских преговарача“ Стефановића и Богдановића, који је фактички замрзнуо стање настало после неуспелог Тачијевог упада на север Косова и Метохије, када је Кфор преузео надлежност над Јарињем и Брњаком. Али то није све: „Ми смо за дијалог који се води под покровитељством (високе представнице ЕУ Кетрин) Ештон, и да се овај процес што пре обнови.“ То јест, „дијалог Београда и Приштине“, који би требало да легитимише „добросуседске односе“ између једног дела Србије с

њеним другим делом, привремено окупираним од стране западних сила које Вестервеле и представља. Ту се, међутим, могућности „дијалога“ исцрпљују. Наиме:

„Наш је став да је географска карта нацртана у овом региону, и да нема повратка у ранија доба где су границе довођене у питање. Ово је јасан став Немачке и немачке владе који сам изнео пре годину дана, и сада понављам. Гео-

графска карта југоисточне Европе је нацртана, статусна и територијална питања по ставу Немачке су решена, и сви треба то да прихвате.“ Овде тешко да има и примесе нечега што би се могло назвати „дијалогом“. О агресији на једну суверену земљу, о кршењу међународног права, дакле, нема се шта говорити. То није „дијалог“.

То је заправо позив на рат – што ће вам потврдити било који западни званичник. Ко није раније схватао шта је Орвел хтео да каже својим слоганом „рат је мир“ чувеном антиутопистичког роману „1984“ – сада вероватно схвата: „мир“ је заправо пасивно, фаталистичко прихватање плодова агресивног ратовања. У мрачном свету надилазећег глобалног тоталитаризма, ви сте „миротворац“ само ако се повинујете западној (тј. глобалистичкој) агресији. Ако пак покушате да се одупрете – ви заправо желите рат. Јасно? Идемо даље.

У истом контексту је, нешто касније, приликом посете северу Косова и Метохије, Вестервеле изјавио да је „шокиран трговима насиља“ на административном пункту Јариње, оном којег су још увек непознати починиоци – за које се, некако по аутоматизму, сматра да су српске националности – спалили 27. јула. Па је онда још једном поновио, ваљда ради утврђивања градива: „Прилично је шокантно видети овде трагове насиља.“ Новинари Франс преса су обе изјаве марљиво забележили и пренели. Притом, разуме се, било такав „шок“ над изворним насиљем Тачијевих плаћеника, чији је покушај насилног заузимања прелаза 25. јула и изазвао кризу – изостао је. Јер, треба запамтити – „рат је мир“. Тачијева акција је имала прећутно одобрење Запада, тако да се има „мирно“ прихватити – баш како Србе њихов актуелни пред-

седник неуморно саветује – док је свака реакција на исту, на кршење мира – заправо „рат“. Разумели смо се?

Да би овај принцип разумели још боље, треба поменути да је, још пре него што је посетио север Косова и Метохије, Вестервелле одржао заједничку конференцију за штампу са „косовским премијером“ Тачијем:

„Премијер Косова Хашим Тачи поновио је, на заједничкој конференцији за новинаре са шефом немачке дипломатије, да су недавне одлуке косовске владе биле неопходне за успостављање реда и закона на северу Косова и да су у складу са Уставом, Ахтисаријевим планом и Резолуцијом 1244 СБ УН.

„Влада Републике Косова донела је одлуке које су недостајале много раније за стварање новог, нормалнијег и стабилнијег живота за око 40 хиљада српских грађана на северу Косова који су били таоци криминалних структура“, рекао је Тачи (Глас Америке).

Уз чињеницу да је Вестервеллеово ћутање значило и одобравање „Змијиних“ речи, није забележено да је Вестервелле доживео икакав „шок“ чињеницом да је своју конференцију одржао у тандему с човеком оптуженим за организовано касапљење људи ради вађења и продаје њихових органа (о оптужбама за трговину дрогом, белим робљем, изнуђивање, убиства и застрашивање сведока да и не причамо), а још мање чињеницом да се исти уопште усудио не само да даје суд о „криминалности“ неког другог, већ и да се бави „сузбијањем“ исте. Али, то ипак не треба да нас шокира ако знамо да су Вестервелле и Тачи део једног истог „партнерства за мир“ – према којем је сваки отпор унапред криминализован. Зато, како је приметио Џерард Галучи, бивши амерички дипломата и регионални представник УН за подручје Митровице, у ауторском тексту за сајт организације Трансконфликт, земље тзв. Квинте (САД, В. Британија, Француска, Немачка и Италија) „стварају слику српских насилника, хулигана и криминалаца који пружају отпор успостављању косовског закона и реда и при томе држе као таоце локално становништво“. То се зове психолошка припрема пред нову акцију.

У том контексту, ипак, највише брине „забринутост“ немачког министра спољних послова, који је, са забринутим изразом лица, приметио да се „насиље може поново, сваког момента, распламсати“ и да се „та чи-

њеница не сме потценити“. Зашто је министар „забринут“? Да ли он зна нешто што ми не знамо? Јер, оно што сви ми „неалбанци“, и са једне и са друге стране административне линије, знамо јесте да је управо насиље оно што власти у Београду никако не толеришу, поготово када је реч о заштити виталних националних интереса. Није ли председник Србије, по ко зна који пут, пред очима јавности, пред Народном скупштином, изричито поновио да „Србија неће ратовати“? И не само то – није ли директор полиције Србије, Милорад Вељовић, изричито изјавио да ће заштитити међународне снаге на Косову и Метохији против „екстремиста“ из било ког дела Србије? Одакле би то, онда, по Вестервеллеу, опасност од новог насиља могла да прети? Од српског напада на територију јужно од Ибра? То тешко да би и западни медији смели да понуде као смислену могућност. Што оставља само две очигледне могућности: још један покушај Тачијевих плаћеника да заузму границу, или насилан покушај западних „мировњака“ да тај посао обаве уместо њега. То, наравно, Вестервелле неће рећи – зато што он, остајући доследан својој логици, то не би ни сматрао насиљем. „Насиље“ би представљао само отпор таквим покушајима. А једини отпор таквим покушајима могао би да потекне од „неалбанаца“ – које би затим, разуме се, Вестервелле и компанија већ некако оптужили за „изазивање насиља“.

Истог дана када је Вестервелле посетио Косово и Метохију, француски „амбасадор на Косову“, Жан Франсоа Фиту, најавио је и оквире за будуће изливе западне „забринутости“. Према извештају Танјуга, „Фиту је на скупу у Приштини, организованом поводом збивања на северу Косова, рекао да је, што се тиче присуства и улоге међународних институција на северу, тренутно најбоље да Кфор остане и успостави

неку врсту сигурности за тамошње грађане, а да Еулекс припреми терен за спровођење закона на северу“, додавши да је „стање на северу могуће решити кроз спровођење Ахтисаријевог пакета“. Преводећи то на западни језик, „миротворно“ ће бити да Запад награди покушај Тачијевог насиља тако што ће да замрзне садашње стање и полако се припреми за следећи агресиван корак – „спровођење закона на северу“, баш онако како је и Тачи најавио у присуству Вестервеллеа. При том, покушао би се применити Ахтисаријев план, који је Савет безбедности УН одавно одбио. Природно, сваки отпор оваквим „мировним“ иницијативама неминовно ће бити означен „ратоборним“ или „насилним“.

Технику оваког приступа већ је демонстрирао шеф Еулкса Гзавије де Марњак. На заједничкој конференцији за новинаре са „председником Владе Косова“ Хашимом Тачијем, одржаном 30. јула у Приштини, Де Марњак је рекао да су „напади на Кфор и Еулекс неприхватљиви и да неће толерисати никакав облик насиља“, додавши притом да „Еулекс поштује Устав и законе Косова и подржава успостављање царинске контроле на целој територији Косова“. Дакле, нису били „неприхватљиви“ Тачијеви упади на север Косова и Метохије, већ „напади на Кфор и Еулекс“ – што се у ствари односи на све акције Срба са севера предузете у циљу одбране од једностране акције Тачијевих плаћеника. О „статусној неутралности“, коју је шеф Еулкса овом приликом изразио („Еулекс поштује Устав и законе Косова“), не треба трошити превише речи – најбоље је за то питати шефа дипломатије Србије, Вука Јеремића, који се већ три године уби да нас све убеди да није оно што је свима другима очигледно да јесте. Можда ће и он изразити „забринутост“ над том, сад већ ноторном чињеницом. Мада би пре требало да буде забринут што Вестервеллеа много више „брине“ могућност реакције неколико десетина хиљада косовских Срба у непријатељском окружењу него могућност реакције државе Србије. А треба замислити колико би Вестервелле тек био забринут овим другим – тј. могућношћу реакције једне другачије, нормалније Србије, ослобођене вештачких стега бескрајних бриселских условљавања, Србије која је схватила да једино Србија нема алтернативу. Замислити – а затим и спровести.

Режим се одриче Косова и Метохије због Европске уније

Скупштина Србије одржала је, 30. и 31. јула, ванредну седницу са једном тачком дневног реда: Предлог Декларације Народне скупштине Републике Србије о актуелном стању на Косову и Метохији након једностранних и насилних аката привремених институција самоуправе у Приштини. Заседање је сазвано на предлог владе, али је она на то била приморана због притиска дела опозиције коју је предводила Српска радикална странка.

Српски радикали су у више наврата захтевали да држава јавно утврди политику према Косову и Метохији на седници парламента, за шта су се на крају и изборили. Посланици радикала су понудили конкретна решења за прецепање „косовског чвора“ и поднели амандмане на владин предлог, али их је власт све редом одбацила. Слично су прошли и остали покушаји опозиције да коригује издајничку политику режимима.

Издаја се наставља

У срамној дискусији, премијер Цветковић, председник Тадић, министар Богдановић и шеф преговарача Стефановић покушали су да образложе зашто воде антидржавну политику на Косову и Метохији. У неуверљивим излагањима су само потврдили да неће одустати од издаје Србије и да само Европа нема алтернативу. Најавили су да настављају политику лажних преговора и пристајања на уцене, како би „Србија била фактор стабилности у региону“ и како не би угрозила (европску) будућност.

Борко Стефановић је на почетку казао да „ситуација на Косову и Метохији поприма размере елемената ванредног стања и малтене ратног сукоба“. Он и Богдановић су преговарали са командантом Кфора, генералом Билером, али су ти договори довели до погоршања ситуације.

– Кфор, нажалост, није могао да да гаранције да више неће превозити тзв. царинике Косова на административне прелазе... Кфор је увео потпуну блокаду два административна прелаза тако да болесници, мајке са децом, намирнице, лекови, ништа не може да прође – прецизирао је Стефановић.

Повратак под окриље УН

– На делу је НАТО агресија. Објасните зашто сте за ЕУ и НАТО када наставаљају агресију из 1999, казао је заменик шефа посланичке групе Александар Мартиновић.

После њега је народни посланик СРС-а и председник скупштинског Одбора за Косово и Метохију, Љубомир Краговић, оценио да власт вероватно неће поштовати Декларацију Скупштине, јер је већ „бацила под тепих претходне резолуције“, а онда радила по политици која је охрабрила Шиптаре на ново насиље.

– Нема ништа од тога ако се стално додворавамо, и ако само говоримо, Европа нема алтернативу. Ни Косово и Метохија нема алтернативу. Постоје и други пријатељи у свету са којима можемо да разговарамо. Где вам је сада Еулекс? Говорили сте да та мисија треба да заведе ред, рад и дисциплину и благостање у покрајини. Само повратак проблема Косова и Метохије на терен УН може да помогне српском народу – поручио је Краговић.

Терор већине

Шеф посланичке групе СРС Драган Тодоровић подсетио је да је режим од-

бијао да закаже седницу о Косову и Метохији и када је одлучио да да зелено светло за долазак мисије ЕУ. „Ви нисте заказали седницу, јер сте спремали прихватање Еулекса. То је нешто најгоре и најстрашније за Србију. Изашли сте из оквира УН и проблеме Србије ставили у руке ЕУ. Да ли смо ми чланица ЕУ? По којој логици ЕУ треба да шаље мисију у Србију? Због плана Мартија Ахтисарија који дефинише да Еулекс треба да помогне да се успоставе све институције будуће државе Косово. Тај план никада није усвојен, а ево и данас га помињу и Кфор и остали међународни чиниоци. Кажу – на основу плана Ахтисарија. Па, где је он прихваћен? Можда прећутно од вас“, казао је Тодоровић.

Он је истакао да је Српска радикална странка упозоравала и да се не иде пред Међународни суд правде у Хагу, јер је већина судија из држава које су признале независност. Потом је подсетио да је владајући режим изменио Резолуцију коју смо требали да поднесемо УН, у којој се захтевало да се, после мишљења суда, УН изјасни да ли је једнострано проглашење независности Косова у складу са међународним правом. Уместо тога, власт је „променила

Режим покушао да избегне седницу Скупштине

текст и поздравила спремност ЕУ да олакша процес дијалога између страна, и оценила да ће ЕУ побољшати живот људи у покрајини. Ви сте им ово дали у руке, ви сте им дали да они решавају“.

Потпредседник странке је истакао да се Српска радикална странка залаже за преговоре, али да постоји једна ствар коју прво морамо да дефинишемо – статус Србије, односно Косова и Метохије. Потом, како је рекао, можемо да разговарамо о степену аутономије за јужну покрајину.

– Ви решавате техничке проблеме, техничка питања и то оправдавате бољим животом грађана, и ви ћете решити сва питања до статуса. Онда ће статус да падне као зрела крушка, неће ни бити потребе да се о њему разговара – казао је Тодоровић и то илустровао чињеницом да роба на Косово и Метохију иде из Србије са јединственом царинском изјавом, као да иде у другу државу!

Предлог СРС

„Прво, предлагемо вам да истог момента затражите да се повуче Еулекс и да Унмик преузме надлежности које има на основу Резолуције 1244 од стране Савета безбедности. Тражимо од вас да искључиво захтевате да се ствари одвијају у складу са Резолуцијом 1244 у којој се каже: поново потврђујући приреченост свих држава чланица суверенитету и територијалном интегритету Савезне Републике Југославије и других држава региона, како је то наведено у Хелсиншком документу и Анексу 2.

У Резолуцији 1244 се каже: потврђује се да ће после повлачења договореном броју југословенског и српског војног и полицијског особља бити дозвољен повратак у покрајину, ради обављања дужности, у складу са Анексом 2. Анекс 1 каже: безбедан и слободан повратак свих избеглица и расељених лица и неометан приступ хуманитарних организација на Косову“, казао је Тодоровић и позвао власт да врати маркар једног цариника.

Посланик СРС Дејан Мирковић је подсетио председника Тадића да је Српска радикална странка још прошле године предложила да Србија треба бити придружени члан ОДКБ, када је председник рекао да је то нереално јер је Русија далеко, итд. Од господина Бориса Гризлова, председника руске Думе, дошао је позив да Србија буде придружени члан, посматрач ОДКБ, и то писмо се, према Мирковићевим речима, налази код господина Мићуновића. Зашто не пробамо да будемо посматрачи у једној организацији која има моћ и силу да нас заштити од покушаја да се отцепи део Србије, предложио је Мирковић.

Гласаћемо

Александар Мартиновић је додао да ће радикали гласати за Декларацију не зато што је добра, него да нам се Шиптари не би смејали, да нам нико сутра не би могао да пребаци како је шиптарски парламент био јединствен када је реч о одбрани њихових националних интереса, а да су српски парламентарци остали подељени. Он је подсетио и да је председавајућа Гордана Чомић редом кажњавала посланике радикала што су у моменту када је дошло до првих инцидената тражили да се прекине редовна седница и закаже ванредна, а да влада сада тражи подршку за своју декларацију!

Радикали су, између осталог, били против тога што у Предлогу, у тачки 2, стоји да су Шиптари нарушили статусно неутралне оквире дате Резолуцијом 1244. Та резолуција, по дубоком уверењу СРС, није статусно неутрална, већ гарантује покрајини суштинску аутономију у Републици Србији. Радикали су у амандманима јасно именовали НАТО и већину чланица ЕУ као помагаче и подстрекаче Приштине, што је највероватнији разлог што је Законодавни одбор одбио да расправља о амандманима Божићара Делића и Дејана Мирковића.

Генерал Делић је упозорио Тадића да изјавом да Србија неће ратовати, поручује да се Србија неће бранити, као и

да министар одбране такође каже да Војска Србије неће ратовати, што опет у пренесеном смислу значи да војска неће бранити Србију. Истовремено, како је рекао, из буџета се плаћа да наша војска буде способна само да извршава једну мисију – учешће у међународним мисијама.

Гето велике Албаније

Посланик Борис Алексић је оптужио Тадићеве партнере НАТО, САД и ЕУ да су сатерали Србе у гето, затворили све прилазе покрајини, док су њихови представници рекли да ће пуцати на људе који буду носили лекове, храну, воду на Косово и Метохију.

– Није то почело 25. јуна, него 20 дана раније, изјавом Тадића да је велика Албанија прихватљива за Србију ако буду постојали одређени споразуми. Шиптарским терористима, убицама, трговцима људским органима је требало само 20 дана да покажу на терену да су разумели Тадићеву поруку. Извршили су агресију на север покрајине, превозени хрватским хеликоптерима Кфора. Тако је то почело – прецизирао је Алексић и тражио да се испитају информације да су у овој акцији унапред били обавештени САД, Италија, Француска, Велика Британија, Немачка, НАТО, али и кабинет Бориса Тадића.

Елементи државности

У споразуму који је власт закључила 2. јула, између осталог, у загради се помиње реч “граница” и Шиптарима се признају сва три елемента државности. У документу пише: становници сваке стране треба да буду у могућности да слободно путују у оквиру или преко територије друге стране. Територија је први елемент. Споразум прецизира права грађана обе стране. Становништво је други елемент државности. Свака страна ће предузети све мере да омогући грађанима друге стране да путују неометано преко и кроз територију друге стране користећи возачке дозволе. Употреба термина “стране” може да се повеже са централном вла-

Како да вам верујемо?

– Како да вам верујемо? Ево га Горан Богдановић, први Србин који је био у оној влади Бајрама Реџеџија задужен за пољопривреду. Сада се просечан Србин пита да ли га је више плаћао Бајрам Реџеџија или Борис Тадић. Сада ја не знам коме да верујемо овде – казао је Красић, који је још прошле године упозоравао на царински печат. Он је истакао да деведесет одсто грађана не жели да чује за НАТО, 80 одсто за ЕУ.

ЕУ је, како је казао, одликовала Бориса Тадића, али „водите рачуна, има нешто што је за једнократну употребу, а када се то пробуши, онда неко упрља прст. Грађани Србије, извуците поуку, нема бланко поверења онима који се припремају да прекроје вашу вољу“, поручио је Красић.

шћу, што је, према Алексићевим речима и трећи елемент државности.

Злочин Томе Николића

– Власт је омогућила Шиптарима да мењају презимена и држављанство Срба у личним документима које они издају, а Београд признаје. То је насилна промена етничке слике, злочин против човечности. Он не застарева и за то ће да одговарају Тадић и Стефановић. Злочин ДС не би прошао без њихових савезника са којима су заједнички 2008. кренули да униште највећу опозициону странку, највећу патриотску странку, СРС. То су Томислав Николић и Александар Вучић, “тројански коњи” ДС-а, који су вам дали могућност да разбијете највећу опозициону и патриотску странку. Усвојили су ваше принципе кретања ка ЕУ и окренутости ка САД, по којима евроатлантске интеграције немају алтернативу. То је довело

до овог злочина над српском државом и над српским народом – закључио је Алексић.

Тодоровић је позвао председника Србије да земљу брани у складу са Уставом, а Дејан Мировић је поставио питање председнику Тадићу шта ће урадити ако неко нападне Косовску Митровицу; шта ако Европски савет, према Лисабонском споразуму, одлучи да је услов за улазак Србије у ЕУ признање шиптарске независности; и да ли је тачно да је декларација послата у УН промењена јер су пријатељи са Запада рекли да ће доћи до побуне у Санџаку, напада на Косовску Митровицу, а ММФ повући аранжман са Србијом.

– Уместо да сте имали усаглашен текст, као што сте договорили са Руском Федерацијом, ми то знамо, ви сте због притиска ЕУ, или не знам због чега другог, у једном дану променили мишљење о тој резолуцији и изазвали сте

једну врсту неповерења од стране наших правих партнера – истакао је Мировић, културно замоливши Тадића да све што радикали кажу схвати као доbronамерну критику.

Тадићев одговор радикалима

– Најважнији задатак за Србију данас и у претходном времену, нарочито након тешких и болних искустава 90-их година јесте да се обезбеди мир. Само у условима мира је могуће пронаћи одрживо решење за Косово и Метохију, за све остале изазове са којима се ми суочавамо на простору западног Балкана. Конфликт на Косову и Метохији није само национални, наш и албански, он је регионални. Живимо у једном недељивом простору, то је један културолошки простор, то је један економски и безбедносни простор и сви они који мисле да је могуће задовољити услове или легитимне интересе само једне националне групације, а не мислити при том и на другу, имају погрешну поставку у политици, не познају довољно историју – казао је Тадић.

На тај начин он је поручио да су државне границе Србије већ избрисане, њему небитне и да је јужну покрајину већ препустио Албанцима. А аргументи које је навео у горњих пет реченица су оно што су му Брисел и Вашингтон серверали на тањиру глобализма и новог светског поретка. Уосталом, и сам је рекао да „међународни чиниоци нису имуни од грешака у вођењу политике и разумевању политичких законитости простора западног Балкана, али ми без света не можемо да решимо проблеме са којима се суочавамо“.

Он је поновио да Србија неће водити рат и да то говори као „реченицу коју сваки политичар у Србији свакога јутра треба себи да каже“. У истом неозбиљном маниру је додао да посланике СРС информисе да се извињавао због жртава других народа да би створио услове „за лакши живот нашим сународницима на местима где им је најтеже“. А на питање да ли је знао да ће РОСУ извести акцију, одговорио је да свака земља има обавештајне изворе и да се два месеца знало да се акција припрема. Није одговорио зашто Србија није била спремна. Ни на остала питања није имао сувисли одговор.

Седница је потом завршена, у један иза поноћи, а од 203 присутна посланика, 179 је гласало за предлог Декларација, 18 против, четири уздржана, а два нису гласала.

Р. В. С.

Цветковић опет лагао

Премијер Мирко Цветковић је казао да је намера Албанаца била да, пошто изазову инциденте на српској страни, прекину преговоре. Он је заборавио да радикали одавно говоре да су преговори превара и да је циљ Тадићевог режима да кроз њих испуни све жеље Шиптара.

– Садашња позиција Владе Србије, на основу Резолуције 1244, је да смо обавезни да све проблеме решавамо мирно и дипломатски и искључимо употребу било којих других средстава – казао је Цветковић, који прелази преко чињенице да према Резолуцији 1244 Србија има право на повратак око хиљаду припадника војске и полиције.

Премијер је направио још две грешке: казао је да су Богдановић и Стефановић успешно договорили да шиптарски царинници буду повучени са прелаза, после чега је званични Кфор објаснио да је то само привремена мера; друга грешка је да је српска дипломатија зауставила шиптарску акцију, пошто сви знамо да су је зауставили Срби, што балванима, шљунком, блоковима, па чак и бетонским крстом и сопственим телима.

Обележена годишњица страдања Крајишника

Злочин који траје

Пише: Ратко Личина

Четвртог августа навршило се 16 година од хрватске окупације најзападније српске државе – Републике Српске Крајине. И ове године одржан је парастос у цркви Св. Марка у Београду, а након парастоса у организацији Владе и Скупштине Републике Српске Крајине у прогонству, по шести пут организована је протестна шетња до амбасада Хрватске и САД и Председништва Србије, са обраћањима представника Владе и Скупштине Републике Српске Крајине у прогонству. Премијер Владе РСК у прогонству, Милорад Буха, министар Раде Чубрило и председник Скупштине РСК Рајко Лежаић подсетили су да је у злочиначкој хрватској акцији „Олуја“ протерано више стотина хиљада Срба, а судбина две и по хиљаде је и данас непозната.

Они су упозорили да Борис Тадић, упркос томе што је имао низ срдачних сусрета са хрватским председником, није започео решавање ниједног проблема протераних Срба из Хрватске – узурпација њихових станарских права, немогућност располагања имовином, багателна распродаја српских имања, оспорена права из радних односа, права на пензије, самодоприносе и сва остала кршења националних, хуманитарних и људских права Срба.

Након шетње, делегација Владе и Скупштине РСК отишла је у Бусије и положила венац на споменик погину-

лим Србима Крајишницима поред цркве Светих Ђирила и Методија.

Највеће етничко чишћење

Република Српска Крајина настала је из легитимне тежње и неутуђивог државотворног права српског народа тих простора. Када је Република Хрватска кренула путем сецесије од дотадашње заједничке државе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, српски народ, као један од два конститутивна народа у дотадашњој Хрватској, легитимно је дефинисао своје државотворне ставове.

На Сабору у Србу 25. јула 1990. године, српски народ у дотадашњој Хрватској одбацио је све уставне промене у реинсталираној усташкој држави, остајањем у заједничкој држави. Ови ставови потврђени су и на српском плебисциту од 19. августа 1990. године, у којем се српски народ тростепено изјаснио:

- уколико Република Хрватска остане у федерацији СФРЈ, српски народ се залаже за културну аутономију, с тим да Срби остану конститутиван државотворан народ;

- уколико Република Хрватска заступа став да се СФРЈ редефинише у конфедерацију, српски народ тражи територијалну аутономију;

- уколико се Република Хрватска отцепи од СФРЈ, српски народ тражи исто право, као конститутиван народ;

Овакви политички ставови материјализовани су касније у стварању Српске Аутономне Области Крајине 19. децембра 1990. године. Касније су створене још две српске области – Српска Аутономна Област Славонија, Барања и Западни Срем и Српска Област Западна Славонија.

Дана 19. децембра 1991. године, уједињењем ових српских области, настаје Република Српска Крајина, као одговор на сецесију Хрватске.

У периоду од 1990. до 1992. године српски народ тих простора углавном је заокружио и ослободио српски етнички простор. Уместо да се нова Независна Држава Хрватска дефинитивно порази, доласком снага УНПРОФОР-а дато јој је време да се опорави, а Република Српска Крајина је исцрпљивана и комадана парче по парче.

Хрватска злочиначка операција „Олуја“ је само финале појединачног комадања Крајине, које је извршено пред очима представника међународне заједнице који ни прстом нису мрднули да спрече тако очит злочин. Подсетимо се само највећих злочина:

- јун 1992. године – злочин и окупација Миљевачког платоа;

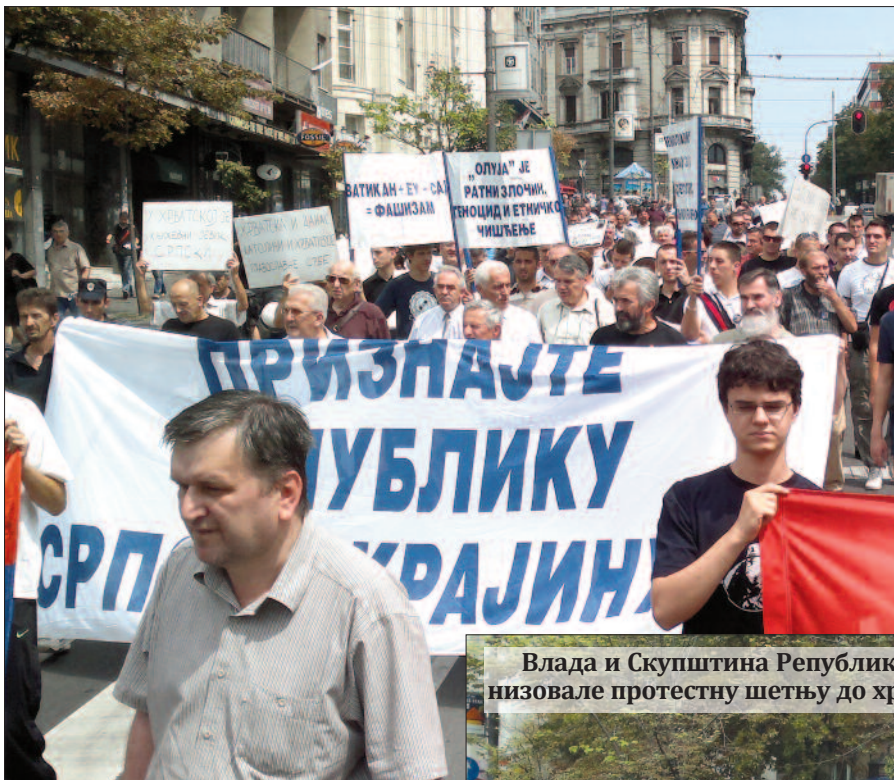
- јануар 1993. године – злочини и окупација Равних Котара и Перуче;

- септембар 1993. године – „крвави септембар у Лици“, тзв. Медачки цеп;

- мај 1995. године – злочин и окупација Западне Славоније;

- и на крају, август 1995. године – злочиначка операција „Олуја“ и окупација Републике Српске Крајине.

Резултат овог злочина у континуитету је највеће етничко чишћење у Европи после Другог светског рата. Читав један народ етнички је очишћен, тако да је данашња Хрватска постала

Влада и Скупштина Републике Српске Крајине у прогонству организовале протестну шетњу до хрватске амбасаде

етнички најчистија земља у Европи.

У ових 16 година, Запад и Хрватска, а и актуелне српске власти континуирано се труде да релативизују и заташкају ову неспорну чињеницу.

Сваки облик политичког организовања Крајишника константно се спречава, цела прича је препуштена такозваним избегличким удружењима, е да би се проблем свео на хуманитарни иако је он по својој суштини пар екселанс – национални и политички.

Обновљени рад државних органа Републике Српске Крајине у прогонству прекривен је медијским мраком –

Положени венци на споменик палим Крајишницима

сви политички фактори у Србији о томе ћуте, док је једину подршку овом важном националном послу дала Српска радикална странка на челу са др Војиславом Шешељем.

Индикативно је да су, док су били у Српској радикалној странци, Томислав Николић и Александар Вучић, такође минимизирали рад државних органа Републике Српске Крајине у прогонству. Као илустрација може да послужи и чињеница да ни један једини пут за 4 године нису ушли у просторију Владе Републике Српске Крајине у прогонству.

Касније, после покушаја пуча у Српској радикалној странци, Александар Вучић одлази на простор окупиране Републике Српске Крајине и тиме оку-

патору – Републици Хрватској, даје легитимитет и показује своје право лице.

Најновији пример кршења права Срба Крајишника је одлука Уставног суда Хрватске којом је укинута право Срба на 3 гарантована посланика у Сабору. Индикативно је да је ова одлука донесена након затварања преговора Хрватске са Европском унијом, што најбоље показује лицемерство режима у Загребу. Очито је да режими у Загребу и Београду воде координирану акцију против Срба Крајишника, јер смо сведоци свакодневних суђења и подизања оптужница, како у Загребу тако и у Београду, против Срба Крајишника, са драконским затворским казнама.

Режим прво тукао малинаре, па им онда одредио неповољну откупну цену

Министар поделио Србију по откупним ценама малине

- *Медвеђом услугом произвођачима малине у Србији, откупном ценом која не покрива ни најосновније трошкове, Душан Петровић потврдио да је постао министар пољопривреде само да би гасио периодичне пожаре, који се јављају због катастрофалног положаја сељака у Србији, а не да би се ухватио у коштац са горућим проблемима у пољопривреди*

Пише: Владимир Мишковић

Министар пољопривреде Душан Петровић изјавио је, после преговора између произвођача малине из Ариља и власника хладњача из тог места, одржаних у згради Владе Србије, који су окончани 7. августа у два сата ујутру, како су се власници хладњача „договорили” с представницима Удружења произвођача јагодичастог воћа „Виламет”, да се откупна цена килограма малине подигне са 90 на 100 динара, иако су произвођачи малине тражили аконтну (почетну) цену од 126 динара по килограму малине. Оно што је Душан Петровић прећутао је, да се договор односи само на малинаре и хладњачаре са територије општине Ариље. Остали произвођачи малина и даље ће зависити искључиво од воље хладњачара, које је, с друге стране, министар Петровић саветовао да вишу откупну цену надоместе кредитима из Фонда за развој.

Подсећамо, 2. августа ове године, узгајивачи малине из ариљског краја, незадовољни откупном ценом од 90 динара по килограму, коју су им понудили власници хладњача, покренули су своје тракторе и другу пољопривредну механизацију, са циљем да стигну до Београда, у коме су намеравали да организују миран протест због ниске откупне цене малине. Жандармерија је истог дана кордоном блокирала пут Ариље-Пожега. У интервенцији полиције више десетина малинара је повређено, а оштећен је и већи број трактора. Министар унутрашњих послова Ивица Дачић се бранио да је полиција реаговала по директном налогу из Владе Србије и „да полиција није задужена да решава ту врсту пробле-

ма”. Председник Удружења произвођача јагодичастог воћа из Ариља, Драган Богдановић, изјавио је да је полиција прво одобрила скуп и кретање једном страном пута, али чим је колона, дуга више километара, кренула, на изласку из Ариља сељаке је сачекао кордон полиције, који их није пуштао даље, што је на крају довело до инцидента.

Малинари су против блокада, али захтевају јединствену откупну цену у целој Србији

Милутин Миша Живковић, председник Удружења малинара „Златни брег” из Нове Вароши, потврдио је за „Велику Србију” да се договор власника хладњача и представника малинара из Удружења „Виламет” из Ариља, постигнут на састанку са министром пољопривреде Душаном Петровићем, односи само на хладњачаре са територије општине Ариље, али не и на друге општине и друге власнике хладњача у Србији.

– Ступио сам у контакт са председником Удружења „Виламет” из Ариља, Драганом Богдановићем, који ми је то потврдио. Министар је власницима хладњача обећао субвенције кроз повољне кредите, да би прихватили откупну цену од 100 динара. И то се не односи на друге, већ само на Ариље. Ми смо против блокада путева, али се испоставља да већу откупну цену добијају само они који се отворено буне. Имамо подршку и из Ариља, који су исто љути што се Србија на овај начин дели, по откупним ценама. Не разумем зашто нас малинаре на овакав начин деле – пита се Миша Живковић.

Он каже да је добио информацију да је откупна цена килограма малине у Шапцу (одакле је министар Душан Петровић) 100 динара, па је предложио да се одржи ванредна седница скупштине општина Нова Варош, Прибој и Пријеполје, на којима би одборници дали подршку произвођачима малине из тих општина.

– Проблем је велики. Пре неколико дана, као представник Удружења, учествовао сам, заједно са представницима два удружења малинара из Пријепоља и једним из Прибоја, на састанку са представницима хладњаче „Златарпласт” из Нове Вароши, са којима се нисмо успели договорити око откупне цене малине – прича Милутин Живковић.

Он подсећа да је недавно, на једном од састанака на којима је учествовао у Пријепољу, један број малинара запретио да ће уништити своје малињаке, јер им се по овим откупним ценама не исплати узгајати малину. Миша Живковић објашњава да је за узгој малине потребно уложити много времена и новца и да је откупна цена од 126 динара по килограму малине минимум којим се покривају сви трошкови производње.

– Током пролетње обраде, малину је потребно неколико пута прскати да се заштити од разних инсеката и болести, после тога везивати, окопавати, а до цветања следи бацање вештачког ђубрива, прихрана и фрезирање. После цветања, треба поново прскати против болести и инсеката и косити траву ако дође до појаве корова. Током бербе, у случају да је невреме оштетило плодове, берач не може да их убере. Четворочлана породица са одраслом децом, која обрађује хектар малињака, до бербе има сваки дан посла – објашњава Миша.

Даље, после бербе, наставља Миша, марају да се исеку старе малине, које су вишак, после чега се прскањем врши заштита од болести. На крају, у окто-

бру и новембру се ради прихрана, како би се ојачао корен малине. После тога

следи зимска припрема за малину, кошењем траве и новим прскањем против болести.

– Што се трошкова тиче, цена 100 килограма вештачког ђубрива је од 65 до 85 евра, а ишла је ове године и до 150 евра. За хектар малињака годишње, да би малина родила, потроши се око четири тоне ђубрива – истиче председник Удружења малинара „Златни брег” из Нове Вароши, Милутин Живковић.

Невреме, праћено градом, које је недавно погодило ариљски крај, тешко је погодило малинаре. Миша познаје узгајивача малине из Ариља, који је на два хектара малињака ове године имао род од свега 20 тона малине. Да није било града, имао би бар 40 тона. Невреме не само да уништи род, већ и отежава само брање малине, што додатно умањује принос. Ове године су приноси мали и у деловима Србије које није захватило невреме. Миша каже да је у Новој Вароши и околини, принос по хектару био у просеку свега 12 тона, много мање од просечних 20 тона, јер је кишна година неповољно утицала на род малине у нововарошком крају.

– У време владавине Бориса Тадића, уништена су нам предузећа, затворене фабрике, а траже и да склонимо омладину са улице. Ми који имамо неки посед на селу почели смо да се бавимо пољопривредном производњом. Не иде производња млека, не иде малине, па шта ови из власти мисле са нама? Остало нам је да дигнемо руке од свега и да се селимо за Београд. А шта ћемо онда да радимо у Београду – пита се Милутин Миша Живковић, председник Удружења малинара „Златни брег” из Нове Вароши.

Кога штити полиција, хладњачаре или режим, или и једне и друге?

Радикали се изборили за плате радника „Прахова“

- *Истрајали смо у преговорима са менаџментом и власником из Грчке, да око 2.000 радника добије своје заостале зараде каже Милорад Буха, народни посланик СРС-а*

Таман када су помислили да је њихов протест и штрајк узалудан, раднике Индустрије хемијских производа (ИХП) „Прахово“ код Неготина посетио је народни посланик Српске радикалне странке и председник Одбора за индустрију Скупштине Србије Милорад Буха. Он је разговарао са штрајкачима „Прахова“, а низ разговора обавио је и са купцем из Грчке и менаџментом предузећа у Србији. За консултације, преговоре, убеђивање и инсистирање код купца да се обавезе према радницима измире било је неопходно месец дана.

– Истрајали смо у преговорима са менаџментом и власником из Грчке, да око 2.000 радника добије своје заостале зараде од 3,5 милиона евра. Купац се обавезао да дуг према радницима, зараде и доприносе, исплаћује у месечним траншама од по 250.000 евра, а све до намирања пуног износа дуга. Приоритети и динамика исплате у великој мери су ствар разумног договора купца и радника који ће добијати по 170 евра. Неко потражује 20, неко 40, а

неко 50 плата и свима је у интересу да се тај новац надокнади, каже Милорад Буха за „Велику Србију“.

Буха сматра да је, без обзира на комплексност проблема и тежину преговора, ипак превладао разум купца „Прахова“ да прво мора да измири зараде према радницима, ако мисли да задржи предузеће које је приватизовао.

Дугови и производња

– Посредовао сам у преговорима између купца и радника и оно око чега смо се сви сложили јесте то да је купопродајни уговор прекршен. Прекршени су рокови из уговора и држава, односно актуелна власт, до сада је тај проблем гурала под тепих. Купац из Грчке је свестан да су се стекли сви услови за раскид приватизације и да врло лако може да остане без предузећа. Њему то није у интересу и због тога ће морати да надокнади зараде радницима, оцењује Милорад Буха.

Он каже да нико не може бити задовољан због чињенице да се купац не придржава рокова и обавеза које је преузео на себе у моменту приватизације. Стратегије СРС-а, као и штрајкача „Прахова“, била је да се учини све што је могуће да се штета надокнади, а производња настави. – Временски рок за измирење зарада је дужи од оног из уговора што је донекле проузроковала и тешка економска ситуација. Штрајкачи „Прахова“ су исказали да су свесни кризе и проблема у

Грчкој и да у том смислу могу да имају дозу разумевања за купца. Због тога би инсистирање на раскиду уговора подразумевало да им зараде уопште неће бити исплаћене. Радници не би имали од кога да потражују дуг, због чега би све стало и фабрика улази у проблем из којег неће никада изаћи. Преговарачка тактика СРС-а је да се дуговања измире и да се на стратешком плану производња настави – објашњава Милорад Буха.

Ништа без СРС

Месецима уназад ниједна државна институција није имала слуха за захтеве обесправљених, бивших и садашњих, радника „Прахова“. На цедилу их је оставила „демократска“ власт из Београда и „демократска“ власт из Неготина. Тадића, Динкића, Цветковића... уопште није бринула чињеница да породице 2.000 људи немају новца ни за кору сувог хлеба, а камоли за друге животне потребе.

На судбину радника заборавила је и државна институција која је за багату продају предузећа, а то је Агенција за приватизацију. Након обиласка штрајкача у „Прахову“ и разговора са менаџментом, једино је СРС овај проблем изнела на Одбору за индустрију Скупштине Србије.

– Став Одбора био је да се у преговорима посредује и да се тражи позитивно решење проблема, што је и учињено. Представници власти и институција су за то време забадали главу у песак, без жеље да било шта помогну. Нико из локалне самоуправе није долазио на састанке, нити су били присутни током блокаде и штрајка у „Прахову“. Без иницијативе и истрајности српских радикала судбина заосталих плата радника „Прахова“ остала би неизвесна – оцењује Милорад Буха.

Режим припрема продају ЕПС-а

Влада крчми и електропривреду

- *Режим је донео нови закон о енергетици који омогућава енергетско поробљавање земље, а председник владе, Мирко Цветковић, нуди народу утешне шаргарепе*

Пише: Часлав Кузмановић

„Што се тиче Електропривреде Србије, влада сматра да то предузеће не треба распарчавати и продавати на комад. Сматрамо да треба да се омогући долазак великих произвођача струје унутар система на већинској приватној основи“, рекао нам је премијер Мирко Цветковић.

Ова замумуљена изјава дата је 27. јула, дакле, дан пре усвајања новог закона о енергетици у Скупштини Србије. Премијер каже и да је учињен „велики корак у сређивању државе“, што је изазвало бројна питања грађана: да ли мисли на Србију или Косово, да ли има сталног лекара...

А ми смо се запитали шта је претходило овој изјави и какве нам злослутне и прикривене поруке она шаље.

Почетком марта Електропривреда Србије је саопштила да су представници нашег енергетског сектора указали стручњацима Европске комисије да отварање тржишта електричне енергије мора бити постепено, јер српска привреда „joш није изашла из транзиције“, а економска криза „није окончана“. А стручњаци ЕК припремају мишљење о захтеву Србије за стицање статуса кандидата за чланство у Европској унији.

Према истом саопштењу, европске „стручњаке“ је занимао став ЕПС-а о улози, овлашћењима и независности регулатора у области енергетике у Србији. Разговарало се и о примени „Трећег енергетског пакета ЕУ“ у оквиру припреме нашег новог закона о енергетици, а посебно у вези са овлашћењима Агенције за енергетику, као и о

„отварању“ нашег тржишта електричне енергије.

Делегација ЕПС-а је боравила у Бриселу од 13. до 17. јуна, где је представила подухвате улагања у обновљиве изворе енергије, напредне технологије и енергетску ефикасност (тзв. Белу књигу). Практично, покушали су да се примакну фондовима ЕУ, а у ту сврху је

основано чак и удружење за хватање ветрова у Србији.

Црна наша енергетска независност

Нашу делегацију, предвођену генералним директором ЕПС-а, Драгомиром Марковићем, примио је и Хајнц Хилбрехт, директор за енергетска тржишта, сигурност снабдевања и мреже у Директорату за енергетику ЕУ. Једна од тема је била брзина отварања тржишта електричне енергије у Србији и позиција ЕПС-а у региону.

Из Брисела стиже глас да је Хајнц тада похвалио и Србијицу и ЕПС да су на

Из Србије су тада покушали да појачају Драгомирову преговарачку позицију обећањима да се неће више красти из Колубаре, да ће похватати лопове, да неће бити политиканата и лопова у управним одборима, већ прави менаџери, али све је узалуд. Највише и наш нови закон о енергетици, са „отварањем тржишта“ и „ојачаном улогом“ Агенције за енергетику, која има сву моћ како би се лакше договарало и распродавало.

Тако и би, па зато у новом закону о енергетици стоји следеће: „Агенција је самостални правни субјект и функционално је независна од било ког држав-

ног органа, као и од свих организација и лица који се баве енергетским делатностима.“ (члан 38, став 2, усвојено у Скупштини Србије 28. јула 2011).

Према одредбама новог закона, Агенција за енергетику Србије ће од 1. октобра 2012. *одређивати цене струје и гаса уместо Владе Србије*. У оквиру хармонизације са европским законодавством уводи се и *право приступа гасоводима и електромрежи за белосветске оператере*. Неки домаћи стручњаци (давно школовани у САД) тврде да струја треба да поскупи 60 одсто како би се постигла „добра цена“ за ЕПС, као да нису ни рођени и не живе у овој земљи. Србија се још једном сагнула...

А Милутин Мркоњић хвали нови закон о енергетици. И успут наручује нову стратегију развоја енергетике по *четири пута већој* цени. Врх ЕПС-а изјављује да су спремни за тржишну утакмицу и *задужују се* код Европске банке за обнову и развој, као и Немачке развојне банке. Један „ресетовани Европејац“ (са набилдованим издајничким капацитетом) још 18. фебруара упозорава господаре да закон може бити још бољи. За њих, господаре.

А у одсуству бившег министра – дежурног лажова око акција – сад нам премијер Цветковић обећава *поделу акција* Електропривреде Србије, након понављања тендера за изградњу термоелектране „Никола Тесла БЗ“.

Уз његову изјаву са почетка текста, овакво обећање можемо схватити само као лажну утеху. Намерно дату.

Хоће ли странци постати нови валсници Колубаре?

„добром путу“, а да је Драгомир проценио да смо још далеко од европских пара. Наш Драгомир нам рече и да не постоје препреке за чланство Србије у „Енергетској повељи“ (што је услов да се приступи парам), јер је то акт који промовише *енергетску независност земље* и предузеће која има *кључну улогу* у сигурном снабдевању електричном енергијом.

Уз све то, нашем Драгомиру стиже и отворена препорука Владимира Рахмањина, заменика генералног директора Енергетске повеље, да са „Белом књигом“ *продужи до Москве, Пекинга и даље*.

Сироти наш Драгомир се чуди, јер не схвата да се *енергетска независност земље* не односи на нашу земљу, и да се као кључно предузеће *не види* ЕПС, већ неко друго, које има и кључ од касе.

„ЈАТ“ на добошу!

- **План Тадићевог режима је да се странцима за багателу поклони имовина „ЈАТ-а“ која вреди 220 милиона евра, а да дуговања од 210 милиона евра држава преузме на грбачу грађана Србије. Динкић, 2007. године, спречио продају „ЈАТ-а“ Русима који су нудили 300 милиона евра**

Пише: **Иван Нинић**

После дугогодишње агоније и „крплења“ рупе без дна у „ЈАТ ервејзу“, Влада Србије одлучила је да, кроз модел „стратешког партнерства“, прода националног авио-превозника. У огласу који је расписало Министарство инфраструктуре упућује се позив свим инвеститорима који су заинтересовани за заједничко улагање у „ново привредно друштво“, да откупе трансакциону (*тендерску*) документацију уз накнаду од 10.000 евра. На тендеру могу учествовати компаније које су у прошлој години имале 1,5 милиона путника и биланс од 200 милиона евра. Међутим, на тендеру могу да учествују и компаније које се не баве авио-превозом, уз услов да имају минимално учешће од 5 одсто у производњи авиона. Иначе, замисао режима Бориса Тадића је да, уз новчани улог од 400.000 евра, држава оснује нову авио-компанију у којој ће удео акција понудити будућем ин-

веститору. Заиста звучи парадоксално, али држава не зна колики проценат власничког удела продаје у компанији коју тек треба да формира, јер то не пише у јавном позиву.

Државни секретар за ваздушни саобраћај, Миодраг Миљковић, каже да су све опције на столу, већинско власништво на једној или другој страни или пола-пола. „Партнер добија потпуно нову компанију у коју ће са државом Србијом да улаже, заједно са оним што је тренутно најздравије у „ЈАТ-у“. То су постојећа флота, постојећи пилоти, слотови на најатрактивнијим локацијама и терминима, на најбољим светским и европским аеродромима“, објашњава Миљковић. Програм приватизације који је израдила консултантска кућа „Дилојт“ подразумева да се на новоосновану компанију пренесу имовина и права „ЈАТ-а“, а да сви постојећи, астрономски дугови компаније остану држави. Притом нико од надлежних не жели да саопшти колика су заиста акумулирана дуговања „ЈАТ-а“ према држави, банкама, кооперантима у земљи и иностранству... Према

званичним билансима, губитак „ЈАТ-а“, само у 2010. години, износио је 25 милиона евра. Иначе, партијско руковођење, непрофитабилно пословање и прекомерно задуживање су отерали „ЈАТ“ на добош.

Преко грбаче грађана

Према неким неформалним информацијама, „ЈАТ“ тренутно има неизмирена дуговања од 220 милиона евра, док је вредност целокупне компаније процењена на око 210 милиона евра. У новембру 2010. године, према писању медија, „ЈАТ-у“ је због дуговања на неколико сати искључен доток воде, док су из ЕДБ-а запретили искључењем струје због неизмиреног дуга од 15,7 милиона динара. Дуговања „ЈАТ-а“ према свом сервисеру „ЈАТ техници“ у једном моменту износила су 110 милиона динара, што је механичаре приморало на генерални штрајк. А генералним штрајком своје дугове од 41 милион динара, наплатили су и радници „ЈАТ кетеринга“ који су били приморани да обуставе испоруку obroка „ЈАТ-у“. „Политика“ је, 26. но-

вембра 2010. године, обелоданила податак да ће, због неизмирених потраживања агената за продате карте, судске власти Уједињених Арапских Емирата запленили први авион „ЈАТ-а“ који слети у Дубаи. Такође, „Луфтханза техника“ која је обављала ремонт мотора за „ЈАТ“, задржала је код себе два мотора док не намири своја потраживања.

Тотални колапс „ЈАТ-а“, у септембру 2010. године, предупредила је Влада Србије тиме што је дала гаранцију за кредит од 51,5 милиона евра, који је „ЈАТ“ узео од „Сосијете женерал“ и „Уникредит“ банке, а што је у децембру исте године потврдила и Скупштина Србије. Износ од 40 милиона евра из кредита намењен је ревитализацији „ЈАТ-а“, 9,5 милиона издвојено је за оспособљавање флоте и ремонт мотора, а преостала 2 милиона дата су за изнајмљивање два „боинга“. Овај кредит са роком отплате од 6 година, каматом од 3,95 одсто (плус еурибор), доспева на наплату тек у другој половини 2012. године. Без обзира на чињеницу да ли ће држава пронаћи новог газду „ЈАТ-а“ или не, извесно је да ће цео кредит са каматом бити отплаћен новцем из буџета Србије, односно новцем свих грађана Србије. Међутим, неће бити први пут да порески обвезници финансирају пропаст „ЈАТ-а“, јер се то догодило и фебруара 2009. године, када је ова компанија добила 10 милиона евра као буџетску позајмицу од Владе Србије. Дуг држави није могао да буде враћен све док „ЈАТ“ није продао своју пословну зграду од 8.500 метара квадратних „Телекому Србија“.

Динкић отерао Русе

Претходни неуспешни покушај продаје „ЈАТ-а“ догодио се октобра 2008. године, када ни после четири месеца ниједан потенцијални купац није доставио своју понуду. Цветковићева влада је тада нудила најмање 51 одсто акција „ЈАТ-а“ по цени од 51 милион евра, али нико није био довољно „луд“

да купује компанију чији су дугови и имовина скоро изједначени. Дефинитивно најбоља шанса за спас „ЈАТ-а“ пропуштена је средином 2007. године, када је руски „Аерофлот“ потписао Писмо о намерама са Владом Србије. Понуда Руса вредела је 300 милиона евра и поред куповине власничког удела у „ЈАТ-у“ подразумевала је задржавање броја запослених, враћање дугова и обнову флоте. Против преговора са „Аерофлотом“ био је лидер странке Г17 плус и тадашњи министар финансија Млађан Динкић, што је Русе приморало да се повуку из посла. „Знам само да се на седницама Владе Србије супротстављао продаји 'Јата' 'Аерофлоту', јер, како је говорио, Европска унија не жели да види Русе на небу над Европом“, указивао је на Динкићеву саботажу један од тадашњих министара из Владе Србије.

Ко „трља“ руке?

Одређени подаци указују на чињеницу да унутар Владе Србије постоје одређене лобистичке групе којима заиста иде на руку колапс „ЈАТ-а“ и одуговлачење решавања проблема у тој компанији. Наиме, у новембру 2009. године шеф посланичке групе СРС Драган Тодоровић, за скупштинском говорницом, обелоданио је да је „Ротшилд“ своје услуге „саветовања“ у

„ЈАТ-у“ наплатио 1,188 милиона евра и да је чак 1,125 милиона отишло на дневнице 38 консултаната. Највише новца добио је извесни Цереми Муд, и то 2.424 евра за сваки дан рада (од укупно 33 дана), захваљујући чему је инкасирао 80.000 евра. Затим Николаса Боналта је зарађивала 1.957 евра по дану (укупно 90.000 евра), Филип Роџерс 1.905 евра по дану (укупно 80.000 евра), стручњаци из „Цитатела“, Милутин Николић 1.346 евра по дану (30.000 евра) и Павле Кавран 1.250 евра по дану (45.000 евра), затим Светлана Алексић (40.000 евра), Игор Станчевић (45.000 евра), Ђорђе Иргић (50.000 евра)...итд. За услуге „превоза“ консултаната плаћано је 1.111 евра дневно (укупно 50.000 евра), док су хотелски смештај, храна и канцеларијски материјал коштали 13.000 евра!

Дакле, највише користи од приче око продаје и симулације продаје „ЈАТ-а“ имају консултантске фирме које за потребе владе и Агенције за приватизацију „великодушно“ исписују савете шта са националном авио-компанијом треба чинити. Најмање пет консултантских кућа је у последњих седам година пружало стручне савете и радило процене вредности „ЈАТ-а“, а да никакве користи од тога није било. Јавност није могла да сазна цену услуга консултантске фирме „Ернест и Јанг“, али се зато зна да је „Прајс воторхаус“ своје услуге наплатио 240.000 евра, „Интернешенел фајненшел корпорейшен“ милион евра, „Ротшилд“ 1,2 милиона евра и „Дилојт“ милион евра. Последњи консултант „Дилојт“, који је Влади Србије предложио модел приватизације „ЈАТ-а“, добиће 500.000 евра за свој посао, а уколико се „ЈАТ“ прода на тендеру, добиће још 500.000 евра!

Консултант за приватизацију „Јата“, предузеће Дилоит налази се у директном сукобу интереса, с обзиром на чињеницу да је у том предузећу претходно био запослен актуелни министар економије Небојша Ђирић.

Српска радикална странка позвала је министра Ђирића да изађе пред грађане и да се изјасни да ли ће у поступку приватизације штитити јавни интерес, односно интерес државе и „Јата“, или ће штитити интерес његове матичне куће Дилоит, у којој је радио и у коју ће се, највероватније, по истеку мандата вратити.

Сиромашни и болесни за

Од великог земљотреса који је погодио Мионицу септембра 1998. године угрожено, оштећено и без икаквог санирања је остало око 3.000 домаћинстава. Пре четири године, скоро триста милиона динара из буџета Србије опредељено је и усмерено Дирекцији у Ваљеву, али се користе ненаменски, па су само три објекта дошла на ред за санацију. Док се власт хвали великом акцијом обнове у Краљеву, мештани Мионице подсећају да је тај политички маркетинг власти кратког даха. И Краљевчани ће, као и становници осталих угрожених места у Србији, бити остављени на цедилу.

Пожар прогутао све

Како каже Биљана Николић, председник Скупштине општине Мионица, у овој години је буџетом предвиђено да се изгради 40 објеката, али је Дирек-

права трагедија, пожар због оштећених инсталација. Када је услед кратког споја због прокишњавања, дошло до пожара, све је изгорело што су икада имали, укључујући и лична документа.

– Људи живе у контејнеру, жена је болесна од гангрене, има 66 година. И Радмила Лазаревић и Милорад су чланови Српске радикалне странке. Обраћали су се писмено општини Мионица, општинском већу, па ди-

Радмила Лазаревић:
Живимо у контејнеру
на три квадрата.

Породица Лазић изгубила је сваку наду да ће икада добити бебедан кров над главом

ција поново одложила изградњу и поново иде на формирање комисија, тако да ни ове године нема градње. Не може се, каже, обићи свака од 3.000 кућа, али смо за овај прилог обишли три куће. У првој живи седмочлана породица Живановић, у другој једна бака са братом, а у трећој породица која је на листи за градњу куће већ 12 година и сваке је године поново стављају на листу. Ове године у марту их је затекла

је био проблем у инсталацијама. Међутим, нико није нашао за сходно да тим људима одговори. Чак ни папир са одговором није стигао – каже Николићева.

– Како је живети? Шта ћу, сине.

ректору агенције. То је потом прослеђено у Београд. Излазио је и СУП, јер

Цео живот пазим стоку, радим. Да нисам овако болесна, можда би било друкчије... седела сам и завијала ногу, љуљам се, јер ме боли и видим неки сјај на прозору, ћери мила. Пробудим

становници Мионице и даље живе у нехуманим условима

Тадића нису приоритет

мужа и питам јел палио неку ватру у дворишту, макнем завесу, кад видесмо да нам изгоре кућа. Три дана смо спавали на дворишту. Од пола зиме смо добили контејнер, три квадрата, мали прозор, зими хладно, лети пакао. А мени нога до пола гангрена. Лекари су рекли да ће писати да ми се помогне, у овом не могу да живим. Волела бих да умрем, па да немам само болова и мукка – испричала нам је бака Радмила, превијајући болесну ногу.

Мало даље живе Лазић Љиљана и Горан. Имају четворо деце, а са њима је и бака. Издржавају се само од пољопривреде и немају никакав приход са стране. Узгајају малине и стоку. Били су приоритет на свим листама, јер им је кућа по решењу комисије небезбедна за становање. Међутим, нико се од надлежних није никада код њих појавио ни помогао.

„Ако стане на одборничку листу за једну странку, добиће. Тако су јој ре-

кли. Међутим, нити је изабрана за одборника нити јој је кућа санирана“, објашњава Николићева. Једино је изашла комисија из Дирекције из Ваљева, која је констатовала да има вишка стамбеног простора, јер је под стамбено подвела и оборе са свињама!

– Проблеми су почели 2006, спремили смо све папире, урадили ситуациони план, одвојили парче земље где ћемо правити кућу и за то платили излазак геометра. Међутим, наша документација, тј. решење којим нам се одобрава зидање куће је нестало. Од тада су почела обећавања, јер

смо приоритет, имамо четворо деце. Међутим, све се на томе завршило – прича видно потресен Горан, разочаран у власт, и истиче да ово треба да буде наука за све оне угрожене градове који су страдали од непогода.

Као отац, каже да је тешко гајити четворо деце, обезбедити им да имају да се обуку пристojно, поједу и попију као сва деца. Притом, оно мало што заради мора да да за рачун за струју, јер су му више пута долазили да секу, као и телефон. А деца немају

купатило, само пољски веце, воду узимају са бунара. Горан и његова супруга Љиљана, иначе инвалид, изгубили су сваку наду и не верују да ће икада добити безбедан кров над главом и нормалне услове за егзистенцију. Ако нам се кућа сруши, можемо само под шталу или над шталом, која нам је и била једини неоштећени објекат после земљотреса, закључује Горан.

Трећи пример су средовечни Живановић Слободан и Бранка, брат и сестра, који такође живе од пољопривреде. Имају две просторије, потпуно оштећене, и сами су гвожђем морали да причврсте кућу да се не распадне. Писали су молбу Дирекцији у Ваљеву, сликали оштећења и стезали кућу да зидови не поспадају. „Одвојио се патос од зида, прозори попуцали, степенице се одвојиле од куће“, почиње разговор Слободан и показује на плафон на коме се виде шине, држе таван да се не сруши на укућане. Сестра му све време плаче и каже: „Наћи ће ме једнога дана мртву“.

– Сад све иде за Краљево, али ни то неће дуго. Тако су и нама обећавали. Нешто су и дали, али се зна и како. Поклањали су и поправљали куће имућнима, а беда није добила ништа. Има кућа које су само формално биле предвиђене за рушење, а нису стварно то-

лико оштећене. Поред њих је власт сазидала велике, лепе, нове објекте, тако да газде имају и једно и друго. Све се чује и сазна – каже Слободан и истиче да председник општине неће ни да чује реч о земљотресу, јер му је то досадно.

Угрожени Мионичани су писали молбе и слали дописе, али ништа не помаже, нарочито ако су, како каже Слободан, радикали. Ако си објективан и кажеш истину, откријеш лажи, непожељан си, поручују Мионичани.

– Куће су добијали људи који су живели у иностранству и који су у дворишту имали по две и више вишеспратница. Они су пре неколико година, те куће, добијене од земљотреса, прода-

вали. И сада их продају, јер им и нису биле потребне, док на другој страни људи живе у контејнерима и туђа деца вапе за кровом над главом. Куће су добијали зато што су били рођаци, кумови и блиски пријатељи владајућих руководилаца, а не грађани који су били оштећени – закључила је Николићева.

Р. В. С.

– Српска радикална странка и Општински одбор Мионице се од првог дана залажу да се већи број кућа изгради. Али не са обећањима, подвођењима и уцењивањима, не довођењем на одборничке листе на којима су само чланови радикала. У кампањи нисмо то користили као мамац за гласачко тело, већ смо били реални. Обећали смо да ћемо се ако нам дају поверење, борити да се та неправда исправи тако што ћемо тражити да се средства која су наменски опредељена за изградњу индивидуалних стамбених објеката за то и искористе. Јер, велики део тих средстава који је био намењен за изградњу и санацију оштећених објеката није наменски преусмерен на исто, већ су санирани објекти од јавног интереса – објашњава Николићева и додаје да су тако оштећени угрожени појединци.

Савет Дирекције из Ваљева је на састанку одлучио да паре преусмери на изградњу и санацију објеката од јавног интереса - котларница, културни центар итд. „Са оградом да и ти објекти треба да буду изграђени и санирани, морамо да кажемо да то треба да буде пошто се реши проблем оних грађана који још немају буквално кров над главом. Ништа пре контејнера не може да има приоритет, породице са четворо деце и остали грађани који дају свој допринос тако што плаћају порезе и друге разне обавезе и који заслужују да буду испоштовани у основном – и да им се помогне у борби за голи живот, да имају кров“, поручила је Николићева.

Велики број малих и средњих предузећа у Србији на ивици пропасти

Убише нас порези и таксе

- *Порез на додату вредност, порез на добит, порез на зараду, порез на закуп, порез на имовину, такса за грађевинско земљиште, такса за истицање назива фирме на пословном простору, такса Народној банци Србије за завршни рачун, такса за накнаду за коришћење воде, такса Агенцији за привредне регистре за завршни рачун, доприноси на плату које плаћа послодавац, доприноси на плату које плаћате у име радника, доприноси Привредној комори Србије, доприноси регионалној привредној комори, накнада за унапређење животне средине... доводе до тога да мала предузећа раде за таксе и доприносе, а од профита не остане ништа*

Пише: **Владимир Мишковић**

Мала и средња предузећа у Србији налазе се у све тежој ситуацији. Огроман број малих и средњих предузећа ће, због све неповољнијих услова пословања,

бити приморан да стави катанац на своја врата, што ће избацити још неколико десетина хиљада радника на улици. Колики је значај малих и средњих предузећа за српску привреду, говори податак да у укупном броју предузећа у Србији учествују са 99,8 одсто, запошљавају 66,7 одсто радника, а у бруто домаћем производу Србије учествују са 33 одсто. Вук Станић је мали привредник из Београда. Његове фирме се баве финансијским консалтингом и специјализованом трговином на велико. Он сматра да су највећи проблем свима који желе да послују у Србији многобројни државни намети, који пословање малог привредника чине тешко исплативим.

– Страначки службеници Министарства економије и Министарства финансија упорно обмањују јавност причама о томе како је Србија порески рај, са свега десет одсто пореза на добит. Јер кад предузеће заради 100 милиона динара и плати око десет милиона пореза на добит, онда власник оде у банку да подигне разлику и држава му наплати још двадесет одсто пореза на добит оснивача, јер су фискалним законом раздвојени порез на добит предузећа и порез на добит оснивача – објашњава Вук и додаје да је тако укупан порез на добит у Србији заправо тридесет одсто, што је једна од највећих стопа на свету.

По његовом мишљењу, то је један од основних разлога зашто мали инве-

ститори у широком луку заобилазе Србију. Он наводи пример словеначког привредника, који је планирао да у Србију инвестира 100.000 евра у мали бизнис, који је баш зато одустао од нашег тржишта. Вук наводи и резултат истраживања јавног мњења, које је његова фирма спровела у српској дијаспори, по коме је десетак хиљада српских гастарбајтера спремно да у Србију инвестира у просеку 50.000 евра, што је укупна инвестиција од пола милијарде евра.

– Због високих пореских стопа, нетранспарентне фискалне политике, неразумно великог броја такси и пореза, тај новац ће сада остати ван граница Србије – закључује Вук Станић.

Он предвиђа да уколико се неко и одлучи да покрене бизнис у Србији, неке од такси и пореза које га очекују, поред ПДВ-а и пореза на добит, су порез на зараду, порез на закуп, порез на имовину, такса за грађевинско земљиште (плаћа се по квадратном метру и износи и до 1.847 динара по квадратном метру), такса за истицање назива фирме на пословном простору (од

40.000 до 250.000 динара годишње), такса Народној банци Србије за завршни рачун, такса за накнаду за коришћење воде, такса Агенцији за привредне регистре за завршни рачун, доприноси на плату које плаћа послодавац, доприноси на плату које плаћате у име радника, доприноси Привредној комори Србије, доприноси регионалној привредној комори...

– Овај списак такси и пореза није коначан, а видите и сами да је неразумно дугачак. На овој листи највеће оптерећење су порези и доприноси на зараду који износе преко шездесет одсто! Ово је за десет до петнаест одсто више него у Европској унији и сто одсто више него у Руској Федерацији – наглашава Вук.

Љубиша Пејин је мали привредник из Сомбора и његова фирма се бави информационом технологијама. Он се слаже са Вуком да велики број пореза и такси оптерећује пословање малог привредника и наводи пример да, осим набројених, постоји и накнада за унапређење животне средине, и још неке, што, по његовом мишљењу, ука-

(Не)намерне грешке страначких кадрова из Пореске управе

Вук Станић сматра да је за мало и средње предузеће сваки дан пословања у Србији искушење и подсећа да је пре извесног времена из Пореске управе његовим фирмама стигло решење да плате казну због недостављања завршних рачуна за последње две године. У решењу је писало да жалба не одлаже извршење.

– Срећом, завршне рачуне нисмо слали поштом, већ смо их предали на шалтеру Пореске управе, па смо имали пријемне печате. Испоставило се да је службеница која је послала ово решење недавно за послени страначки кадар из странке Г17 плус. То је реалност. Ако не плаћате донације странкама на власти, увек постоји опасност да вас униште нестручни кадрови владајућих странака – констатује Вук Станић.

И Љубиша Пејин је имао слично искуство, где је Пореска управа криво прокњижила једну уплату његове фирме, и за тај износ су теретили фирму, и на њега обрачунали затезну камату са намером да фирму блокирају рачун.

– Био сам у непријатној ситуацији у којој сам морао доказивати да нисам крив. Када сам то доказао, особа у Пореској управи која је направила грешку блокирала ми је рачун и побегла на годишњи одмор, па сам морао то решавати лично, са начелником Пореске управе, који је на крају обуставио целу процедуру. Мало је недостајало да ми са рачуна скину средства која заправо нисам ни дуговао – напомиње Љубиша.

зује да мала предузећа раде за таксе и доприносе, а од профита не остане ништа. Љубиша наводи податак да порези и доприноси на зараде у Словенији износе свега 45 одсто и процењује да ће у блиској будућности избегавања плаћања пореза и доприноса у привреди бити све чешћа.

– Највећу опасност за текућу ликвидност малог и средњег предузећа ипак представљају дуги рокови наплате потраживања, посебно у пословању са великим системима, који иду и до 120 дана. То је и најчешћи узрок одласка малих привредника у банку и уни-

мања неповољних кредита са месечном каматом од 2 до 2,5 одсто, коју мало и средње предузеће откида од свог профита. Тих 120 дана мораш платити радника, репроматеријал, а немаш прилив средстава – објашњава Љубиша.

Он подсећа да је Институт за тржишна истраживања недавно објавио како се велике компаније, дугим роковима наплате потраживања, заправо бескаматно финансирају од стране малих предузећа, што је, по његовом мишљењу, основни разлог колапса привреде која почива на малим и средњим предузећима. Она не могу да издрже ци-

клус наплате потраживања и прве су жртве слома привреде. Посебан проблем је и пробијање рокова за наплату потраживања, јер мало предузеће не може осигурати своје потраживање.

– У Холандији, на пример, осигуравајућа кућа даје процену ризика потраживања од одређеног купца и гарантује продавцу покриће до одређеног износа. Тога у Србији нема. Постоји такозвани факторинг, где банка каже да, ако се не наплати од дуга који сам јој уступио, да ће наплату дуга тражити од мене. Какав је то факторинг кад ја као фирма морам банци гарантовати за туђи дуг према мени, а на све то ми банка обрачунава још и накнаду и камату за дане, до момента наплате од мог дужника – пита се Љубиша.

Он сматра да, ако је мали привредник банци уступио потраживање, она треба да уради процену наплативости, малом привреднику исплати умањену дисконтвану вредност и привредник више са тим не треба имати ништа.

– Али банке у Србији кажу: Не, ако се ми не наплатимо од њих, онда ћеш ти да платиш. Па шта ће ми, онда, банка? Очигледно је да постоји висок ризик пословања у српској привреди, које ни пословне банке нису спремне да преузму – констатује Љубиша Пејин.

Зеленашки кредити пословних банака уништавају мала и средња предузећа

Анкетирањем је утврђено да 32,3 одсто малих и средњих предузећа узима кредите за редовно измирење ПДВ-а, 18,35 одсто малих и средњих предузећа узима кредите за одржање текућег пословања, а 12,9 одсто за плаћање других заосталих обавеза, доприноса, дозвола и такси. Укупно 63 одсто малих и средњих предузећа узима кредите само да би отплатили заостале обавезе. Ако се узме у обзир да су на месечном нивоу камате за кредите код пословних банака 2,4 одсто, а на годишњем 29 одсто, поставља се питање колико ће мали привредници још моћи да издрже овакав тренд. Љубиша Пејин потврђује да је морао узети кредит са, како каже, зеленашким каматама, и то је, према његовим речима, уобичајена пракса у Србији. Кредити се узимају, пре свега, ради одржавања ликвидности, када купци не плаћају своје обавезе на време.

– Ту се посебно истичу државни органи, државна јавна предузећа, полиција и судови, који малим привредни-

цима не плаћају своје обавезе у року. У уговору пише да је рок 30 дана, а новац често добијамо тек за 90 дана. Држава тражи наплату свог ПДВ-а и не занима ју што њено, државно предузеће, дугује паре малом привреднику – објашњава Љубиша.

Вук Станић каже да до сада није морао узимати кредит да би отплатио обавезе, али наводи пример својих пословних партнера, који су своје текуће обавезе плаћали из овердрафт кредита, што их је коштало и до 30 одсто на годишњем нивоу.

– Знам и за случај мог комшије који је држао киоск. Узео је кредите код пословних банака за робу. Промет му је опао са 100.000 динара дневно на 40.000 динара. Није могао уредно да сервисира рату. Надајући се да ће се пословање опоравити, посегао је за позајмицом у виду дозвољеног минуса. Пазари су порасли, али камате на комерцијални кредит по основу позајмице дозвољеног минуса биле су далеко веће, па није на време намирио повериоце. Пустили су менице, па је недуго затим банкротирао – прича Вук.

Он потврђује да се кредити за ликвидност код пословних банака крећу од 14 до 30 одсто на годишњем нивоу. Вук подсећа да пословне банке нуде и друге производе, као што су кредити за куповину пословног простора или инвестиције, али ефективна камата за мала и средња предузећа никада није мања од 12 одсто, јер банке мала и средња предузећа сматрају ризичном групом.

– Држава преко Фонда за развој даје повољне кредите од 0,5 до три одсто. Привредници на те кредите ипак не могу да рачунају јер се средства из буџета, након одобравања, чекају и до осамнаест месеци. Познат ми је случај да су људима одобрена средства за фабрику био-дизела, али их Фонд за развој није исплатио ни после две године. У том фонду су прошле године ухапсили неколико високих службеника због корупције. Опште је мишљење да се та средства деле према страначкој припадности, па већина привредника не жели ни да губи време на конкурсима – објашњава Вук Станић.

Режим уклања конкуренцију тајкунима

Велики проблем за пословање малих и средњих предузећа представља и недоследност и селективност државних органа у примени закона. У Србији постоје привредници који су недодирљиви. Процењује се да фирме у (донедавно) власништву српских тајкуна Милана Бека, Мирослава Мишковића и Зорана Дракулића само за неисплаћене доприносе држави дугују 170 милијарди динара, а за сва дуговања укупно 500 милијарди динара, што је око пет милијарди евра. Вук Станић истиче да су власници великих привредних система истовремено и су-

власници српске привреде, односно сувласници странака на власти. Он констатује да се међу српским тајкунима и крупним страним капиталистима води рат за власништво над српском државом, између осталог и тако што се у њиховим компанијама запошљавају рођаци политичара, судија и директора пореских управа.

– Претпоставља се да они, осим што финансирају странке, сивим токовима корумпирају и велики део политичара. Купују политичаре на власти и политичаре у опозицији. На тај начин они концентришу довољно моћи у својим рукама да мале инспекторе др-

же далеко од својих великих империја – закључује Вук Станић.

Љубиша Пејин се слаже са Вуком, јер је у Србији добро позната веза крупног капитала и инспекцијских органа, који, према информацијама са којима он располаже, од политичара добијају једноставне налоге: „Тамо не идеш, нити залазиш. Овде идеш, али оне не смеш да дираш”.

– То је систем који траје деценијама. Ако власници великих компанија процене да им смета, они ће те на све начине уништавати. Један од начина је да ти шаљу инспекције, док не пукнеш и финансијски и психолошки. Ако процене да је бранша где си се позициони-

рао лукративна, искористиће политичаре на власти да те као конкуренцију елиминирају – објашњава Љубиша.

Он наводи пример свог пословног партнера, коме је директни конкурент, преко веза у инспекцији, у фирму послао инспекторе, који су пронашли нелегалан софтвер. После неколико месеци, добио је од суда пресуду, написану на нелегалном софтверу, који се користи и у суду, да плати казну за нелегално кориштење софтвера.

– Мали привредник у свом пословању у Србији често удара у зид, који представља комбинацију политике и рођачких веза, јер зависи од самовоље крупних играча и политичара у њиховом џепу. Мора бити спреман на све, јер у пословању нема никаквог морала и етике. Сва средства, попут намештених тендера, су дозвољена и ко преживи причаће. То је реалност у којој мало и средње предузеће нема велике шансе. И наравно, нема говора о слободном предузетништву – закључује Љубиша.

Не дао бог малом привреднику да зависи од милости државе

Ни Вук Станић ни Љубиша Пејин нису чули за случај да је држава помогла неком малом привреднику који се нашао у финансијским проблемима.

– Помози Боже сваком малом привреднику, чије пословање зависи од милости државе – помолио се Вук Станић.

Како послује Предраг Микић, власник компаније „Тргомен“ из Краљева

Мућке Томиног тајкуна

Под насловом „Ко је најповерљивији Томин бизнисмен“, недељник „Актер“ обелоданио је да је реч о Предрагу Микићу из Краљева, власнику компаније „Тргомен“ која се бави производњом и трговином опреме за купатила, намештајем, грађевинским и пољопривредним материјалом. Према писању „Актера“, после евентуалног доласка „напредњака“ на власт у Србији, Микићу би „процветале руже“, и то више него било којем далеко познатијем тајкуну из Београда. Томин „љубимац“ потискује чак и друге тајкуне који се везују за „напредњаке“ попут Милана Бека, Богољуба Кариха, Милије Бабовића и др. „Микић, као један од најпоузданијих сарадника Томислава Николића, важи и за озбиљног кандидата за највиша места у евентуалној будућој влади „напредњака“, међу којима је свакако и функција министра економије, уколико само то он буде желео и оценио да му је то профитабилније него да настави са развојем пословања у приватном сектору“, открива лист „Актер“. Овај лист такође наводи да је Томислав Нико-

лић, пре две године, присуствовао потписивању пословног уговора између Микићеве и једне компаније из Кине.

Јавна је тајна да дуги низ година Томислав Николић одржава веома присне, пословне и породичне везе са власником предузећа „Тргомен“, „Тргомен некретнине“, „Фабрика Тргомен“, „Маханизација Тргомен“, „Тргомен вели“, „MSV invest ing“... Још у марту 2007. године, заједно са својом супругом Драгицом, у Ратини код Краљева, Томислав Николић је свечано отворио нови пословни центар у власништву Предрага Микића. Добро упућени извори СРС-а на релацији Николић-Микић откривају да су производи готово идентични производима из асортимана „Тргомена“ (*дрво и резана грађа, подне и зидне облоге, керамика, мермер и гранит*) видљиви на кући Томислава Николића у родној Бајчетини. Такође, Микићев „Тргомен“ је заступник и дистрибутер керамике из Шпаније и у том контексту треба сагледати и Николићеву изјаву, дату поводом куповине новог стана, за који тврди да је

плаћен „свега“ 390.000 евра. „Ја ћу поставити плочице и паркет јер тако могу јефтиније да прођем“, рече недавно Тома и вероватно у себи помисли на свог тајкуна Предрага Микића.

Микићев успон

Према оперативним подацима, Предраг Микић је избегао са Косова и Метохије, након чега је у селу Кованлуку надомак Краљева саградио фабрику и отворио предузеће „Тргомен ПВ“. Кренуо је са производњом и продајом санитарарија за купатила, намештаја, дрвета, грађевинске и пољопривредне механизације. Убрзано је своју империју проширио на крупне увозне послове, заступање и сервис аутомобила, изградњу, изнајмљивање и продају некретнина, приватизацију, итд. Микић данас важи за једног од најмоћнијих Краљевчана, који је од сарадње са јуловцима и „Покретом Снага Србије“ данас постао финансијер Српске напредне странке. Николић је посебно промовисао Микића приликом убирања политичких поена на изградњи појединих кућа у Краљеву, намењених породицама које је погодио последњи разорни земљотрес. Иначе, преко стране оф-шор компаније „Nourseley Trading Corp“ Микић је, са 51 одсто акцијског удела, већински власник предузећа „MSV invest ing“ д.о.о. из Краљева. Са по 24,5 акцијског удела, Милан Вучковић и Небојша Симовић су такође власници, а Симовић је истовремено и председник Округног одбра СНС-а у Краљеву.

Њихова фирма „MSV invest ing“ основана је 2008. године и у прошлој години, са свега 4 запослена, остварила је приходе од 301,9 милиона динара и чисту добит од 63,9 милиона динара. Предузеће се бави инвестирањем и изградњом пословних и стамбених објеката на атрактивним локацијама у Србији, почевши од Златибора, Гоча, преко Врњачке Бање, па све до Новог Сада. У новембру 2010. године, 37 породица протествовало је у Новом Саду због тога што нису могли да се уселе у станове које су поштено платили, јер је фирма „MSV invest ing“ одбијала да им пре-

да станове док не намири своја потраживања. Микићева фирма је ангажовала приватно обезбеђење које је шиканирало купце који су се уселили у своје станове. „Било је вербалних напада и махања пендреком, али поједине породице су успеле да се уселе. Људи из обезбеђења стављали су нам ексере и чачкалице у браве“, рекао је том приликом један од преварених станара. Терор Предрага Микића многи власници станова објашњавали су чињеницом да се он тако понаша, јер ужива заштиту Томислава Николића.

Очерупао „Југолек“

Име Предрага Микића спомиње се и корупционашкој приватизацији

предузећа за промет лекова и медицинске опреме „Југолек“ из Београда. Ово предузеће је имало преко 180 радника, да би данас тај број опао на свега десетак. Он је у „Југолек“ ушао 2002. године, и то преко „Нове банке“ из Београда која је купила први спрат управне зграде у Косовској улици, у центру Београда. Међутим, пошто му се допао пословни простор, Микић је безецовао „Југолек“ и у марту 2003. године, преко „Нове банке“, купио акције предузећа. Већ 10. децембра 2003. године Управни одбор „Југолека“ донео је одлуку о продаји четири спрата површине 1.190 метара квадратних. Истог дана објављен је јавни оглас о продаји, остављен је рок за пријаву од 5 дана, да би већ 25. децембра била прихваћена понуда већинског власника „Нове банке“ од 1.939.000 евра. Дакле, у старту је било јасно да акционар „Нове банке“ Петар Микић показује аспирације према згради од 8 спратова „Југолека“, продавницама и складиштима тог предузећа.

Пошто је „Нова банка“ обавила куповину акција и пословног простора „Југолека“, у фебруару 2005. године изршила је продају. Нови купац 55,58 акцијског капитала „Југолека“ постала су три оф-шор предузећа која су у директној вези са Микићем, и то: „P. G. S. M. Limited“, „Tempton Limited“ и „Nourseley Trading Corp“. Ова последња фирма са британских Девичанских острва уједно је оснивач „Тргомена ПВ“ из Краљева, али и других Микићевих предузећа. Иначе, заступник све три оф-шор фирме које су купиле „Југолек“ био је извесни Грк Димитриос Тасоу, који је данас директор засебног Микићевог предузећа „Фабрика Тргомен“ д.о.о. Занимљиво је да је председник

УО „Југолека“ тада био Милан Вучковић, који је данас Микићев ортак у предузећу „MSV invest ing“. А да је на крају пословни простор „Југолека“ завршио у власништву Предрага Микића, сведочи податак да је средином 2005. године управо фирма „Тргомен“ огласила издавање два спрата „Југолека“ и великог локала у Косовској улици.

Бизнис у „зони сумрака“

Својевремено је на рачун свог послодавца Предрага Микића, бивши директор пословне јединице „Тргомена“ у Црној Гори Владан Каличанин изнео низ тешких и озбиљних оптужби. Наиме, он је 3. децембра 2009. године, на адресе тужилаштва и полиције Црне Горе доставио комплетну информацију о начину на који су у тој земљи пословали Микић и његов „Тргомен“. Том приликом затражио је да се провере сви докази које је против Микића доставио. Реч је о продаји робе на црном тржишту у вредности од

34.893.955 немачких марака и 28.330.987 евра, двојном књиговодству које је водио, као и о сумњивим пословима фирми „DMK internacional“, „Samus“, стечаја фирме „Тргомен“ из Приштине, итд. Међутим, ако се зна да Николић и Вучић одржавају веома присне везе са „господаром“ Црне Горе Милом Ђукановићем, онда тајкун Микић нема разлога за бригу.

Да је Предраг Микић, потенцијални министар „нечега“ у евентуалној влади СНС-а, незајажљив у својим амбицијама, говори и податак да је 2009. године, као један од чланова конзорцијума, покушао да купи природно лечилиште Матарушка и Богутовачка бања. За сада у тој намери није успео, јер је Агенција за приватизацију након три неуспеле продаје привремено обуставила приватизацију лечилишта које је процењено на више од 10 милиона евра. У питању су хотели „Терминал“ и „Жича“, пет вила, ресторани „Југославија“ и „Капица“, купатило са амбулантама и 115 хектара паркова у Матарушкој бањи, али и хотел „Минерал“ и бањско лечилиште у Богутовачкој бањи. Дакле, уколико „напредњаци“ неким случајем дођу на власт, онда нема сумње да ће омиљени Томин тајкун, Предраг Микић, постати нови власник Србије, односно онога што је преостало од Србије.

Р. В. С.

У разговору за „Велику Србију“ народни посланик СРС и председник скупштинског Одбора за здравље и породицу, др Паја Момчилов, констатује

Влада озаконила корупцију

Разговарао:
Владимир Мишковић

Највећу опасност за биолошки опстанак грађана Србије представљају низак наталитет, болести срца и крвних судова и малигне болести, истиче др Паја Момчилов.

Овај врсни гинеколог подсећа да се сваке године, у Србији, број становника смањује за један град од око 33.000 становника. Србија је по смртности међу водећим земљама у свету, а узрочници су хроничне незаразне болести, на челу са болестима срца и крвних судова и раком. Др Момчилов указује и на проблем корупције у здравству. Сматра да одговорност сноси Министарство здравља, које креира и руководи читавим системом, али и тужилаштво и судови, који су девастирани и доведени до садашњег стања, а требало би да буду један од најважнијих чинилаца у борби против корупције.

- **Један од највећих проблема са којима се суочава српско друштво је системска корупција, у којој значајно место заузима корупција у здравству. Како то коментаришете?**

У Србији влада системска корупција која је захватила све поре друштвеног живота. Она је диктирана од стране партократија које су на власти, и служи обезбеђивању црних фондова за нелегалне предизборне кампање и некоректне изборне махинације, као и за енормно богаћење мањег броја партијских руководиоца. Велики замах распламсавању корупције у Србији дао је и страни фактор у време свесног и планског уништавања бивше Југославије, како мерама геноцидних санкција и нелегалном и неморалном војном агресијом, тако и уношењем страног новца за потплаћивање домаћих колаборациониста. Исти механизми су и данас актуелни. То су основне чињенице кроз које треба посматрати и корупцију у здравству. Специфичност је да људи, ценећи здравље као највећу животну вредност, вероватно лакше, у немогућности да добију адекватну медицинску помоћ, пристају да буду учесници коруптивних активности. У исто време, због важности здравља, друштво најбурније реагује на примере корупције у здравству.

- **Какву и колику одговорност за такво стање у здравству сноси ресорно министарство?**

Министарство здравља је одговорно и оно мора јасно и отворено да каже

како су до сада трошене паре добијене из европских фондова, којима су финансирани бројни пројекти везани за здравство, а за које постоје основане сумње да нису дали очекиване резултате и да су чак послужили стицању нелегалне добити појединцима из владајуће номенклатуре. На крају крајева, Министарство здравља је одговорно што до сада није користило надлежности да, поред обавезе да тужилаштву пријављује све случајеве сумњиве на криминал, користи законско овлашћење инспекције да предлаже и спроводи мере у случају утврђених неправилности у раду здравствених установа. Напомињем само да у те мере спада и могућност забране рада, коју је министарство до сада користило једино када су биле у питању здравствене установе из приватног сектора.

- **Шта по Вашем мишљењу треба учинити да се корупција не само смањи на најнижи ниво, већ потпуно искорени?**

Корупција је општи светски проблем и тешко да постоји држава у свету која може да се подичи тиме да је у њој нема. Све озбиљне државе се против корупције боре јачањем институција правне државе, доследном применом закона, једнакошћу свих грађа-

на пред законом, јавношћу и ефикасном контролом, од стране грађана, свих поступака извршне власти и свих друштвених чинилаца.

• **Како коментаришете најновије измене Закона о здравственој заштити?**

Најновије измене закона које су донете по хитном поступку, без јавне расправе, представљају предизборно, неодговорно пружање привада да ће грађани имати већа права у остваривању здравствене заштите и да се уведу европска решења у наше законе. Тужна је истина да данас нема финансијских средстава да се намире текуће ургентне потребе здравственог система, а камоли да се иде на проширивање права. Треба само погледати на шта личе данас болнице, каква је нега у њима, докле се стигло са неопходном реконструкцијом земљотресом оштећене болнице у Краљеву, колико оболелих умире од рака без неопходне зрачне терапије, и могли би набрајамо у недоглед.

• **Једна од новина је и та да дете које је напунило 15 година има право на поверљивост података који се налазе у његовој медицинској документацији?**

Ова новина изванредно одсликава квалификованост предлагача закона и поставља питање шта је мотив за доношење овако бесмислене и потенцијално штетне одредбе за децу старију од 15 година. Министар се позивао на низ препорука и конвенција које регу-

„Поред ситне корупције, сведоци смо и присуства крупне системске корупције за коју министар здравља, проф. Станковић, каже да је Министарство здравља немоћно да се само избори са њом. Као што је тачно да би тужилаштва и судство, девасирирани и доведени до садашњег стања, требало да буду један од најважнијих чинилаца у борби против корупције, тачно је и да Министарство здравља сноси велики део одговорности за присутну корупцију. Она се огледа у доношењу и истрајавању на постојању коруптивних системских закона из области здравства, којима се дискриминише у потпуности приватни сектор на рачун државног, омогућује корупција озакоњивањем листа чекања и прескакањем истих плаћањем из џепа грађана, решењима за допунски рад здравствених радника која генеришу сукоб интереса, као и увођењем ванстандардних услуга које најчешће то нису и служе додатном неоправданом финансијском исцрпљивању грађана“, истиче доктор Момчилов.

лишу статус деце, а највише је потенцирао Конвенцију о правима детета, која је усвојена у Уједињеним нацијама 1989. године. Ни у једном од 54 чланова ове конвенције не може се наћи ова накардна одредба. Штавише, оваквом одредбом се крше чланови 5, 14, и 24 конвенције која подвлачи кључну одговорност породице, тј. родитеља и старатеља за добробит и здравље деце. Ево само једног од многих, простог и баналног, примера из живота. Ако дете старо 16 година има проблем са малокрвношћу због неадекватне исхране и неуношења гвожђа и других потребних хранљивих материја и не жели да саопшти родитељу дијагнозу, како онда родитељ да му помогне корекцијом исхране?

• **Константно указујете и на манипулације допунским радом у државним здравственим установама?**

Здравом конкуренцијом до најстручнијих и најпоштенијих кадрова

- Где Српска радикална странка види решење за постојеће проблеме који притискају здравство?

Српска радикална странка, својим јасним програмом реформи здравственог система, истински би изједначила приватни сектор са државним и омогућила надгледану здраву конкуренцију и елиминисање непотребних листа чекања, јер их у приватним здравственим установама нема, већ просторни и људски капацитети сами дефинишу обим оствареног посла. Грађанима би се јасно рекло шта ће свако за своје обавезно здравствено осигурање добити, као загарантован пакет здравствене заштите. У условима економске кризе, приоритет би представљале јефтине и ефикасне мере спречавања болести и примарне здравствене заштите. На кључна места у здравственом систему довели бисмо, путем отворених, јавних конкурса, најстручније и најпоштеније кадрове. Као што је у здравству боље спречити него лечити, када је корупција у питању, упоредо са процесуирањем откривених криминалних случајева, успоставља-ли бисмо и развијали и истински превентивне мере.

Најозбиљнији проблем је откривен на Институту за онкологију у Сремској Каменици, где је због манипулација допунским радом и листама чекања више стотина наших грађана оболелих од рака остало без неопходне зрачне терапије. Поводом тог тешког угрожавања здравља грађана, сви други надлежни органи, на челу са тужилаштвом и судством, ћуте и тиме јасно показују којим вредносним системом се руководи актуелна власт данас. Бриге о људским животима и здрављу грађана овде, наравно, нема. Највећа одговорност пада на Министарство здравља, које креира и руководи читавим системом.

- На основу Закона о преносу надлежности на Аутономну Покрајину Војводину, многим пацијентима из војвођанских општина које гравитирају Београду је ускраћено право да се лече у престоници, већ се упућују на лечење у Нови Сад и Сремску Каменицу, који су

много удаљенији од њиховог места боравка?

Здравствени систем Србије је, и поред донетог Закона о преносу надлежности, јединствен и сходно томе проблеми које сте навели нису дозвољени. Србија је осамдесетих година имала децентрализован систем здравственог осигурања и грађани су имали истинско право избора лекара и здравствене установе у којој желе да се лече. Становник Београда је могао тако да се оперише у болници у Новом Саду или било ком другом граду, с тим што му је регионални завод за здравствено осигурање, значи Београда, признавао трошкове који важе за регију Београда. У случају да су трошкови операције били већи у Новом Саду, грађанин је био дужан да сам надокнади разлику у цени. Данас се овим поступањима о којима говорите грубо крше права пацијента на слободан избор приликом коришћења здравствене заштите.

Јасно је да овако постављање ствари проистиче из нескривених тенденција за потпуним одвајањем Војводине од Србије, која је не само ретроградно решење, штетно по здравље грађана који живе у Војводини, већ нешто чега се и развијене земље Европе гаде, али само када се то тиче њих самих.

- Жестоко сте критиковали и недавно усвојен Закон о младима. Који су основни пропусти у том закону?

Закон у целости представља недопустив пропуст предлагача и скупштинске већине која је гласала за њега. Тај документ уопште не задовољава критеријуме да би могли да га сврстамо у законе. Он представља обичну декларацију која не решава ниједан истински животни проблем младих. Добро су познати битни интереси младих које треба решавати остваривањем перманенте едукације, пружањем најбоље могуће доступне здравствене заштите, обезбеђивањем адекватног запослења и тиме решавање egzистенцијалних и социјалних проблема. Закон, међутим, афирмише успостављања мреже канцеларија за младе, које су до сада потпуно злоупотребљене од стране владајућих странака и служе окупљању и egzистенцијалном збрињавању њихових младих чланова. Доношење оваквих правних аката представља додатно урушавање правног система и тиме правне државе, као гаранта, како основних националних интереса тако и остваривања благостања свих њених грађана. Закон о младима, као и лоша законска решења из области здравства, не крију опасности. Њихова лоша решења довела су до очигледно тешког урушавања здравља грађана наше земље, које се манифестује у чињеници да нас је из дана у дан све мање на овим просторима и да практично изумиremo.

Случајеви јавашлука у здравству

Туђе ране не боле

Компјутерски техничар из Бора, Милијан Илијановић (22), годину дана након тешке операције и зрачења, готово да се потпуно опоравио, добро се осећа и лекари кажу да је прогноза добра. Тешко му је јер нема посао, иако је било обећања да ће га добити, али она, нажалост, нису испуњена. Само годину дана раније, лекарски немар и јавашлук, за длаку су овог младог човека могли коштати живота.

– Пре две године одлучио сам да добровољно служим војску, што сам и учинио у периоду од септембра 2009. до марта 2010. Прве војничке дане провео сам у касарни „Никола Пашић“ у Зајечару, у роду за телекомуникације. Убрзо сам премештен у Горњи Милановац, а потом у нишку касарну „Комрен“, присећа се своје животне драме овај млади човек.

Пред сам завршетак војног рока, у фебруару 2010, имао је озбиљне здравствене тегобе: главобољу и повраћање, па је помоћ потражио у војној амбуланти нишке касарне. Лекари су пронашли да има низак крвни притисак (90/60 мм Хг) и прописали су му бруфен и диклофенак (?). Редовно је узимао терапију, али му није било боље, напротив! Био је упућен на лечење у војну болницу у Нишу, где је провео шест дана. Урађено му је снимање синуса,

био је прикључен на инфузију преко које су му давали комбиновану терапију – бромазепам, диклофенак и нафазол. Његово здравствено стање се није поправљало, било му је све горе! Имао је учестала повраћања, али и нове, тешке знаке болести: десно око му је бежало у страну, видео је дуплу слику, ноге су му дрхтале, губио је равнотежу и није могао да хода... Нажалост, лекари нишке војне болнице ништа нису предузели, већ су упорно примењивали исту терапију која није давала никакве ефекте. Милијан је из болнице отпуштен 24. фебруара 2010, а на отпусној листи стоји да га отпуштају

без икаквих тегоба!!! Са искривљеним оком, диплопијом (дуплом сликом), главобољама и повраћањем, остао је у нишкој касарни и наредних месец дана до краја војног рока. По повратку у Бор обратио се здравственом центру, где је одмах добио упут за неурохирургију. Урађен му је скенер главе, лекари су констатовали да има тумор на мозгу, па су га хитно санитарским возилом пребацили у Ургентни центар у Београду. Тумор је лоциран у трећој можданој комори. Милијан Илијановић је у Клиничком центру Србије био подвргнут хитној хируршкој интервенцији уклањања тумора, урађена му је биопсија и крајем марта, након опорава, пуштен је кући.

Ту, нажалост, није био крај његовим мукама. Средином априла 2010. стигли су и резултати биопсије – пре-

веома је тешка – његови родитељи су глувонери и незапослени, па он мора сам да одлази код лекара, сам да разговара са њима, што, кад је неко тако тешко болестан, као овај млади човек, није нимало лако.

Шутановац молбу глатко одбио!

“Након свега, одлучио сам да се обратим министру одбране, Драгану Шутановцу: На моје велико разочарење, он је све негирао. У свом одговору који ми је послао, тврди да су „неуролошки поремећаји са тегобама везаним за туморски процес манифестовани тек након отпуста из Војне болнице Ниш“, иако су моје тегобе манифестоване још док сам био тамо, због чега сам и лечен у нишкој војној болници. Такође, министар Шутановац ми је одговорио да су „лекари у ВБ радили у складу са тегобама на које сам се жалио и применили све неопходне дијагностичке методе и терапијске мере“. На крају писма, предложио ми је да са одговарајућим упутом наставим лечење на ВМА! Моје питање за министра гласи – како да наставим лечење кад живим од бакине и мајчине минималне пензије, кад немам новац за пут у Београд, али ни за неопходне лекове, јер цена једног лека, за терапију од месец дана, кошта 280 евра?!” наводи своја тешка искуства, притом без имало срдбе, Милијан Илијановић.

Сузе лекара

Животна драма С. З. (55) започела је његовим рођењем. На свет је дошао са тешком дијагнозом (Spina bifida cystica, reg. lumbalis, са расцепом и ектериоризацијом кичмене мождине у том делу), из тих разлога, само три дана након рођења оперисан је на Универзитетској дечијој клиници у Тиршовој. До своје пете године није уопште ходао, као последица тешке урођене болести, никада није могао да контролише мокрење и пражњење црева. Ипак,

ма налазима, Милијан је имао малигни тумор “гермином“. Речено му је да ће морати да се подвргне и другој операцији, која је урађена 23. априла 2010. Оба пута оперисала га је проф. др Даница Грујичић, којој, како каже, дугује огромну захвалност што је након свега што је прошао – уопште жив!

У болници је провео две седмице, а потом је у јуну исте године морао да издржи и веома напорну терапију од 31 сеансе зрачења. “Тренутно сам у Бору, идем редовно на контроле и далеко боље се осећам”, каже наш саговорник.

Породична ситуација младог техничара из Бора, стицајем околности,

његови родитељи показали су изузетну истрајност и упорност да нађу лек за своје дете. Тако су прихватили да С. З. као петогодишњак учествује у једном научном истраживању које је пре пола века радио један немачки лекар у Хајделбергу: добио је бесплатан третман, примио је 650 инјекција новог лека, којем, нажалост, не памти име.

– Када сам први пут са пет пуних година стао на ноге, немачки лекар који ме је лечио, плакао је као дете, наводи С. З. и додаје: „Захваљујући томе што сам могао да ходам, отежано, али сам могао, уз моје и родитељске напоре, редовно сам похађао наставу и завршио средњу школу, запослио се и радио пуних 26 година, након чега сам отишао у инвалидску пензију“.

Ни трунке саосећања...

– Моји проблеми датирају од пре три године када су ми укинули право на пелене (60 ком. месечно) које сам до тада добијао. Иако сам редовно подносио медицинску документацију коју сам добијао од лекара да су ми оне неопходне, што логично произилази из моје болести и дијагнозе (Paraparesis inferior PP. Rachischisis. Lumbosacralis. Incontinecio Alvi Urinae – дечија церебрална одузетост), на лекарским комисијама су ме редовно одбијали, уз образложење да моја дијагноза није наведена у чл. 102. Правилника о медицинско-техничким помагалима, која се обезбеђују из средстава обавезног здравственог осигурања, наводи наш саговорник. У поменутом члану стоји да то право остварују „лица са параплегијом, квадриплегијом, склерозом, парализом или секвелама дечије парализе код којих постоји трајно невољно пражњење црева и бешике“, што је код С. З. и случај. Нажалост, било је свега на тим комисијама, осим – разумевања.

Овај доживотни инвалид од рођења, веома пријатан саговорник који плени добротом, присећа се, без трунке горчине, невероватно бездушне реакције једне докторке, члана једне од поменутих комисија којима се много пута обраћао. Она му се без имало блама обратила речима: „Ко те је уопште таквог запослио... Кад паднеш у инвалидска колица, онда дођи!“

Наш саговорник истиче да је за њега, са пензијом од 27.000 динара, трошак за пелене (један комад кошта 140-150 динара), велико финансијско оптерећење, а без њих, једноставно, не

може. Уз све његове муке, он живи са остарелом болесном мајком (83), коју негује и све теже успева да изађе на крај, не само са својом и њеном болешћу, већ пре свега са новцем којим располаже. Његов захтев за туђу негу и помоћ, глатко је одбијен! Покушавао је у више наврата да добије бањско лечење на терет РЗЗО, али – без успеха!

Сва врата затворена?!

Наш суграђанин се консултовао са разним лекарима, разних специјалности, укључујући и свог лекара. Сви до једног, сматрају да му је право на накнаду за пелене неоправдано укинута, што га је довело у egzистенцијални проблем, јер поред пелена, С. З. мора да набавља и друге, неопходне лекове, помоћна средства (мушеме, поливинилске гаћице, креме...) како би одржавао основну личну хигијену, што му

односи половину пензије, при чему, он других прихода и имовине – нема! Проблем је покушавао да реши на разним нивоима, али – без успеха. Обраћао се и бившем министру Томици Милосављевићу, али му нико из Министарства здравља никада није одговорио. Обраћао се и градском секретару за здравство, др Зорану Благојевићу, али од њега никада није стигао одговор нити било какво објашњење. Као инвалид са признатих 90 одсто инвалидности, С. З. никада није остварио никакво право које би му олакшало живот, изузев пензије коју је стекао радећи пуно радно време, пуних 26 година, путујући сваког дана, од куће до посла и назад, градским превозом, а фирма у којој је радио, налази се ван Београда.

Да ли је могуће да су у овој земљи за људе попут С. З. човека са тешком ди-

јагнозом од рођења, који је уложио огроман напор да живи нормално, упркос тешком хендикепу завршио школу, радио као службеник да би живео од своје плате, не од социјалне помоћи, кад се појави са, на први поглед, малим проблемом, сва врата затворена? Наш саговорник, чије име нам је познато, али због лошег искуства које је имао, не желимо да га објавимо и евентуално изложимо некој другој врсти пошаста, присећа се и једног дијалога са лекаром из неке од бројних комисија које су га листом одбијале, а који је овако коментарисао његов напор да ради и живи од своје плате: „У томе и јесте проблем, није требало да радиш...“

То је коментар једног лекара! Некога од кога очекујете речи охрабрења. Срамота! У разговору са С. З. који је на нас оставио јако пријатан утисак, човек који се, очигледно, није дао сломити, радио је на себи, читао, дружио се, веома је активан у једном удружењу на општини на којој живи, учтив, без трунке мржње и гнева прича о својим проблемима, чак и са дозом сажаљења за људе који су толико духовно опустошени да не крију свој презир према инвалиду који свој здравствени проблем са којим се родио, достојанствено носи.

Не можемо да се не упитамо – какви то људи седе по тим недодирљивим комисијама где се одлучује о нечијем животу? Пролазе ли неки тест, ако не људскости, оно бар основног кућног васпитања? У случају С. З. који је сачувао и здрав разум и нетакнуту душу, тешко су нарушена не само основна права пацијента, већ пре свега људска права, једно од најважнијих – право на достојанствен живот.

Ко год да је састављао спорни правилник, ко год да га је тако накардно тумачио, не заслужује да лечи било кога. Понашање чланова тих комисија, са којима се сусретао С. З. испод је сваког цивилизацијског нивоа, а чињеница да су међу њима и лекари, говори довољно о српском здравству.

Неодговорност

Новосађанки Д. Ј. (1926) због здравствених проблема које је имала, 19. јула 2006. године, уграђена јој је цементна протеза десног кука у Клиничком центру Нови Сад. У октобру 2010, не редовном прегледу, лекар јој је предложио замену постојећег вештачког кука новом протезом. Д. Ј. је уписана на

листу чекања и све до марта 2011. нико с њом није контактирао. Када је почетком марта позвала ортопеда да види колико би дуго још требало да чека на листи, он се изненадио што је чује и што већ није позвана на операцију, па је операцију на ортопедији заказао за 22. март 2011. године. Након операције, Д. Ј. је са одељења отпуштена после десет дана. Кући је транспортована санитарским возилом и по изношењу из возила осетила је страхан бол у куку и ноzi. Речено јој је да због скученог простора у коме се маневрисало постоји могућност да је, евентуално, повређена рана.

Лечење или малтретирање?

Након шест седмица мировања, када је обављен контролни преглед, на рендгену је откривено да је током транспорта санитарским возилом кук ишчашен, па је пуних шест седмица тако растао, а за то време Д. Ј. је трпела страшне болове! Током тих шест седмица, она је неколико пута телефоном контактирала с лекаром, одлазила на прегледе, све време се жалила на болове, али јој је увек понављано како је нормално да има болове, јер је реч о сложеној и тешкој операцији! Нико није приметио да је кук ишчашен, пре свега због немара, јавашлука и незнања лекара!

Када је 20. маја ове године дошла у ургентни центар КЦ Нови Сад, лекари су покушали да јој наместе кук истезањем! Нису успели. Онда је 23. маја поново оперисана и током операције кук је, наводно, коначно намештен и Д. Ј. је наложено да са шеталицом што више хода, након чега је отпуштена кући. Због несносног бола који је имала, 13. јуна она зове хитну помоћ, чији лекари констатују да је кук поново ишчашен! Добија упут за ортопедију. На том одељењу ујутру јој је пробушена цеваница десне ноге и постављен тег да истеже ногу, с тим да то траје до среде 22. јуна, када је заказана нова операција.

Министарство недоступно

Током последњег боравка у болници, лекар који је извео операције, био је недоступан члановима породице Д. Ј, при чему га је она виђала само током јутарњих визита, али јој се он тада уопште није обраћао! Када би Д. Ј. поставила питања и захтевала појашњење и план даљег опоравка, наложено јој је да ћути и мирује!!!

Породица је упорно покушавала да

успостави контакт са неким из здравствене инспекције Министарства здравља Србије или неким ко је надлежан за заштиту права пацијената. Нажалост, на контакт телефоне наведене на сајту Министарства, нико се није јављао, а на обраћање електронским путем, поруке упућене 20. маја саветнику за права пацијената и 27. маја секретару, и најзад 14. јуна здравственој инспекцији – породица није добила никакав одговор!

Судија се извињава кад изриче казну?

Пуних пет година требало је српском правосуђу да изрекне пресуде лекарима који су оптужени за смрт 19-годишње Јелице Радовић, која је преминула од сепсе, четири дана након операције чукљева у приватној клиници “Децедрa” у Београду.

Ретки су лекари који дођу под удар закона, не само зато што након смрти својих најближих, родбина нема ни воље ни снаге да се годинама истерује по суду, знамо како то споро иде, већ и зато што судски вештаци, углавном лекари, нису спремни да се замерају колегама, па су њихови налази некако увек “округло па на ћоше”, без јасних оцена, што судијама не само да не помаже да донесу пресуду, већ у недоглед одлаже њено доношење. Овај пут, родитељи Јелице Радовић, посебно мајка, показали су изузетну упорност која је на крају резултирала пресудом.

Лекари који су оперисали Јелицу Радовић, ортопед др Славко Томић и анестезиолози др Миодраг Стојановић и др Оливера Јеремић, осуђени су на 15 месеци затвора и две године забране рада због несавесног лечења.

Судија Првог основног суда Људмила Миљковић, образлажући пресуду, рекла је да је узрок смрти пацијенткиње сепса, како су и утврдили вештаци Медицинског факултета у Новом Саду. Суд је закључио да су осуђени лекари криви јер нису реаговали на бла-

говремена упозорења запослених на клиници, као и чланова породице и других особа које су обилазиле Јелицу и упозоравале да се њено стање погоршава, али се они на то нису обазирали. Заменици директора “Децедре” Светлани Сремчевић, која је по струци филолог, због несавесног рада суд је изрекао условну казну затвора од годину дана, с роком провере од четири године. Такође, њој је због непоштовања Закона о заштити здравља додатно изречена и мера забране сваког рада у здравству у трајању од 10 година од правоснажности пресуде. Како је уопште филолог доспео у здравствене воде?

Излазећи из Палате правде, др Томић је кратко за ТВ Б92 оценио да је овом пресудом суд, како је рекао, “убио хирургију”. Адвокат др Стојановића најавио је жалбу.

За клинику “Децедрa”, везује се више спорних случајева са нежељеним исходом. Остаје енигма како је, након сваке од тих афера, ова приватна установа успевала да веома брзо од надлежних поново добије дозволу за рад. Након операције вена у “Децедри”, 28-годишњи Зоран Матић је преминуо 2000. године. Прошло је пуних 11 година да би дело несавесног лечења у мају ове године добило судски епилог: др Драгослав Вукајловић осуђен је на годину дана затвора. Приликом изрицања пресуде, која је по оцени јавности више него скромна, с обзиром да је изгубљен један људски живот, судија се лекару извињавао! Након свега, коментар можда и није потребан. Али, нешто хитно мора да се мења у законима ове земље.

А. В.

Како је вантелесна оплодња довела лекаре у сукоб интереса

Сами себи набацивали посао

У медијима се недавно појавила информација да ће вантелесна оплодња у Србији моћи да се обавља само на државним клиникама, јер је истекао уговор који је Републички завод за здравствено осигурање (РЗЗО) имао са приватним клиникама. То је изазвало веома опречне реакције стручне јавности, која тврди да ће се оваквом одлуком „умањити“ обим корупције, и пацијената, који су убеђени да ће тек сада листе чекања постати „километарске“. Став руководства РЗЗО-а је да, за сада, не треба склапати нови уговор са приватним клиникама, јер су државни капацитети довољни да се реализују све вантелесне оплод-

које ће сасвим извесно постати све дуже у државним клиникама. Њихов страх је утолико оправданији, ако се зна да само подмићивањем или „дебелом везом“ могу да коригују своје место на листи и тако убрзају процес вантелесне оплодње. С друге стране, део пацијената, али и стручне јавности, верује да ће овакав поступак РЗЗО-а, бар делимично, бити у функцији сузбијања корупције у овом важном сегменту пружања здравствених услуга. „Не да су само радили истовремено у приватним и државним клиникама, већ су пацијенте, са приватних клиника, кроз читав поступак водили на државним клиникама. Тако да је зарада на при-

ватним клиникама била 100 одсто, тј. без икаквих трошкова“, препричава на једном интернет форуму пацијенткиња која је то осетила на својој кожи.

Интересантно је да ретко ко сме јавно да прича на ову тему, а о томе сведоче стотине и хиљаде анонимних исповести које пацијенти постављају управо на интернет форумима, који су постали једина и јавна „исповедаоница“.

ње. Помоћник директора РЗЗО-а Зоран Јовановић изјавио је да је та установа послала дописе свим државним клиникама са захтевом да се изјасне колико вантелесних оплодњи могу годишње да обаве и њихов одговор је од 1.250 до 1.320 интервенција. Према његовој оцени, тај број „у потпуности задовољава тренутно потребе“ од око 1.380 интервенција и због тога нема разлога да се пацијенти упућују код „приватника“, којима је до сада рефундирана „нешто већа“ цена него државним болницама.

Многе брачне парове оваква одлука РЗЗО-а је додатно револтирала, јер су у страху од будућих листа чекања

Игнорисање корупције

Један од примера како вантелесна оплодња представља сукоб интереса и како може да прерасте у лични, односно приватни „бизнис“, јавности је испричала анонимна пацијенткиња новембра 2008. године. „Позвали су ме из Народnog фронта“ и рекли да одмах могу ући у процедуру вантелесне оплодње о трошку државе у приватној гинеколошкој ординацији „ОБ Медикал центар“ у којој ради др Елиана Гаралејић, иначе начелница стерилитета у ГАК Народни фронт“. Због пословног пута, морала сам да одбијем. Међутим, одговорили су ми да ћу у том слу-

чају тек за годину дана стићи на ред у државној клиници. Пошто на заказане консултације у приватној ординацији нисам отишла, лекари из „Фронта“ су ме скинули са листе чекања“, рекла је тада тридесетогодишња пацијенткиња Г. М. Тадашња директорка РЗЗО-а Светлана Вукајловић бранила се речима да то може да буде „потенцијални сукоб интереса“, да је „свесна шта је направила др Гаралејић“, али да „то нису други радили“, као да је с тим у вези „одржан заједнички састанак“.

Како је тада признала Светлана Вукајловић, листе чекања на процес вантелесне оплодње заиста су илустровале хаотичну ситуацију, па је РЗЗО због тога морао да преузме вођење евиденције и обавештавање пацијената. Међутим, ште се десило? „Када смо тражили да нам доставе листе чекања, добили смо 20 различитих. Чак су и подаци били другачији... Уочили смо да су неке жене, које су се пријавиле у августу, већ ушле у процес оплодње, а да неке чекају две године. Те листе чекања нису вођене како треба“, открила је сада већ бивша директорка РЗЗО-а. За ове малверзације и очигледну корупцију никада није утврђен кривац, нити је било ко од лекара, односно руководилаца здравствених установа, сносио последице. Тадашњи министар здравља Томица Милосављевић није се бавио овом темом, без обзира што је ресором здравства руководио скоро девет година. Чак штавише, за време његовог министровања усвојен је фамозни члан 199 Закона о здравственој заштити, чиме је лекарима постало дозвољено да истовремено раде и у државном и у приватном сектору.

Сукоб интереса

Упућивање пацијената у приватну клинику, уз образложење брзине саме интервенције или брзине израде одређених лабораторијских налаза, представља само један од облика сукоба интереса. На крају крајева, пацијентима је доскоро била дата могућност да сами бирају да ли ће у државној или приватној клиници радити вантелесну оплодњу. То је у великој мери била ствар личног избора, поверења и си-

гурности. Међутим, ову могућност претходно је РЗЗО „дефинисао“ уговором, којим је конзорцијуму шест приватних здравствених установа дата могућност да врше вантелесну оплодњу о трошку државе. Ако се шест „приватника“ удружило и победило на тендеру РЗЗО-а, шта је онда у томе спорно?

Спорно је што у комисији, коју је формирало Министарство здравља, а која одлучује о томе која приватна клиника је погодна за вантелесну оплодњу, седе и доносе одлуке људи који се налазе у директном сукоби интереса!

Индикативно је да четири члана комисије Министарства здравља истовремено ради у државним установама, али и у приватним клиникама које на терет РЗЗО-а врше вантелесну оплодњу. Примера ради, др Александар Љубић из ГАК „Вишеградска“, радио је у приватној гинеколошкој болници „Јевремова“ из Београда, која је уједно носилац конзорцијума и потписник уговора са РЗЗО. Директорка болнице „Интермедикус бис“ из Београда, др Љубинка Радновић, супруга је некадашњег директора ГАК „Вишеградска“ др Ненада Радновића. Затим, др Весна Копитовић из Института за гинекологију Нови Сад, радно „искуства“ има у приватној болници „Генесис“ у Новом Саду, док је исти случај и са др Елијаном Гарале-

јић из ГАК „Народни фронт“, која може да се похвали радом у приватној болници „ОБ Медикал центар“ у Београду. Ако се имају у виду ове чињенице, онда је нејасно како стручна комисија за вантелесну оплодњу Министарства здравља може да доноси објективне и непристрасне одлуке. Таквим одлукама, практично, чланови комисије из касе РЗЗО-а „упумпавају“ милионе приватним клиникама на којима раде, док су остале приватне клинике доведене у неравноправан положај.

„Велика Србија“ је дошла до уговора који је РЗЗО закључио 21. 9. 2010. године са конзорцијумом који је

чинио шест приватних клиника, код којих је вршена вантелесна оплодња (ВТО) о државном трошку за 1.000 брачних парова. Цена ВТО коју је РЗЗО рефундирао приватним клиникама, у зависности од метода, износила је: 340.000, 360.000 и 325.000 динара! Према подацима РЗЗО-а до којих је дошла „Велика Србија“, види се да је, у периоду од јануара 2008. до јуна 2011. године, РЗЗО утрошио нешто више од 1 милијарде динара за ВТО. На пример, у 2010. години приватне клинике су добиле око 158, а државне око 125 милиона. За првих шест месеци 2011. године „приватницима“ је уплаћено око 152, а државним клиникама око 59 милиона динара!

Р. В. С.

У разговору за „Велику Србију“ млади радикал Слободан Живковић објашњава зашто се из Манчестера вратио у Нови Сад

Енглеска - НЕ хвала, Србија је моја отаџбина

Слободан Живковић (23) воли своју отаџбину, верује да ће се повратком др Војислава Шешеља из Хашког трибунала Србија коначно усправити и због тога је, за разлику од многих других, Велику Британију заменио Србијом, а Манчестер родним градом Новим Садам. Слободан је након завршеног петог разреда у Основној школи „Ђорђе Ратошевић“ у Новом Саду и, у својој дванаестој години, отпутовао са породицом код рођака у Енглеску, планирајући да то буде само годишњи одмор. Ипак, тамо се задржао 10 година и на Медицинском факултету Универзитета у Манчестеру успешно је дипломирао медицинску биохемију. Прошле године вратио се у Нови Сад, учланио се у Српску радикалну странку и постао члан Савета за омладину и Савета за здравство Градског одбра СРС у Новом Саду. На почетку разговора за „Велику Србију“ Слободан Живковић открива своје мотиве за повратак у Србију: „У Енглеској сам имао само један циљ, а то је да завршим факултет и да дипломирам. Све време сам знао да ћу се вратити у моју Србију, јер ми се тамо нису допадале навике и менталитет грађана Манчестера. Свиђао ми се само њихов животни стандард и економска сигурност, али је ипак превагнуо тај осећај национализма и патриотизма према земљи у којој сам рођен. Могао сам ја и тамо да будем радикал и патриота, да ћутим и сваког месеца зарађујем пристојну плату, али никада не бих знао, нити бих видео кроз какве муке пролазе моја земља и мој народ. Вратио сам се да својим знањем помогнем Србији“, каже Слободан Живковић.

• **Да ли си пре повратка у Србију имао у виду тешку економску и политичку ситуацију са којом се**

**наша земља су-
среће?**

Пре мог дефинитивног повратка, ја сам у Нови Сад долазио редовно кад год су ми обавезе то дозвољавале. Све време сам био упознат са проблемима и лошим животним стандардом, јер је већина чланова моје уже фамилије у Србији остала без посла. Знао сам да ћу се по повратку прво сусрести са чињеницом да за мене неће бити посла, што ће ме сврстати у групу од преко милион незапослених грађана. Без обзира на ту чињеницу, дубоко у себи сам осећао потребу да се вратим у отаџбину, јер мислим да постоје много важније ствари од финансијског момента.

• **Сада када си се дефинитивно вратио у Србију, да ли мислиш да си погрешно и шта је то што те је највише разочарало по повратку?**

Дефинитивно не мислим да сам погрешно, јер ме незапосленост и низак животни стандард свакако нису разочарали. То је реалност у којој живимо и коју сви заједно треба да мењамо. Међутим, највише ме разочарава чињеница да срећем људе које не интересује то што актуелни режим уништава њихове животе, њихову садашњост и будућност. Те људе уопште не интересује ни прошлост, јер мисле исто као и Енглези, да је Србија стварно деведесетих година извршила некакав геноцид, злочине, етничко чишћење... Тешко ми је да поверујем да неки људи, а пре свега млади у Србији, уопште немају свест и праву слику о томе шта нам се дешава и како нас уништава Демократска странка са својим сателитима. Сви су обманути лажима о нека-

квом бољем животу, али нико неће да се храбро одупре томе, да подигне свој глас и да на том плану покуша да нешто промени.

• **Осим жеље за променама, шта те је највише привукло да се учланиш у СРС?**

Никада нисам имао дилему око учлањења у СРС, јер је мени одувек било јасно да су све странке које постоје у Србији на једној страни, а да је СРС на потпуно другој страни. Учланио сам се јер мислим да је СРС једина странка која се истински бори за српске националне интересе, једина патриотска странка и националистичка странка. Једноставно СРС не дозвољава да Србија и њен народ буду понижени од западних сила и због тога се најхрабрије одупире глобализму и новом светском поретку који нам уништава државу.

• **Како се патриотизам доживљава и промовише у Великој Британији и да ли је тамо пожељно бити родољуб и вољети своју земљу?**

Грађани који у Великој Британији пропагирају патриотизам не шиканирају се и не трпе терор режима, медија и спољашњег фактора као ми овде у Србији. Тамо, када се чује да је неко патриота, то се изузетно поштује и уважава. Нема много британских, односно енглеских патриота, јер су грађани изгубили националну свест и немају национални осећај. Они не знају своју

културу и своје корене, али ипак постоје родољуби који се боре за очување територије и идеју Велике Британије, као што се др Војислав Шешељ бори за идеју Велике Србије. Међутим, наше родољубље и патриотизам се представљају као страشان злочин. Ако у Србији јавно саопштите да сте Србин, православац и националиста, буквално вас сви сатанизују, као да промовишете нешто недопуштено и монструозно. Због тога код нас младих људи треба да се пробуди патриотска свест и једино СРС може да допринесе томе.

- **Колико твоје колеге са факултета и уопште млади у Манчестеру знају о свом идентитету, нацији и држави?**

Тамошња омладина је преокупирана изласцима, журкама, конзумирањем различитих врста дрога и прављењем деце. Једноставно, деца праве децу, јер након тога није неопходно да се запосле, већ могу да живе од државне социјалне помоћи.

Младе људе које сам у Манчестеру упознао уопште не занима њихов идентитет и корени и они немају никакву свест о томе. Свега неколико младих људи ми је отворено рекло да су поносни на своје културно и историјско наслеђе и на државу у којој живе. На питање шта мисли о Енглеској, огромна већина одговара критикама и револтом. С обзиром на ратове кроз које је Србија пролазила и чињеницу да смо стално тежили ка слободи, ја сам своје другаре питао шта би они урадили да неко нападне Енглеску, да бомбардује градове, или да покуша насилно да отцепи део територије. Отпутовали би на одмор – то је био њихов заједнички одговор.

- **Какав утисак си стекао о томе колико Британци уопште знају о Србији и свему што је протеклих деценија задесило нашу земљу?**

Мој утисак је да преко 90 одсто Британаца, пре свега младих и обичних грађана, уопште не зна ни где се Србија налази. С друге стране, они који су заинтересовани за политичка збивања у свету имају веома негативно мишљење о нашој земљи и народу. То је последица вишедценијске пропаганде и медијских извештаја Би-Би-Сија и других мас медија у којима је Србија

приказивана као геноцидна земља. По њиховом извештавању ми смо један дивљачки народ и држава која је напала друге народе и државе попут Хрватске и Босне и Херцеговине. Приказани смо као агресори и окупатори, док је друга страна приказана као жртва и ту је све или црно или бело, једноставно нема средине. Пропагандом је намет-

нута теза да су Срби слетели однекуд из свемира, а не да су вековима живели на одређеним територијама.

- **Да ли је Великој Британији добро у ЕУ и да ли Србија треба да постане чланица ЕУ?**

Погрешно је поредити Велику Британију, која има 70 милиона становника, са Србијом у којој живи десет пута мање грађана. Реч је о земљи која је, кроз колоније, пре 100 година држала четвртину света и која је, поред Немачке, један од лидера у ЕУ. Лабуристи су први дигли глас против издвајања државног новца у касу ЕУ. На крају тај новац

заврши у Грчкој и неким другим државама, а од тога Британци немају никакву корист. Британија није ушла у шенгенски простор, јер једноставно није желела да отвара своје границе за друге народе. Затим, лабуристи нису прихватили евро него су задржали фунту, како би спречили Централну европску банку да манипулише њиховом валутом и курсом. Нова десничарска и конзервативна власт полако одступа од ЕУ и отворено каже да не види будућност у ЕУ која се сасвим извесно распада. На примеру те државе у којој сам живео могу да кажем да Србија ни по коју цену не би смела да постане чланица ЕУ.

- **Ако не у Европској унији, где онда видиш шансу за Србију и шта је алтернатива?**

Будућност Србије лежи у сарадњи са нашим традиционалним пријатељима и јаким економијама држава попут Русије, Кине, Индије и арапских земаља. Да би заиста до те сарадње и дошло, претходно младим људима морамо да објаснимо колику штету Србији наноси режим Бориса Тадића и колику штету тек може да нанесе тзв. Српска напредна странка и њени квазилидери Николић и Вучић. Наравно, предуслов за уздизање Србије из овог блага у коме се налази представља и повратак др Војислава Шешеља из Хашког трибунала.

Р. В. С.

Живковић: Крајње је време да се Србија ишчупа из блата.

Грађани плаћају Цветковићеву рођенданску торту

Премијер Србије Мирко Цветковић провео је вреле летње дане планирајући како да, 16. августа, о трошку грађана прослави свој 61. рођендан. Док народ гладује, Тадићев постављеник је смишљао какве све слаткише и канапее може да послужи министрима. Мада му се највеће признање мора одати за одабир локације. Као да је реч о државном празнику, Цветко је одлучио да рођенданску журку приреди у седишту Владе Србије!

Медији су, недељама пре прославе, збијали шалу на рачун српских министара који су расути по белосветским плажама. Главни савет је био да шефу обавезно у коферу донесу неки поклончић, а ако то забораве, да му онда макар за рођендан пожелеле да влада некако изгура цео мандат. Јер, како је коалиција ухватила залет у коначном упропаштавању Србије, брзо ће Цветко да свира фајронт.

ДС расипа паре на аутомобиле

Јавно предузеће „Нуклеарни објекти Србије“ (НОС), које је основано 2009. године на иницијативу тадашњег министра науке и функционера ДС Божидара Ђелића, потрошило је 270.000 евра за куповину осам аутомобила и четири теретна возила.

Ова фирма финансира се са чак 92 одсто из државне касе, али предњачи у расипништву парама грађана Србије. Прошле године је на рекламе дала готово два милиона динара, а за репрезентацију 3,77 милиона динара, док су за ту намену у 2011. издвојили 15,5 милиона динара. Иначе, предузеће „Нуклеарни објекти Србије“ настало је издвајањем из Института „Винча“, чему су се тада противили запослени у Институту оптужујући Ђелића да ствара „страначко предузеће“. Да су ове оптужбе тачне, показује и то да је ЈП „Нуклеарни објекти Србије“ у 2011. години повећало број запослених са 135 на 158 радника а буџет за плате са 267,8 мили-

она динара на 335,9 милиона.

Спољни дуг повећан за 166,7 милиона евра

Политика прекомерног задужења Србије од стране режима Бориса Тадића наставља се несмањеном жестином. Спољни дуг Србије на крају маја 2011. године износио је око 22,89 милијарди евра, што је за 166,7 милиона евра више него у претходном месецу, наведено је у часопису „Коњунктурни трендови Србије“, који издаје Привредна комора Србије.

У структури укупног спољног дуга Србије на крају маја, дугорочне и средњорочне обавезе учествују са 21,86 милијарди евра, а краткорочне са 1,01 милијарди.

И хлеб луксуз у Србији

Грађани Србије су принуђени да штеде на свему, па чак и на хлебу. За последњих годину дана, производња такозване основне намирнице смањена је за петину.

Истраживања показују да 7 одсто наших грађана купује мање хлеба него раније. Истовремено, грађани Србије на остале основне намирнице, попут млека и меса, троше четири пута мање него у земљама ЕУ. Ови подаци указују да је структура потрошње хране у Србији знатно неповољнија у односу на друге европске земље.

Ако се узму у обзир сва покушљања, нарочито хране, стандард грађана је преполовљен а само хлеб је за последњих годину дана поспео за 40 одсто. Истраживања показују да је 16 одсто грађана одустало од великих куповина, а 82% је казало да иде у набавку једном недељно. Око 30% је изјавило да не може себи да приушти такозвану импулсивну куповину, односно чоколаду, сладолед.

Пад уплате доприноса

У првих пет месеци наплата доприноса у Србији је реално мања за 6,9 одсто у односу на лане. Привреда је заказала у уплати пореза на додату вредност, па је овај приход у првој половини године реално за око пет одсто мањи него лане. Осим буџета, у последње време се слабијим темпом пуни и Фонд ПИО. Извештај Министарства финансија показује да је за првих пет месеци ове године дошло до реалног пада уплате доприноса, и то за 6,9 одсто у односу на исти период лане. О старости ових дана, судећи по финансијској дисциплини, најмање размишљају пољопривредници. Пољопривредници плаћају мање него раније, јер не могу да зараде за издатке. Они су од почетка године за будуће пензије издвојили чак 12 одсто мање новца него прошле године.

Без посла остаје 100.000 грађевинаца

Синдикалне организације су, поводом обележавања Дана грађевинара 8. августа, упозориле да ће због проблема наплате потраживања и економске ситуације у Србији, у овој грани привреде, остати без посла око 100.000 људи.

Синдикат грађевинарства, индустрије грађевинског материјала, дрвне индустрије и путне привреде Асоцијације слободних и независних синдиката (АСНС), упозорио је да грађевинарство у Србији никада није било у тежој и неизвеснијој ситуацији.

Тај синдикат је на сајту АСНС навео да грађевинске фирме које изводе радове морају да изврше набавку неопходног материјала, док држава, као инвеститор, своје обавезе према извођачима врши са закашњењем од 3 до 12 месеци.

Синдикалци су оптужили државу, да и поред тога што не измирује на време своје обавезе према грађевинцима, од предузећа поред тога захтева уплаћивање ПДВ-а сваког месеца, што додатно оптерећује и њихов тежак положај.

Живот скупљи 30 одсто

За намирнице које су потребне породици за недељу дана сада, у просеку, осим појединог поврћа, плаћамо готово за трећину више него прошлог лета, јер нема производа који у међувремену није променио цену. Код уља, шећера, млека, јогурта, хлеба, раст је још и већи. Недељна куповина петнаестак артикала у супермаркету, пре годину дана, била је 2.940, а данас та иста корпа стаје нешто мање од 4.000 динара, показују истраживања.

И док смо пре годину дана просечно пиле од килограм и по плаћали око 285, сада је то износ најчешће око 390 динара. Литар уља је са просечних 80-ак динара скочио на садашњих 145, мада у у многобројним градовима у унутрашњости, у малим маркетима стаје и 180. Слична ситуација је и код шећера, коме се у међувремену, упркос интервенцији државе у више наврата, ипак, удвостручила цена.

За двадесетак динара по литру скупљи је јогурт, млеко за 9 до 12 динара, а шунка 60 до чак 90 динара по килограму. Паковање кафе од 200 грама сада је догурало до 200, а лане се продавало по 110 динара... За 15 одсто скупљи су детерџенти, класична врећица од три килограма сада је најмање 380, а лане је била испод 300 динара.

У блокади 64 518 предузећа

Последњи подаци НБС показују да је у блокади чак 64.518 правних лица и предузетника, а она је „тешка“ 2,2 милијарде евра. Дуг српских предузећа, што домаћим, што страним банкама, већ годинама стоји на нивоу од око 19,7 милијарди евра.

У Србији је запослено 1,77 милиона људи. Од тога, око пола милиона ради у јавном сектору. Прилично груба рачуница показује да сваки од 1,27 милиона запослених у приватном сектору „на врату“ носи по 15.511 евра дуга српске

привреде. Уз просечну плату од око 345 евра, значи да би се кредити и сплатили када нико од запослених ни динара плате не би добио пуне три године и девет месеци.

Тадићеви пријатељи из Хрватске профитирали од блокаде на Косову и Метохији

Према најавама хрватског „Вечерњег листа“, премијер те земље Јадранка Косор посетиће тогом августа такозвану државу Косово, где ће се уз пратњу хрватских привредника, срести са шиптарским званичницима и Тадићевим потпредседником Тачијеве владе Слободаном Петровићем.

Главне теме ће бити подршка Хрватске косовској независности и обезбеђивање хрватских економских интереса на Косову и Метохији. Премијерка, наиме, долази да на време искористи што је производима из Србије забрањен улазак на тзв. Косово.

Реч је о намиривању крупних интереса о чему најбоље говори податак који је изнео тзв. шиптарски амбасадор у Загребу Валдет Садику – за само пар недеља од „ембарга на српске производе“ највећи скок, само у извозу житарица, забележила је Хрватска, која је на Косово и Метохију извезла више од 100 тона робе!

За две деценије угашено 98 фабрика

У Србији је током последње две деценије угашено чак 98 фабрика. У златно доба српских фабрика, а као најуспешнија и данас слви 1989. година, у њима је плате зарађивало чак 920.710 људи. Данас је тај број сведен на трећину - свега 374.683 има запослених у производњи. Отприлике колико је индустрија запошљавала 1961. године.

Највећи број индустријских зона и фабрика престао је са радом од 2000. године током пљачкашких приватизација које је спроводио режим ДОС-а. Ове чињенице најбољи су доказ да је приватизација коју је спроводила Демократска странка имала за циљ да отуђи државну имовину а не да покрене индустријску производњу у Србији.

Сукоб интереса

После Бернара Кушнера и Михаела Штајнера, и одлазећи командант Кфора Ерхард Билер планира женидбу са Албанком са Косова и Метохије. Билер који је током боравка у окупаторској мисији на Космету напустио жену Хелгу и сина Маркуса у вези је са Албанком од 2004. године. Билер коме је истекао мандат затражио је од команде НАТО-а продужење уговора од годину дана.

Како су објавили косовски медији, команда НАТО-а Билеру није одобрила захтев, иако је у његовој молби стајало да тражи продужење ангажмана „како би завршио започети посао везан за решавање ситуације на северу Косова“. Међутим, иза овако формално сроченог захтева, према телевизији Клан Косова, стоји његова емотивна везаност за Косово и чињеница да ће по завршетку службе са Косова отићи заједно са девојком коју је упознао у Призрену током 2004. године, док је служио у немачким трупама Кфора. Билер је познат српској јавности као преговарач са представницима Владе Србије током кризе око покушаја тзв. Владе Косова да окупира север покрајине. Билер је од почетка у преговорима подржавао албанске захтеве уместо да буде неутралан, а убрзо се сазнало да је узрок таквог његовог става љубавна веза са Албанком.

„Амбасада“ Војводине у Бриселу

- Од политичког перформанса и антиуставног чина штампања календара „Војводина Република“ и тзв. пасоша Војводине, Ненад Чанак и Бојан Пајтић су издејствовали да се у октобру ове године званично отвори канцеларија АП Војводине у Бриселу. У том смислу Министарство спољних послова Србије и представник АП Војводине званично су потписали споразум чије детаље открива „Велика Србија“

Пише: Иван Нинић

Влада Републике Србије је марта месеца 2011. године, у форми закључка, дала сагласност да Влада АП Војводине може да отвори своју канцеларију у Бриселу.

Тиме је режим Бориса Тадића направио уступак свом фракционашком крилу Демократске странке у Војводини, које предводи Бојан Пајтић. Сем тога, Тадић је направио уступак и Ненаду Чанку (ЛСВ) који је своју подршку влади у парламенту условио отварањем представништва Војводине у Бриселу. Чанак је новембра 2009. године одржао састанак са премијером Србије Мирком Цветковићем који је том приликом прихватио амандман ЛСВ-а на *Нацрт закона о надлежностима АП Војводине*, којим се покрајни даје могућност да отвори своју канцеларију у Бриселу.

Према најавама које стижу од представника Владе АП Војводине, у току су административне и техничке припреме за „селидбу“ у Брисел, где је у октобру месецу планирано да представништво АП Војводине отпочне са радом. Да овај догађај не би произвео негативне реакције српског јавног мњења, Тадићев режим је дошао на идеју да са техничког аспекта канцеларија АП Војводине у Бриселу буде присутна у оквиру већ постојеће мисије Републике Србије. Министар спољних послова Републике Србије Вук Јеремић рекао је да ће дипломате које Влада Војводине шаље у Брисел на коришћење бесплатно добити цео један спрат у згради коју тренутно користи Република Србија.

Тезом да ће АП Војводина имати своје „дипломате“ под окриљем мисије Републике Србије и да канцеларија неће коштати буџет, режим намерно прикрива реалност „на терену“. А реалност је таква да оног тренутка када Влада АП Војводине „инсталира“ своје „мисионаре“ у Бриселу, тада Република Србија губи контролу над њиховим радом и „дипломатским“ активностима. Другим речима, сепаратизам одређених политичких странака и њихових лидера које делују на територији Војводине добиће у Бриселу свој „институционални“ оквир.

Такође, буџетска уштеда је неспорна у погледу пословног простора, али далеко од тога да тзв. дипломате Владе АП Војводине неће додатно коштати државу. Треба отворено саопштити јавности да ће сви трошкови плата запослених у „мисији“, трошкови закупа станова, административни и технички трошкови, пасти на терет државног буџета, односно буџета АП Војводине.

Потписан „споразум“

„Велика Србија“ је дошла у посед текста *Споразума о упућивању представника АП Војводине у Мисију Републике Србије при Европској унији*. Реч је

о споразуму који је закључен 30. маја 2011. године, између Министарства спољних послова Републике Србије (МСП) и Фонда „Европски послови“ Владе АП Војводине. По овлашћењу министра Вука Јеремића, споразум је, испред МСП-а, потписао генерални секретар Владимир Ђургус, а испред Владе АП Војводине Предраг Нинков, иначе актуелни директор Фонда „Европски послови“ и будући шеф канцеларије Владе АП Војводине у Бриселу. Потписници овог документа у његовој преамбули позивају се на Закључак Владе Републике Србије, члан 3. Закона о министарствима, члан 5. и 35. Закона о спољним пословима, члан 3, став 3, Закона о уређењу надлежности АП Војводине, члан 16, став 4, Статута АП Војводине, као и на покрајинску скупштинску Одлуку о оснивању Фонда „Европски послови“. Иначе, Споразумом се регулишу међусобна права и обавезе МСП-а и Владе АП Војводине у вези са упућивањем представника АП Војводине у Мисију Републике Србије при ЕУ у Бриселу (члан 1).

Потписници Споразума су се услагласили да мисија обавља послове који се односе на сарадњу РС са ЕУ; да мисијом руководи шеф мисије, који представља РС пред телима ЕУ и заступа спољнополитичке ставове и интересе РС пред дипломатским кором ЕУ и државама ЕУ; да АП Војводина, уз сагласност Владе РС, може основати представништва при регионима Европе и у Бриселу, ради промоције, унапређења својих привредних, научних, образовних и туристичких капацитета, у складу са Уставом и законом (члан 2).

За ове послове АП Војводина може упутити највише три своја представника у мисију, а у случају потребе, уз претходну сагласност МСП-а, АП Војводина може упутити и додатно особље (члан 3). Пре него што ступе на дужност, у складу са Законом о спољним пословима, представници АП Војводи-

лукама АП Војводине. Такође, представници АП Војводине, уколико природног аката то захтева, могу уз сагласност шефа мисије, користити заштитене видове комуникације са МСП (*члан 10*).

Представник АП Војводине има сва права и дужности дипломата у складу са прописима којима се уређују спољни послови и своја права из радног односа не остварује у МСП (*члан 11*). МСП, односно шеф мисије може против представника АП Војводине да покрене питање дисциплинске одговорности због повреда радне дисциплине и пропуста у обављању својих радних обавеза (*члан 12*). Из тих разлога или из других службених разлога, представник АП Војводине ће на захтев

не обављају стручне припреме у МСП (*члан 4*). У складу са овим законом, по ступању на дужност у мисију (у зависности од врсте послова које обавља), представник АП Војводине добија дипломатски, односно статус члана административног и техничког особља и носи одговарајуће дипломатско звање (*члан 5*). Такође, представник АП Војводине, у држави пријема и другим дипломатским представништвима, нотификује се као дипломата одговарајућег ранга, уз назнаку да је задужен за сарадњу региона (*члан 5*). Статус представника АП Војводине у мисији биће регулисан према одговарајућим међународним конвенцијама, важећим прописима и дипломатском праксом (*члан 6*).

Војвођанске „дипломате“

На образложени захтев представника АП Војводине, министар спољних послова РС ће размотрити и у складу са прописима одобрити издавање дипломатских пасоша представницима АП Војводине за време њиховог рада у мисији (*члан 7*). Једино што представник АП Војводине не може да обавља, то је функција отправника послова мисије, нити може бити лице које има држављанство државе пријема (*члан 8*). А трајање рада представника АП Војводине у мисији, одређује се у складу са законом и прописима којима се регулишу спољни послови (*члан 9*).

Када је реч о обиму послова представника АП Војводине, он обавља „послове из своје надлежности, у складу са важећим прописима РС и АП Војводине, као и остале послове по налогу шефа мисије“ (*члан 10*). Представник

Противуставна застава у Бриселу!

У априлу 2011. године, у Бриселу је симболично постављена застава АП Војводине. То је учињено без обзира на одлуку Уставног суда Србије из 2006. године, којом је Одлука о застави АПВ (усвојена од стране Скупштине АПВ 27. 2. 2004) проглашена неуставном, јер није усклађена са Уставом Србије. Скупштина АПВ одлуку Уставног суда никада није извршила, док је ЛСВ Ненада Чанка петицијом покушала да примора поједине општине на територији АП Војводине да на своје јавне зграде, поред српске, истакну и војвођанску заставу!

АП Војводине ће из свог делокруга послова учествовати у преговорима, манифестацијама, разговорима и другим догађајима које води шеф мисије (*члан 10*) Иначе, АП Војводина остварује своју надлежност давањем налога својим представницима у мисији, у вези са питањима из њихове надлежности, а у складу са законом којим се уређују спољни послови и одговарајућим од-

МСП привремено завршити свој рад у мисији и биће повучен у Србију (*члан 12*).

Цех по цепу грађана

Представници АП Војводине у Бриселу самостално спроводе канцеларијско и материјално-финансијско пословање за своје потребе (*члан 13*). А на захтев АП Војводине мисија ће отвори-

ти посебан рачун у локалној банци и о броју тог рачуна МСП обавештава АП Војводину (члан 14). Представници АП Војводине све трансакције (уплате, исплате и др.) у вези са рачуном, самостално обављају и МСП, односно мисија, не сноси били какву одговорност за пословање са поменутог рачуна (члан 14). Такође, све трошкове посебног рачуна, укључујући и банкарске провизије, сноси АП Војводина (члан 14).

Када је реч о дипломатској кореспонденцији, сви долазни акти („улазна пошта“) упућени Мисији РС достављају се шефу мисије, који их даље распоређује и доставља у рад (члан 15). У складу са важећим прописима, шеф мисије је овлашћен за потписивање аката у име мисије и у писаном облику може овласти представника АП Војводине за потписивање одређених аката из надлежности мисије (члан 15). Представници АП Војводине могу давати изјаве средствима јавног информисања из домена своје надлежности (члан 16). Средства неопходна за обављање послова представника АП Војводине обезбеђују се из буџета АП Војводине, а у оквиру финансијског плана покрајинског Фонда „Европски послови“ (члан 17).

У обављању својих послова представници АП Војводине користе део службених просторија мисије (члан 18). МСП је дужно да, у оквиру расположивих могућности, обезбеди услове за несметано обављање послова представника АП Војводине у смислу канцеларијског простора и нужних материјалних услова за рад (члан 18). А трошкове рада представника АП Војводине чији се износ може тачно утврдити (трошкови телефона, коришћења интернета, трошкови канцеларијског материјала, трошкови горива за службена возила, трошкови репрезен-

тације и сл.), сноси АП Војводина (члан 18). Такође, АП Војводина учествује и у делу осталих сталних трошкова одржавања („комуналије“), чија висина се одређује сразмерно делу укупне површине објекта који ће представницима АП Војводине бити стављен на располагање (члан 18). МСП није дужно да представницима АП Војводине обезбеди коришћење службених возила Мисије РС (члан 18).

На крају, потписници споразума констатују да ће евентуалне спорове у тумачењу одредаба споразума решавати споразумно, у духу добре сарадње и међусобне толеранције (члан 19).

Дипломатија сепаратизма

Дакле, из саме садржине споразума очигледно да је да су Влада Републике Србије и надлежно МСП, у

суштинском смислу, дали „одрешене руке“ властима у северној српској покрајини. Аутономна Покрајина Војводина остварује своју надлежност давањем налога представницима АП Војводине у вези са питањима из њихове надлежности, у складу са законом којим се уређују спољни послови и одговарајућим одлукама АП Војводине. Споразум практично ниједним словом детаљније не регулише „контуре“ дипломатске политике коју ће у Бриселу промовисати представници АП Војводине. Теза о „унапређењу“ привредних, научних, образовних и туристичких капацитета АП Војводине користи се као најобичнија флоскула и параван који треба да замаскира тежње и праве намере иницијатора отварања канцеларије у Бриселу. Другим речима, режим Бориса Тадића покушава да убеди јавност да ће се политичка и дипломатске активности представника АП Војводине у Бриселу кретати у оквирима надлежности АП Војводине, Устава Републике Србије и националног законодавства.

Намеће се питање да ли ће то заиста тако бити уколико у Брисел отпутују представници АП Војводине које буде делегирала странка Ненада Чанка (ЛСВ)? Да ли у том случају једно обично „парче папира“ може да предуреди сепаратистичке тежње Чанкове

странке која штампа календар на коме пише „Војводина Република“ и у свом страначком перформансу грађанима дели тзв. пасош Војводине!? Ако антиуставне активности и један облик сепаратизма мирно „цветају“ усред Србије, у граду Новом Саду, шта се онда може очекивати од представника АП Војводине који буду седели у Бриселу!? Где су гаранције да ће они бити лојални држави Србији и да ће своје дипломатске активности обављати у интересу и за рачун Републике Србије!? Таквих гаранција једноставно нема.

Пут без повратка...

Председник Владе АП Војводине Бојан Пајтић каже да ће отварањем канцеларије АП Војводине у Бриселу, кроз лобистичке процесе, покрајина моћи да оствари већа финансијска средства из фондова ЕУ, да привуче више инвестиција, али и да се цела Србија тобоже боље припреми за процес добијања статуса кандидата за чланство у ЕУ. Према његовим речима, у Бриселу ће радити само „професионалци“ који ће се бирати на конкурс и који имају искуства у међународним организацијама или дипломатско искуство. Не чуди чињеница да се најављеном отварању канцеларије у Бриселу највише „обрадовала“ странка Ненада Чанка (ЛСВ), која је оценила да је такво представништво „могло и морало“ да буде отворено много раније, по узору на више од 300 европских регија које су такође присутне у Бриселу.

Да ли се српска АП Војводина може сврстати у исти кош са више од 300 европских регија и да ли ће „дипломате“ из наше северне покрајине дати легитимитет западним силама да „дovрше започето“, показаће године које тек долазе. Поруком „следећа је Војводина“, некадашњи амбасадор Немачке у Србији Андреас Цобел, још почетком 2007. године, наговестио је шта се припрема нашој држави уколико не призна независност Косова и Метохије. „Инсистирање на Косову као делу Србије дестабилизovalo би Србију и онда би могло да буде отворено питање Војводине, које је ново у Србији. То није претња, то је анализа“ – рекао је тада Цобел, и додао да би, уколико Србија буде дестабилизована, „Мађарска могла да инсистира на Војводини“. Дакле, у контексту „пријатељске“ поруке дипломате из Берлина, треба знати да пут Војводине у Брисел може да буде пут без повратка.

Режим ћутке прихвата измењене мапе Србије

Кроје Србију како им воља

- *Режим ниједном није реаговао на то што се у САД и ЕУ, свакодневно објављују карте наше државе без Косова и Метохије и неких других њених делова*

Кампања публиковања карата Србије без Косова и Метохије, али и неких других делова државне територије, наставља се несмањеном жестином. Спорне карте углавном долазе из земаља које су признале независност Косова и Метохије, међутим, чуди изостанак реакције државних органа Србије на ове провокације.

електронском издању, у извештају о сукобима на северу јужне српске покрајине приказује мапу Србије без Косова и Метохије, али и Војводине!

На сајту Коријере дела Сера Војводина је приказана сивом бојом, а централна Србија неком нијансом окера, док је Косово и Метохија још светлије на овој карти.

Словенци подржавају независност

За Италијанима не заостаје ни Словенија, чији је Кошаркашки савез на плакату за турнир репрезентација бивше Југославије направио плакат на ком је Србија без Косова и Метохије. Ово није први пут да Словенци објављују карту Србије без Косова и Метохије, јер је 2010. године словеначка фирма „Свиланита“ увезла у Србију пешкире са мотивима Светског првенства у фудбалу у Јужној Африци на којем је била мапа Србије без њене јужне покрајине. После протеста купаца и медијске кампање пешкири су повучени из продаје.

Осим пешкира, грађани Србије су у претходном периоду имали прилике да купе и фудбалске лопте на којима је била приказана Србија без Косова и Метохије. Лопте су се почетком априла ове године појавиле у кинеским радњама широм Србије, али су такође повучене из продаје после интервенције и протеста купаца. Ни у једном од два случаја није дошло до реакције државних органа који су јасно направили

Краду и Војводину

Међу онима који нам „отимају“ Косово налази се и канал „Дискавери“ који је веома гледан и на овим просторима. Почетком јула, у документарном филму о градњи моста преко Аде Циганлије који је емитован на каналу Дискавери приказана је карта Србије без Косова и Метохије. Да није реч о грешци видело се у самом документарцу када је водитељ емисије „Врхунско градитељство“ на каналу „Дискавери“, Дени Фостер, рекао да је Србија једна од **седам** земаља бивше Југославије, готово извесно алудирајући на Косово као посебну државу.

Поред Дискаверија, и италијански дневник Коријере дела Сера, у свом

пропуст дозвољавајући увоз такве робе. Нису кажњени ни увозници а ни продавци спорне робе.

Скандал на Еуросонгу

Треба подсетити и на скандал на прошлогодишњем Еуросонгу, када су организатори из Норвешке, пред наступ српског представника, приказали карту Србије која је била са замућеним границама како се не би видело да ли је Косово и Метохија у саставу Србије. И тада је изостала реакција званичних државних органа, а реаговали су само наши представници на Еуросонгу, који су добили потврду Норвежана да није реч о пропусту већ да је то урађено циљно.

Американци главни касапи

Највећи касапи карте Србије су свакако Американци, чија је обавештајна служба ЦИА на свом сајту објавила карту Србије на којој је поред Косова и Метохије фалило и Прешево, Бујановац, Медвеђа, Врање и Димитровград. На америчкој карти, Србија уопште није имала границу са Македонијом. Мапе ЦИА појавиле су се тада и на бројним туристичким сајтовима у ЕУ, а на крају чак и на сајту Туристичке организације Ниша. Да ли је случајност што је такву мапу преузело баш јавно предузеће из Ниша у коме је на власти Демократска странка и да ли је заиста била реч о грешци, како су тврдили за послени у овом јавном предузећу, никада није утврђено.

Поред Туристичке организације Ниш, карте без Косова и Метохије објављивале су на својим сајтовима и бројне фирме у Србији, а чак је и једна кла-

дионица штампала листе за светско

првенство на којима је приказана погрешна карта државе у којој живимо.

Омбудсман признао Косово

О некима од ових случајева редакција „Велике Србије“ већ је писала, али свакако је најпознатији случај републичког омбудсмана Саше Јанковића који је, иако државни орган, на свом званичном сајту уклонио Косово и Метохију са карте Србије. Тек после интервенције Српске радикалне странке, Јанковић је исправио мапу, правдајући се да није реч о државној мапи већ о карти општина где он има надлежност. Осим републичког омбудсмана, и државна Радио-телевизија Србије, у прилогу о пресељењу нуклеарног отпада из Винче за Русију, емитовала је карту Србије без јужне покрајине.

Власт не реагује

Објављивање и публиковање карата Србије без Косова и Метохије постала је свакодневна пракса у земљама које су признале Косово, а пре свега у земљама ЕУ и САД. Погрешне мапе Србије штампају се у дневним новинама, објављују на интернету, емитују у телевизијским прилозима, књигама, итд. Такве карте све чешће се могу видети и у Србији, а објављивали су их чак и државни органи и јавна предузећа. Одсуство реакције режима и не чуди, имајући у виду да спорне карте објављују управо њихови савезници из САД и ЕУ, или њихови функционери и јавна предузећа којима управљају. Реч је о координираној кампањи приказивања територије Србије у границама које су искројили НАТО и ЕУ.

Р. В. С.

Тоне отрова, фекалија, чак и медицинског отпада,
одлазе директно у водотокове широм Србије

Отровна риба на тањиру

Кунемо се у заштиту природе, свакодневно гледамо и слушамо о бројним акцијама чишћења широм Србије, утрошен је велики новац за медијску промоцију акције „Очистимо Србију”, а истовремено, само у Београду, тоне отпада директно, без икаквог пречишћавања, одлазе у Саву и Дунав! У Саву се изливају три канализациона испуста, у Дунав чак 30! Један од тих канализационих испуста са фекалијама, излива се узводно од фабрике за прераду воде за пиће у Макишу!

**Пазите шта пијете
– само три извора исправна!**

У ЈКП „Београдски водовод и канализација“ кажу да се за 24 сата у реке излије преко 56 милиона литара канализационих вода. Због испуштања канализације директно у реке, без пречишћавања, Сава и Дунав најпрљавији су баш код Београда, и зато квалитет воде у овом делу тока није у категорији два, како је законом прописано, већ три, што значи да је та вода опасна по здравље! Осим регуларних, постоје и дивљи канализациони испусти у Саву и Дунав. У пратећу мрежу речица и канала повезаних са две главне реке, десетине цистерни свакога дана истресају садржај септичких јама, а и не мали број грађана досетио се да на те речице и канале „прикопча” одливне цеви из својих купатила. Тако, на пример, мештани Калуђерице фекалије испуштају директно у Калуђерички поток, јер немају канализацију. Поток се затим улива у Болечицу, чијом водом у

Гроцкој повртари заливају баште, из којих се поврћем снабдевају београдске пијаце! Слична ситуација је и у Крњачи, где се све фекалије изливају у отворене канале за наводњавање и одводњавање. Додатна опасност и за саме реке је што се, осим фекалне, у њих слива и кишна канализација која садржи оловни бензин и моторна уља са тротоара. У реке се улива и биолошки и хемијски отпад из индустрије, кланица, фабрика боја, штампарија... Кишница спира све са њива препуних ђубрива, хербицида, пестицида... Због свега тога, заједно с поврћем конзумирамо и фекалне микроорганизме који се водом преносе: ешерихију коли, салмонелу, шигелу...

Није ризично само поврће, озбиљне стомачне тегобе прете и од рибе уловљене, на пример, испод Бранковог моста где је највише има, јер има и обиља хране (фекалија), а продаје се на пијацама без икакве контроле. Дешава се управо на овом најпрљавијем току Саве да пецароши улове кондом, уложак, или да им се на најлон закаче остаци тоалет папира! Ту рибе има доста, али је њено здравствено стање лоше, млитава је и делује као полумртва. Лако се пеца, није витална, није борбена... Када се очисти, садржај органа за варење није зеленкасте, већ браон-црне боје. Најгоре је што месо буквално смрди на фекалије. Боримо се да убедимо риболовце да не пецају испод београдских мостова, али неким очигледно није стало до рекреације и здравља, већ до улова, упозоравају из Асоцијације спортских риболоваца Бе-

ограда. Од укупно 26 јавних чесама са изворском водом на територији Београда, вода за пиће исправна је само на три чесме – Хајдучкој, Миљаковачкој и извору у цркви Свете Петке на Калемегдану. Анализе Градског завода за јавно здравље показале су да вода са свих осталих извора, нажалост, ни бактериолошки нити хемијско-физички, није исправна. На једном стручном скупу, одржаном у јуну ове године у Привредној комори Србије, градски секретар за заштиту животне средине, Горан Триван, упозорио је да је ситуација у Београду до те мере тешка, да још увек, како је рекао, „имамо септичке јаме у центру града и не успевамо то да решимо!”. Међутим, решење за постојеће проблеме није стигло.

**Медицински отпад
у Западној Морави!**

Средином маја ове године, рибочуварска служба „Расина плус“ из Крушевца, приликом редовног обиласка Западне Мораве, код села Шанац, на левој обали и у самој реци затекла је огромне количине медицинског отпада! Низводно од Шанца, у дужини од пет километара, надомак најплоднијих ораница, дуж обале висиле су гомиле кеса, катетера, пластичног медицинског отпада, сабласно заплетеног о гране врба! Рибочувари су хитно обавестили Министарство за заштиту животне средине и надлежне инспекцијске службе и организовали акцију чишћења. Некако у исто време, на сајту „YouTube” појавио се документарцац

о Јужној Морави, под називом „Гужна Морава“, који је шокирао јавност – то не пластичних флаша, отпада најразличитије врсте, некада лепу реку, којом се могло пловити, потпуно је загушио отпад! Обе Мораве, и Западна и Јужна, у великом су проблему, нажалост, мало се ко тиме бави, изузев ентузијаста и ретких заљубљеника у природу. Мештани Западне Мораве, у околини Крушевца, с разлогом су се упулашили за своју децу, али и за одрасле! Ко је, и када, бацио толико катетера директно у реку? Незванично, медији су тада шпекулисали око порекла отпада и изнели претпоставке да је, како је речено, из „кућне употребе“, односно да пацијенти на дијализи сами мењају катетере у кућним условима, па се претпоставља да су тако и доспели у реку! По налогу инспектора, „Расина плус“, као корисник овог дела рибарског подручја, тужилаштву је поднело пријаву против непознатог починиоца. Даља истрага требало је да утврди ко је виновник овог еколошког вандализма. Према проценама које су тада изнете, на потесу од Шанца до Макршана, пронађено је око 300 коришћених катетера. Кад је река надошла, они су испливали, а претпоставља се да их је испод површине много више и да би могли испливати приликом првог раста водотока. Акцији чишћења тада су се одазвали крушевачки риболовци, секција сомароша и регаташи. Прикупљено је око 100 кг веома опасног медицинског отпада. Нажалост, ни након два пуна месеца од овог еколошког инцидента, не зна се ко је одговоран за загађивање реке опасним отпадом.

Знамо ли, уопште, где и како завршава медицински и болнички отпад? Овај отпад садржи разне инструменте, игле, катетере, кесе, маказе, натопљене завоје, гумене рукавице, лекове, културе бактерија, делове органа... Реч је о опасном отпаду и ако се са њим не поступа правилно и не уклања стручно, последице могу бити драматичне. Процењује се да је од 4 кг медицинског отпада 1 кг инфективан. Нажалост, све до 2008. године у Србији се инфективан отпад одлагао у обичне контејнере, заједно са свим осталим отпадом, и бацао на отворена сметлишта... Судећи по ономе што сазнајемо из медија, засад је само град Београд набавио специјалне машине за уништавање медицинског отпада. Шта је са другим градовима и медицинским центрима, не знамо. Како се одлаже и уништава

отпад пореклом из приватних ординација и клиника? Података нема. Било би добро да се надлежни коначно озбиљно позабаве тиме како се и где одлаже медицински и болнички отпад и да ли је то у складу са законом, притом, да се погледа свака појединачна установа!

Чачански „специјалитет“

Некада чиста, недирнута природа, уколико се нешто хитно не предузме, остаће само успомена у нашем сећању, док ће нас реалност подсетити како смо се нехајно и неодговорно односили према ономе што нам је природа подарила. Готово да нема дана, а да негде у медијима не осване драматична прича о загађењу река, речица, канала, широм Србије.

Нагомилано смеће, устајала вода, гомила отпада, коров, несносан смрад, то је слика канала, наводно „канала за наводњавање“, како је првобитно био назван, који једним делом пролази кроз чачанска насеља Љубић и Сајмиште. Чачани тврде да је канал већ деценијама претворен у колектор отпада свих врста – намештаја, кућних апарата, животињског отпада, загађених вода, што кућног, што малих индустријских погона... Смрад и опасност од инфекције којима је изложено око 20.000 становника овог дела Чачка, тешко су замисливи у било ком иоле цивилизованом свету.

Шта све нису предузимали становници тог дела Чачка: слали петиције, молили на све стране, обећања на претек, али решења – нема! Хидросистем на левој обали Западне Мораве, од Парменца до села Катрга, према званичним подацима, изграђен је пре скоро пола века. У дужини од око 24 километра, са пратећом мрежом, канал је требало да наводњава 4.500 хектара земље у 13 села кроз која пролази. Била је то у бившој СФРЈ једна од највећих инвестиција. Због ширења околних насеља, некоришћења, али и некултуре становника, који су га доживели као место где се баца отпад, а не канал који има јавну функцију, овај водоток је постао обична клоака комуналног и сваког другог отпада. Скоро сви испусти су зачепљени, устајала вода претворена је у жабокречину. У канал се слива канализација и изливају воде ко зна каквог хемијског састава. Лети се, због змија и других гмизаваца, али и одвратних испарења, каналу не може прићи на десетине метара. Ноћу

се цело насеље ори од крекетања жаба. Градске власти су прошле године организовале чишћење дела који пролази кроз насеље, али је то урађено несистематски и сада је ситуација још гора. Процењује се да би ревитализација канала коштала око 500 милиона динара. Како вода канала није коришћена, пољопривредници нису заинтересовани за улагање, а у међувремену направили су своје сопствене системе за наводњавање, пумпе или бунаре. Тако све остаје по старом!

Краљево чека на санацију земљишта пуних 18 година

Ни у чачанском комшилуку не цветају руже – преко 360 тона керозина, горива за авионе са аеродрома Лађевци, још увек лежи у пољопривредном земљишту уз Западну Мораву, у непосредној близини села Витановац, код Крањева. Тренутно, то је највећа еколошка „бомба“ у Србији, кад је реч о загађењу подземних вода. Ово опасно гориво доспело је у дубље слојеве земље након хаварије на војним резервоарима за гориво која се догодила још 1993. године. Подаци о утицају овог загађења на квалитет воде за пиће, али и хране, није тешко претпоставити да су хемијске резидуе керозина ушле у ланац исхране и животиња и људи, засад, нити су анализиране нити познате! Нема података да су здравствене службе, Градски завод за јавно здравље Крањева, на пример, радиле било какво истраживање које би показало какав утицај ово загађење има на здравље локалног становништва.

Према процени нашег највећег стручњака у овој области, проф. др Ивана Матића са Рударско-геолошког факултета у Београду, који је 1994. успео да из земље, у зони загађења, „испумпа“ 200 тона керозина, подручје града Крањева, посебно насеља на Ибру низводно од Богutowца и Витановца, спада у високоризично, јер су отровне материје које настају разлагањем нафтних деривата већ ушле у ланац исхране! Зато се хитно мора наћи новац за санацију затрованог земљишта на подручју Витановца. У Богutowцу, на Ибру, где је за време НАТО бомбардовања 1999, изливено додатних око 320 тона дизел горива, машинског уља и бензина, захваљујући донацији Владе Републике Чешке највећи део те локације је очишћен, али ремедијација још није до краја завршена.

Отпад свих врста затрпава Ибар и Рашку

Некада бистре и чисте реке новопазарско-краљевачког краја, рај за риболовце и рекреативце, само су лепа успомена и пријатно сећање, код оних који су некада обилазили ове крајеве. Данас је река Ибар у тој мери затрпана отпадом, да су на недавно одржаном Европском првенству у кајаку, такмичари били и дословце згрожени количином отпада на њеним обалама и у њеним водама. „Сјајно организовано такмичење, одлична стаза, сјајни домаћини, али је заиста ружно видети оволике гомиле смећа на обе обале”, није могао да прећути Бранко Ловрић, генерални секретар Европске кајакашке федерације на Европском првенству које је недавно одржано на буку Грмчић, недалеко од варошице Ушће. Тај бук, уз стазу Тацен у Словенији, слови(о) за једну од најатрактивнијих и најбољих европских стаза за кајак на дивљим водама. На целом току реке Ибар, само ЈЕДНА фабрика има одговарајуће уређаје за пречишћавање воде! Притом, више од 250 различитих индустријских погона и 40 мањих и већих градова и насеља континуирано загађују Ибар, даноноћно испуштајући отпадне воде, без икакве прераде, директно у његов ток!

Реке новопазарског краја, некада чисте и бистре, данас су претворене у колекторе за канализацију и отпад из разних мањих и већих индустријских погона, пуне су тешких метала, уља, хемикалија, а убедљиво највећи загађивачи су градска канализација и депонија Голо брдо, одакле, такође, без икакве прераде, загађене воде иду директно у реку Рашку! Ситуација са водотоковима овог дела Србије из дана у дан све је гора, а за то, нити је ко одговарао нити има назнака да ће се било ко наћи на удару закона, надлежни не брину, закон се не примењује!

Свима који низводно пију прерађену воду из Ибра, јер другу немају, прети неколико стотина хиљада тона јаловине из Обилића – обогаћене фенолом! Фенол прети и из четрдесетак стругара које, што у притоке, што директно, у реку изливају струготину која га собом носи. Сваки већи град уз реку и њене притоке највећи део отпада, под окриљем ноћи, са градских депонија гура право у Ибар! Колико је у тој причи мањих загађивача, нико и не броји! Смеће стиже пре свега из Новог

Пазара и Рашке, али и из других градова и места у горњем току Ибра. По проценама стручњака, има дана када хиљаде кубика смећа плива површином реке. Ноћу багери гомиле отпада гурају у реку и нико их у томе не омета. Сви жмуре и ћуте. Депоније, уз технички отпад, који није најопаснији, у реку убацују и биолошки отпад који са канализацијама убија живи свет. Већина кланица и месара, без контроле и било каквог кажњавања, потпуно неометано, избацује опасни биолошки отпад у водотокове.

Смеће се не односи, а кланични отпад баца где ко стигне

Пуне две седмице, контејнери у Крушевцу због штрајка радника Комуналног предузећа, нису се празнили. Отпад из канти за смеће расипао се улицама града на Расини, развлачили су га ноћу пси луталице, мачке и пацови... Грађани су огорчени због онога што се дешавало на улицама њиховог града, али су били беспомоћни. Већина грађана Крушевца уредно плаћа дажбине за изношење смећа, али почетком јула ове године, у време највећих врућина, због несносног смрада који се ширио из препуњених контејнера, већина њих није могла прозор да отвори.

И док су се у граду борили са смећем које се вукло по улицама, у околини Крушевца, на улазу у село Церово, поред главног сеоског пута, истовариван је и остављан да трули на отвореном животињски отпад, како претпо-

стављају мештани села, пореклом из приватне кланице! Отпад из кланице, између 300 и 500 кг остатака крупне стоке, свињске коже, говеђе утробе, кутије соли и празна амбалажа од адитива, бачени су у њиве, у непосредној близини кућа. Пси су данима развлачили тај отпад. Како су медије извештавали активисти еколошког удружења „Бела бреза”, то се не догађа први пут у овом крају. Приватни кланичари, како би избегли да плате изношење отпада, деле га у мање количине и бацају у контејнере, али не либе се да га бацају и поред пута!!! Мештани овог приградског села више су него огорчени и озбиљно размишљају да поставе сеоске ноћне страже, како би се одбранили од еколошког насиља.

Ништа боље није ни у Лапову, где велики број септичких јама прети да угрози снабдевање грађана здравом и безбедном водом за пиће. У којој мери је проблем са снабдевањем исправне воде за пиће у овој општини, која се налази поред Мораве, озбиљан, говори и податак да су геолошке екипе у више наврата правиле бушотине покушавајући да дођу до подземних резерви исправне воде, али им то није успело. Подземне воде на територији Лапова загађене су тешким металима и хемијским елементима који су опасни по здравље људи, притом, проблем Лапова је и непостојање канализационе мреже, јер је свега шест одсто домаћинстава повезано на локални колектор!

А. В.

Рад на црно за голи опстанак

- **Статистика показује да у Србији на црно ради 390.000 радника. Ова армија је бројнија за око 60.000 људи само од почетка ове године. То је петина радно способних грађана Србије – људи који примају мање плате, не надају се пензији, немају плаћено боловање, не стају у ред за кредит...**

Пише: Часлав Кузмановић

Као што смо недавно предвидели, мере режима у Србији да субвенцијама подстакне послодавце за превођење радника из црне у закониту зону доживеле су крах. Уз помоћ ових субвенција, у целој Србији је у законит рад прешло свега 72 (словима: седамдесет два!) радника.

То је логично, јер су мере биле погрешне, дискриминаторске и краткорочне, и уопште нису дотакле суштину огромне незапослености. То је недавно и јавно признала потпредседница Владе Србије, Верица Калановић, а успут је најавила и оштрију контролу послодавца од 1. септембра.

Међутим, најављена контрола такође неће имати никаквог озбиљнијег учинка, из много разлога. Свакако најважнији разлог је тај што влада спроводи погрешну економску политику, која не само што гуши сваки облик предузетништва већ годинама урушава целокупну привреду. Такође, Законом о раду, послодавци не морају у седишту фирме имати уговоре о раду са запосленим, нити их било где регистровати, а остављен им је и рок од осам дана за разне марифетлуке уколико инспекција затекне на послу непријављеног радника.

Пре него што разоткријемо суштину драме (не)запослености у Србији, упутно је подсетити на најновије статистичке податке, нарочито због одређења шта су то „запослени на црно“ и статистичког замагљивања овог питања.

Статистика – наша дика

Како је саопштио Републички завод за статистику, анкета о радној снази спроведена је у априлу 2011. године на узорку од око 8000 домаћинстава на подручју града Београда, централне Србије и Војводине. Прикупљени су подаци са обележјима за сва лица, а за лица старија од 15 и више година – и

подаци о њиховој радној активности.

Ради отклањања неспоразума у погледу значења приказаних података, послужићемо се речником статистике из наведене анкете.

Активно становништво (радну снагу) чине сва лица која раде (макар и један сат седмично) или активно траже посао у циљу стицања средстава за живот.

Стопа незапослености представља учешће незапослених у укупном броју активних становника (запослени и незапослени). У Републици Србији износила је високих 22,2 одсто, и то 22,0 одсто за мушко и 22,5 одсто за женско становништво.

стопа запослености пала за 1,5 одсто.

Неформална запосленост представља проценат лица која раде „на црно“ у укупном броју запослених. Рад „на црно“ обухвата запослене у нерестрованој фирми али без формалног уговора о раду и без социјалног и пензионог осигурања, и неплаћене помажуће чланове домаћинства.

Постоје и „црно-беле фирме“ које радницима легално уплаћују само минималац или нешто преко тога а други део на црно. Већина оваквих фирми је из области информационе индустрије са високообразованим радницима.

Стопа запослености представља проценат запослених у укупном становништву старом 15 и више година. У априлу 2011. износила је 36,2 одсто. Од тога је стопа запослености за мушкарце износила 43,2 одсто, а за жене 29,8 одсто. Стопа незапослености у априлу 2011. године порасла је за 3 одсто у односу на април 2010. године, док је стопа запослености пала за 1,9 одсто. Стопа незапослености у априлу 2011. године бележи раст од 3% у односу на октобар 2010. године, док је

Стопе неформалне запослености тј. рада на црно износиле су октобра 2009 – 20,6 одсто; априла 2010 – 19,8; октобра 2010 – 19,6 и априла 2011. године – 19,9 одсто.

Намеће се закључак да у Србији расту и незапосленост и рад на црно.

Живе душе уместо статистике

Пошто смо до сада говорили у постоцима, да видимо колико је то живих душа. Статистика показује да у Србији на црно ради 390.000 радника.

Ова армија је бројнија за око 60.000 људи само од почетка ове године. То је петина радно способних грађана Србије – људи који примају мање плате, не надају се пензији, немају плаћено боловање, не стају у ред за кредит...

Три четвртине њих су необразовани грађани, необучени за безбедан рад, без лекарских прегледа, без одговарајуће радне опреме и на радним местима где није извршена процена ризика.

У Асоцијацији малих и средњих предузећа верују да је 500.000 људи нелегално запослено. Режим је неспреман да проблем системски реши, јер је рад на црно прећутни социјални програм. Процена је да овај српски феномен закида буџетске приходе у износу од 1,5 до 2,0 милијарде евра годишње и да представља *колективну гробницу* целе привреде.

У Унији послодаваца процењују да на црно у Србији ради најмање 800.000 људи. Званична статистика их не обухвата, јер стотине хиљада њих се никада и нису пријавили код Националне службе запошљавања и стално раде на црно. Највише их је у примарној пољопривредној производњи, продаји робе широке потрошње, текстилној индустрији и посебно сектору услуга – поправке, сервисирања, молерско-фарбарски и занатски радови, угоститељство, такси услуге...

Непријављени радници су затицани на разним градилиштима, у објектима зимских туристичких центара и у приватним здравственим установама које запошљавају већи број радника. Овом бројком су обухваћени и многи непријављени радници ангажовани од стране кинеских велетрговаца.

Из синдиката тврде да нелегалних радника у Србији има *више од милион*. Ова процена обухвата део стално запослених који раде додатне послове који се исплаћују на руке, али и део неактивних грађана (пензионера и деце), који на сличан начин зарађују.

Режим признаје пустошење Србије

Логично је да се запитамо о узроцима овако тешког стања у српској привреди. Један од најкрупнијих узрока је открио сам режим, и то ненамерно, у својој Уредби о условима и начину привлачења директних инвестиција и Програму оживљавања великих индустријских центара од посебног инте-

реса за Републику Србију за 2011. годину.

Министарство економије и регионалног развоја наводи да су поменути документи усвојени на предлог ресорног министарства, на седници владе од 9. јуна 2011. године, са циљем под-

стицања инвестиција и отварања нових радних места. За **девастирана подручја** и подручја од посебног интереса, овим документима предвиђени су подстицаји већи од уобичајених.

Један од критеријума да се неко подручје сматра „девастираним“ јесте да је стопа незапослености већа од 20 одсто, према методологији Републичког завода за статистику за октобар 2010. године. Набројани су и индустријски центри који испуњавају услове да буду сматрани „девастираним“. То су Ниш, Зајечар, Краљево, Нови Пазар, Лозница, Лесковац, Крушевац, Јагодина, Сремска Митровица, Алексинац, Параћин, Бачка Паланка, Рума, Вршац и Бор.

Да би открили шта је писац Програма заиста хтео да каже, морамо превести реч девастација (devastatio). **Према Вујаклији, реч „девастација“ значи следеће: пустошење, опустошавање, уништавање, разарање, опустошење, опустошеност...**

Ако се подсетимо податка да је званична стопа незапослености у Србији 22,2 одсто и да ће се битно увећати завршетком приватизације и „реформом“ јавног сектора (31 одсто по Еуростату) то закључујемо да се опустошеност Србије шири и увећава и изван наведених градова.

Шта је допринело оваквом пустошењу Србије? Полтронски режим је прихватио да „међународни фактор“ постане најважнији донатор, креди-

тор и *контролор* свега најбитнијег у Србији.

По инструкцијама спољних ментора и уз демагошка објашњења о потреби „структурног прилагођавања“, „макроекономске стабилности“, „либерализације трговине“, уведен је потрошачки концепт привреде који уместо да је развија, доприноси њеном разарању.

Илузија о Европи је довела до незапослености

Листа економских злочина према сопственом народу је предугачка за овај текст. Продато је 2.500 предузећа за *багателних* 2,3 милијарде долара. Уместо у отварање нових радних места, овај новац је кроз буџет отишао у текућу потрошњу. Фабрике су уништене, радници отпуштени, а фабричка земљишта су тајкуни претворили у грађевинске парцеле.

И домаће банке су намерно уништене, а тржиште предато страним банкама које су наметнуле своја правила и интересе. Само у првих девет месеци 2010. године банке су оствариле 24 милијарде добити – која није остала у Србији, већ је пребачена у њихове матице.

Трговина је предата страним ланцима који увозе робу широке потрошње из својих матичних земаља, а која је у доста случајева лошија од домаћих производа. Поред националног губитка трговинске добити, поставља се и питање да ли страна предузећа могу бити гаранција снабдевања наших грађана и у редовним, а камоли у кризним ситуацијама.

Крупне последице овакве политике су смањење домаће производње, тј. губитак радних места и непотребно трошење девиза остварених домаћим извозом.

Једностраном применом Споразума о придруживању, буџетски приходи од царина пали су са 65 милијарди из 2008. на 38 милијарди у 2010. години. Губитак овог новца и потенцијалних нових радних места се правда фразама да су евроатлантске интеграције „наша будућност“ и да „немају алтернативу“. Једна од најотужнијих фраза је и та да је „Србија на добром путу“.

Колико је постојећи пут добар најбоље говоре подаци да 49 одсто грађана Србије живи испод границе људског достојанства. На једног запосленог долази 1,7 пензионера, 1 незапослени и два лица млађа од 15 година.

Просечна стопа дугорочне незапослености у ЕУ је свега око три одсто, а у Србији 14 одсто. Учешће дугорочно незапослених у укупном броју незапослених са 65 одсто у априлу 2009. повећало се на 72 одсто у октобру 2010. године. Половина незапослених посао тражи дуже од 4 године, а готово четвртина (22 одсто) незапослених дуже од 7 година.

Оваква ситуација је идеална за настанак и одржање такозване системске незапослености на црно.

Како је све то могуће да постоји и траје? Ерозија моралне димензије капитализма довела је до тога да су полела (да се има више) и страх (да се све може брзо изгубити) главни покретачи система. Да је ово наша стварност показују и изјаве водећих режимских политичара да у Србији постоје „непристојно богати“ људи, који би „морали да имају већу друштвену и социјалну одговорност“. Народски речено: да јаки помогне нејаком.

Наднационални капитал и „економија олоша“

За разлику од старе националне буржоазије која је тражила и имала ослонац у сопственом народу, на сцени је нова наднационална буржоазија финансијских шпекуланата. Као део светске олигархије, она више и не рачуна на широку грађанску подршку, него на подршку глобалних – наднационалних сила.

Згртање материјалног богатства постаје њихов врховни идеал и равнодушни су према патњама других и свему што се тиче њиховог преживљавања.

И економија Србије поприма одлике из књиге *Олош економија* италиоамеричке професорке Лорете Наполеони.

Познато је да од односа економије и морала добрим делом зависи како ће

функционисати економски систем. Ако се сетимо да смо по корупцији (неморалу) у светском врху, онда ће нам штошта бити јасније, па и то откудатолико радника на црно.

Неуспешне реформе, недостатак домаћег капитала за инвестирање, ограничавајуће радно-социјално законодавство, превласт интереса старих/нових капиталиста над већином осиромашеног (не)запосленог становништва не обећавају ништа доброг радницима запосленим на црно.

Радници су одавно небитни за легитимитет режима. Томе доприноси и њихово неповерење у синдикате и ниска стопа синдикалне организованости, која је испод 25 одсто. Јер и руководства синдиката код нас настоје да добију неку врсту политичког легитимитета, пре свега од режима, а не делу-

јући „одоздо према горе“. Због тога режим опстаје и поред толике неодговорности, неосетљивости на аргументе, ароганције и неспремности да положи рачуне.

Обећане велике стране инвестиције и јавни радови, који би засигурно смањили број радника запослених на црно, само су јефтина предизборна пропаганда и начин да се умире губитници приватизације. Оно што се заиста добија од режима је демагогија, куповина гласова огромном јавном трошњом, превласт медијских наступа над суштиним и недостатак отворености за било шта што говори опозиција.

Незапосленост је темпирана бомба

Будућност незапослених и запослених на црно је најкраће речено – *лоша*.

Томе доприносе њихове квалификације, недостатак сопствених и државних пара да се преквалификују и започну нови посао, конкуренција млађих и образованијих кадрова, пропадање домаћих и страних фирми, оскудица средстава за мере активне и пасивне помоћи, пропадање јавних служби као што су здравство или образовање.

Раднике који за живот зарађују на црно очекује и црна старост, а државу огромни минуси. Поред чињенице да неплаћање пореза и доприноса на зараде, државу месечно кошта 11 милијарди динара много је већи проблем што радницима не тече радни стаж. С обзиром на то да нема уплата у пензијски фонд, то ће најмање једна до две читаве генерације остати ускраћене достојног примања после 65 година старости.

Већ сада послодавци-неплатише дугују Фонду за пензијско и инвалидско осигурање рекордних 170 милијарди динара, што је готово четвртина укупних државних прихода. Изгледа да се овај дуг измири су занемарљиви. Каса је све празнија, а реформе неефикасне. *Проблем ће већ за неколико година кулминирати и претити социјалном миру*.

Велики терет овакве садашњице понеће и деца радника, јер ће морати да раде и за себе и за своје родитеље како би им обезбедили минимум опстанка. Тако овај проблем постаје и међугенерациски.

И пензионерска удружења и синдикати упозоравају на могућност колапса уколико се проблем рада на црно не постави као приоритет. Изгледа – узалуд. Режим купује социјални мир и копа радницима финансијски гроб. Лакше је тако него се озбиљно позабавити економијом.

Владајућа класа поседује најважније изворе моћи и контроле, а нова класа најамника је окована сиромаштвом. Прва поседује већину богатства, а другој остаје беда и искљученост из друштва. Напетости и сукоби се усложњавају, подгревају и пребацују на приватни и породични ниво.

Већина незапослених и већина запослених на црно, 800.000 инвалида, милион сиромашних пензионера, 800.000 социјалних случајева, млади без шансе да се запосле – припадају дну социјалне пирамиде.

„Велика Србија“ истражује како се данас у Србији живи

Целу плату поједемо за доручак

- Грађани једва састављају крај са крајем, а у потрошачку корпу стављају само најосновније
- Чим добијем плату, за викенд одем у набавку и тако све што зарадим дам за храну, прича наша саговорница која ради за 16 хиљада динара. Не буним се јер макар имам и ту „цркавицу“. Код куће ме чекају два сина, којима сам објаснила да немам пара и не могу због кредита који сам лани узела да им купим патике, гардеробу и све што им је потребно за школу. Схватили су да немамо куда кад су нам пре месец дана искључили струју

Пише: Милица Оташевић

Животни стандард грађана Србије у константном је паду, а по статистикама у последње две године, опао је за 60 до 70 одсто, ако се узму у обзир сва поскупљења, нарочито хране.

У коликом (ни)смо безнађу, може се приметити и по званичној дефиницији „средње класе“ у српском друштву, њој припадају они који имају приходе веће од елементарних потреба за домаћинство илити двоје у домаћинству који месечно привређују између 150.000 и 500.000 динара. Процењује се да 10-15 одсто од укупног становништва Србије, припада овој класи, иако постоји мишљење да је средња класа нестала. У прилог томе је и чињеница да око 353.000 становника са социјалним примањима од око 8.000 динара, једва месечно саставља крај са крајем. С друге стране, најмање једна трећина становника Србије живи испод границе сиромаштва, са приходом од једног долара дневно. У свету се ово обично третира као екстремно сиромаштво, док је код нас то свакодневница. Колико смо сиромашнији

Недовољна плата

Потрошачка корзпа у мају вредела је, према последњим подацима Министарства трговине и пољопривреде, 56.493,38 динара, док је просечна зарада у Србији износила 35.362 динара. Зарада у Београду је била 44.376 динара, али и то је мање од вредности просечне потрошачке корпе. Министарство је ових дана објавило и да је просечна зарада која је исплаћена у јуну 2011. године у Републици Србији, увећана и износи 54.616 динара, или без пореза и доприноса 39.322 динара.

Најтања куповина

У Ваљеу је најнеповољнија ситуација што се тиче потрошачке корпе. Чак 77 одсто Ваљевчана троши мање од 20.000 динара месечно за куповину свакодневних производа из састава потрошачке корпе. Велике куповине редовно обавља нешто више од једне трећине Ваљеваца, мада око 65 одсто потрошача под „месечним великим куповинама“ подразумева и куповине за које издвајају до 10.000 динара.

него протекле године најбоље се види у рафовима трговина. Храна је, у просеку, скупља за 30 одсто. Велики је број прехранбених производа који су поскупели за чак 100 одсто, а то потврђују и познаваоци тржишних прилика. И док нам је храна све скупља, статистика показује да многе производе плаћамо колико и Европљани, иако зарађујемо знатно мање од њих. Многи су склони да тврде како је храна у Србији најјефтинија у региону, што је делимична истина, али само за поједине производе.

Зарада покрива само трошкове за храну

За куповину десетак основних намирница за дан, у супермаркету пре 12 месеци било нам је потребно нешто мање од 1.500 динара, показује мало истраживање, а данас та иста корпа стаје око 2.000 динара.

– Живи се горе без обзира ко колика има месечна примања. У мојој че-

творочланој породици, нас троје при-мамо пензије и може се рећи да су у складу са просечним примањима у Србији. Наша корпа, међутим, није се мењала већ годинама уназад. Нема ту луксуза већ основне потребе и потрепштине. Док месечно измиримо комуналије, инфостан и струју, нема шта да претекне. Већ шесту годину одвајамо и плаћамо социјално и пензионо осигурање сину. Он је на бироу рада и није нам нестала нада да ће једног дана радити у својој струци као инжењер – прича Иван Филиповић, и додаје да се увек некако створи још непредвидивих трошкова. Разговор прекида старија госпођа, која жели да остане анонимна, јер, како каже, исту судбину де-

ли већина становника Србије и име и презиме у овом случају није битно. Објашњава како се њена породица довија да би саставила крај с крајем и како подмирује непредвиђене трошкове. Каже, када јој се недавно покварио фрижидер, за поправку је морала да позајми новац. У шали наводи да је могла да купи нов, „само да је подигла кредит“.

– Права ноћна мора, нисам знала шта ћу, јер деда добија пензију од око 16.000 динара. Радим за око 21.000 динара са маркицом, али своју плату и декину пензију увек потрошим пре него што је добијемо. Имамо унуке и често су код нас, како њима да не спре-мим, понудим или купим неку ситницу јер је најбитније њихово детињство? Раније сам се сналазила и преко недеље бих поспремила по неколико кућа, али ни тога више нема. Нико не живи боље, већ јефтиније – прича бака којој је остало три године до пензије,

али газда код кога ради неће да јој дозволи да се пријави на биро како би у миру дочекала своју пензију, након што је више од 20 година радила у ИМП-у.

У разговор се укључује још једна огорчена суграђанка којој су због неизмирених рачуна искључили струју.

– Радим за 16.000 динара, посао који је изузетно одговоран и захтеван. Не буним се јер макар имам и ту „црквицу“. Код куће ме чекају два сина, којима сам објаснила да немам пара и не могу због кредита који сам лани узела да им купим патике, гардеробу и све што им је потребно за школу. Схватили су да немамо куда кад су нам пре месец дана искључили струју. Сва срећа што и даље има добрих људи, јер ми је жена којој срећујем стан дала три чека. Већ сам мислила да ћу бацити и оно мало што имам у замрзивачу – прича четрдесетогодишњакиња, и објашњава да док су на распусту, млађи син (16) радиће у перионици, док годину дана старији, на грађевини.

– Желела бих другачије њихово одрастање, али надам се да ће се променити време и да ће моћи да упишу факултет. Већи део зараде дају како би платили део дуга за струју и комуналије. Чим добијем плату, за викенд одем у набавку и тако све што зарадим дам за храну. Гледам кад и где има нека акција, попусти и купујем. Понекад узмем и чек од пријатељице и накупљем све што могу за 5.000 динара. У корпи су ми углавном, месо, месне и млечне прерађевине, тестенине, кромпир и кућна хемија. Све што нам је најпотребније – прича она и констатује да редови, кад су акције у мегамаркетима и маркетима, много више говоре од било ког истраживања о куповној моћи у Србији, која данас не постоји.

Трошкове ван „кућне корпе“ увећавају и раст цена горива, градски превоз, кућне потрепштине, куповина угља или дрва, али и комуналије. Главобоља настаје и пред регистрацију возила, обавезну куповину зимских гума, плаћање годишњих пореза или спремање славе. То су све додатни трошкови који грађане терају у минус, тако да се исписују чекови, користе кредитне картице, а неретко подижу и кеш-кредити. Реновирање стана или ситне поправке по кући које се сматрају нужним, одлажу се све док не поста-не неопходно. Одлазак код зубара и лекара је само додатни терет на кућни буџет.

Србија држава гладних

- **На народном казану храни се око 40.000 људи, та цифра била би и десет пута већа да има пара за отварање нових народних кухиња, јер је гладних уста све више**

Пише: Милица Оташевић

У Србији је све више сиромашних, чини се никад више, јер око два милиона грађана живи у дубокој беди. Број становника који живе у крајњој немаштини за пола

године драматично је порастао!

Најмање 700.000 становника у Србији живи на рубу egzистенције. Србија је званично, 2010. године, имала око 650.000 сиромашних становника, односно око 8,8 одсто популације. Поједини аналитичари оценили су да је у ствари, у питању 9,2 одсто сиромашних грађана. Европска унија признала је да има 17 одсто сиромашних грађана, што би значило да ми имамо боље животне услове?!

Прецизну цифру колико је тачно сиромашних, гладних и социјално угрожених грађана од крајњег севера до југа земље нико не може да утврди. Постоје једино подаци о примању социјалне помоћи, који се умногоме преклапају и не дају праву слику стања. Крај с крајем најтеже састављају становници јужне и југоисточне Србије, где се најтеже долази и до посла и до државне помоћи. Више од 100.000 грађана има на располагању највише 8.327 динара месечно, али они не припадају категорији апсолутно сиромашни. Када би граница која одваја оне који немају довољно за пуко преживљавање била иоле реалнија, и број људи којима је помоћ неопходна био би неупоредиво већи. Наша реалност је, међутим, да новца за помоћ нема довољно ни за доказано сиромашне. Само у прошлој години, једнократну финансијску помоћ добило је чак 99.332 становника Србије, док је пре само пет година оваквих корисника било упола мање.

На државном казану храни се око 40.000 душа, а та цифра била би и десет пута већа да има пара за отварање нових народних кухиња, јер гладних уста све је више. Према подацима Црвеног крста Србије, у 72 општине има

29.480 корисника народног казана. Та цифра, како кажу, није коначна јер су свесни да је све више гладних, али они не могу до краја године да повећају број корисника јер немају услове. У Србији више од 6.000 деце, млађе од 18 година, корисници су народне кухиње. Од тог броја, преко 2.000 малишана има до 10 година. Најдрастичнија ситуација је у Београду и Нишу, где је

48 пунктова народних кухиња. Број народних кухиња се од почетка ове године повећао за два нова пункта. По подацима из Годишњег извештаја Градског центра за социјални рад у Београду, 9.861 особа, у току 2010. године, имала је бесплатан оброк у народној кухињи.

Према нашим сазнањима, у јануару ове године, број бесплатних оброка за

број гладне деце премашио хиљаду. У намери да сазнамо адресе и телефоне народних кухиња у престоници, јер су нам из Црвеног крста Србије поручили да они немају податке за Београд, назвали смо 988 и сервис 9812, али изненађени оператери су нас упутили на интернет јер „нема тих података“?!

У Београду на казану преко 10.000 људи, а највише у Земуну и Палилули

На територији града Београда свакодневно се обезбеђују бесплатни оброци у 17 београдских општина на

У Србији више од 6.000 деце, млађе од 18 година, корисници су народне кухиње, а од тог броја чак преко 2.000 малишана има до 10 година.

најсиромашније Београђане попео се на 10.185 оброка дневно. Од тог броја, око 40 одсто су млади и деца. Највећи број оброка свакодневно се подели у четири народне кухиње у Земуну (око 2.220 оброка) и у две кухиње на општини Палилула (око 1.370 оброка).

– На јеловнику се најчешће налази пасуљ, пиринач, макароне, кисео купус... Добијамо једном дневно кувано јело, а пред викенд и празнике пакет. Мада и то што добијамо није неки квалитет, али шта да се ради! Скоро смо добили пилав са џигерицом, ето... Сит гладном не верује. Највише долазимо због свежег хлеба – прича корисница „народног казана“ са новоотвореног пункта у Реснику, у улици Тринаестог октобра. Други је у Кијеву. – Много више је гладних, али немају пара за документацију како би се пријавили и добијали храну. Мада има и оних који

Како до казана

Из Градског центра за социјални рад у Београду, сазнали смо да је потребно да сви чланови породице имају пријаву пребивалишта на територији града Београда и да појединац, односно члан породице, поднесе захтев надлежном одељењу Градског центра за социјални рад у Београду. Тада подноси и следећу документацију: Захтев надлежном одељењу Градског центра за социјални рад у Београду, фотокопију личне карте, потврду о примањима, уверење о имовном стању. Незапослени, а радно способни, прилажу уверење из Националне службе за запошљавање. Пензионери подnose чек од пензије. За децу се подноси потврда о редовном школовању, односно решење о категоризацији, уколико су категорисана.

гладују, јер из достојанства неће да траже помоћ. Пре више од месец дана су отворили пункт, али многи не знају. Они који гладују некад су радили у предузећима као што су „ИМР“, „ДМБ“, „Рекорд“, „Соко Штарк“ и остале београдске фирме и индустрије, али су остали без посла. Сад се сналази ко како уме, муче се, а многи имају децу као и ја. Наша је била идеја да суочени са немаштином, покренемо петицију за отварање пункта за храну. Предали смо је Општини Раковица јер је све више гладних међу нама – прича жена док ужурбаном убације хлеб у кесу у којој су већ пластичне чиније и шерпа.

Да велики број радника уништених фабрика доживљава исту судбину, без обзира у ком делу Србије живе, потврђују и подаци који се односе на бивше раднике некадашњих гиганата и комбината као што су: ФАП, „Ракета“, „Фротекс“, ГП „Златибор“, „Љубиша Миодраговић“, „Полиестер“... Казаном народних кухиња у четири највеће општине Златиборског округа, где се овакав вид помоћи пружа, храни се преко хиљаду Ужичана, Прибојаца, Пријепољаца и Пожежана. Најдраматичније је у Прибоју, где се дневно подели између 300 и 350 куваних оброка, што је мање од трећине реалних потреба, јер постоји потреба за више од 1.200 оброка. У Крагујевцу је 269 породица на народном казану, а међу њима има чак 296 деце до 18 година, односно 23 једногодишњака и чак 117 до седам година, а на листи чекања је око хиљаду социјално угрожених којима је неопходна помоћ и у храни. У Нишу је скоро отворена народна кухиња, а у Чачку, храна за неколико стотина социјално угрожених особа дели се на пет места. Народна кухиња у Ваљево припреми и расподели око 350 куваних оброка. Гладних уста, међутим, у овој средини има више, а међу абонентима је чак 90 деце млађе од 18 година.

У Смедереву се дневно подели око 1.000 топлих оброка са два пункта, а на периферији града планира се отварање још најмање два пункта. На куршумлијском народном казану храну добија 800 људи. Број корисника умањује и „чудно“ правило да „ко има кућу нема право на казан“.

Народна кухиња у Зајечару свакодневно спрема оброке за око 300 корисника. У Пироту од петог септембра, број корисника Народне кухиње са 700, биће повећан на 800 социјално угрожених. Народна кухиња у Новом Пазару обезбеђује оброк за 1.200 корисника. Организација „Мајка девет Југовића“ до сада је отворила шест народних кухиња на Косову и Метохији за скоро 2.000 корисника. У њима се свакодневно обезбеђују оброци за око 1.830 најсиромашнијих корисника, међу којима је и 80 деце из две основне школе.

Највише кухињау Војводини

Иако би било логично да је у јужним деловима Србије и највише примаца социјалне помоћи, као и корисника народне кухиње, парадоксално, највећи број корисника је у Војводини, региону са најмањом стопом незапослености и сиромаштва.

Како објашњава Драгица Кљајић, стручни сарадник за социјалну делат-

ност Црвеног крста Србије, број корисника овог вида помоћи зависи од могућности локалне самоуправе да финансира рад народне кухиње на својој територији. – Због материјалне ситуације, локалне самоуправе нису у могућности да саме финансирају отварање народних кухиња.

Не значи да је више гладних у Војводини него у јужном делу Србије јер отварање народних кухиња зависи од много фактора, као и од (не)постојање донација, спонзора. Ипак треба обезбедити простор, храну, куваре, ...

Неколико хиљада незапослених Митровчана из пропалих предузећа, старих и немоћних, као и породица са децом, свакодневно обилази Центар за социјални рад тражећи било какву врсту помоћи. Почетком ове године број корисника народне кухиње у Сремској Митровици, због великог притиска сиромашних, повећао се са 450 на 550 особа у јануару, али тренутно је 661 корисник. У Новом Саду је преко 680 породица и близу 21.000 најугроженијих стуграђана који добијају одређену врсту социјалне помоћи. Народне кухиње имале су укупно 1.000 корисника, док је чак 7.665 деце имало бесплатну исхрану у основним школама. Око 300 куваних оброка спрема се у народној кухињи у Вршцу, док је 285 најугроженијих и даље на листи чекања.

Према непотврђеним информацијама, у општинама Лучане, Бујановац, Врање, Трстеник, Владичини Хан и Трговиште, народне кухиње су недавно затворене. Планирано је да замирише народни казан у Ђуприји, Варварину, Књажевцу, Зрењанину и Сомбору.

Број издатих оброка ни приближно не одсликава број социјално најугроженијих, јер нити хране има довољно за све који је траже нити се сви гладни одлучују да траже храну, док надлежни ћуте о стварном броју гладних.

Оријентисаност ка тржишту ЕУ обиће нам се о главу

Нова глобална економска криза куца на врата. Тек пошто смо почели да се опорављамо од пада у привредну провалију 2008. и 2009. године због неодговорног понашања америчких банкара и слепог веровања у идеал економског либерализма владајућих структура у Вашингтону, последњих неколико недеља почеле су да се ређају апокалиптичне вести, како с оне тако и с ове стране Атлантика.

Сједињеним Америчким Државама, прошле недеље, смањен је кредитни рејтинг са првокласног нивоа ААА на за степеник нижи АА+. Овакав поступак највеће светске рејтинг агенције Стандард&Пурс, иначе америчке компаније, послао је цунами кроз светске берзе, које су све редом забележиле пад акција, изазван страхом инвеститора од надоласка нове кризе и даљег посрнућа Америке, у коју су сви последњих деценија полагали толико поверења и још више новца, који би сада могао да буде изгубљен.

У таквој ситуацији највећи губитник, ни крива ни дужна, могла би да буде Кина, земља којој Америка дугује највише новца, по основу државних обвезница САД, које је Кина куповала у огромним количинама. Ако се изузме помало комичан парадокс да је камен темељац капитализма, Америка, огроман део свог напретка и грађанског стандарда засновала на новцу државе која данас представља парадигму комунизма, Кине, остаје само хладна претња да ће пропаст Америке, силом гравитације, за собом поново повући читав свет.

У том свету малу улогу игра и Србија, у којој овај пут, надамо се, неће бити бриљантних политичара који ће тврдити да ће нас следећа криза заобићи и да ћемо још профитирати од ње, како је то био случај у освит 2009. године. Али, ако тако "квалитетног" просуђивања овај пут и будемо поштеђени, нема сумње да ће властодршци нову кризу опет искористити као згодну прилику да у њој нађу погодну оправдање за све своје економске промашаје и неспремност или неспособност да покрену привреду и реше структурне проблеме јавним предузећима, која данас личе пре на партијске феуде него на индустријске гиганте, какви су некада били и какви би поново могли да буду, када би њима управљали професионалци, а не ситни страначки кадровици.

Међутим, нема сумње да ће овако измучену Србију нова глобална криза додатно гурнути надолу.

Ако сада, после обарања кредитног рејтинга, инвеститори изгубе део поверења у Америку, ова држава ће морати да смањи своје задуживање, што ће довести до смањења ионако малог привредног раста у САД, и до пада долара.

Нижи долар ће аутоматски умањити вредност свих америчких обвезница у иностраном власништву, што ће на својој кожи највише осетити највећи – Кина, Јапан и Велика Британија, као највеће земље повериоци САД. Слабење долара ће делом погодити и српске девизне резерве, будући да Народна банка Србије овај новац држи

у депозитима првокласних банака у иностранству и у облику најликвиднијих државних обвезница, међу којима су и америчке. Међутим, далеко већи проблем за нас настаће ако се рецесија у Америци поново прелије на Европу, са којом Србија има најчвршће трговинске везе, док Европа такве везе има са Америком.

Као и у првој глобалној кризи, и овај пут ће крах САД довести до смањења тражње, а тиме и до мањег извоза Србије, до пада инвестиција и прилива капитала и, коначно, до обарања вредности динара.

Такав сценарио би неминовно поново проузроковао проблеме са пуњењем буџета, јер би приходи од пореза опали и банке, као главни купци српских трезорских записа би се повукле из ових операција, што би створило велику рупу у државној каси. Пад у тражњи за трезорским записима би и додатно погоршао стање, будући да држава не би само остала без нових средстава за пуњење буџета, већ би из постојећих прихода морала да исплаћује раније преузете обавеза по основу својих обвезница које стижу на наплату, а које је према досадашњем плану требало да исплати новцем прикупљеним емитовањем нових папира.

Пад динара би, као последицу, имао раст инфлације, што би уз вести о евентуалној пропасти грчких банака, тежем добијању кредита и смањеним пласманима, врло извесно довело до стампеда успаничених грађана који би пред шалтерима банака чекали на подизање својих штедних улога. Ма ко-

Економска криза и Србија

лико такав сценарио данас деловао невероватно, довољно је само се присетити краја 2008. године када су грађани Србије, уплашени због надолазеће кризе, за само недељу дана повукли чак милијарду евра девизне штедње из банака. Укупна штедња у Србији данас стоји на цифри од шест милијарди евра, због чега је јасно да би нови талас панике могао да, иначе стабилан банкарски сектор, обори на колена.

Ако до оваквог потреса и дође, мо-

жна.

Шта у таквој ситуацији ради актуелна власт? Уместо да се припрема за нови економски удар и да грађанима јасно каже шта их чека, она се и даље држи само приче о стицању кандидатуре за чланство у Европској унији, као о неком магичном леку за све наше финансијске и политичке проблеме, иако је ситуација у Грчкој, Италији, Шпанији, Португалу и Ирској одавно свима показала да ЕУ не може ни саму

да је новац био обезбеђен за радове на овом аутопуту, држава средства није повукла, јер није била способна да уради најосновнију пројектну документацију на време. И све то у моменту када држава путарима дугује милијарде и када због тога радници месецима не примају плате.

Премијер Мирко Цветковић, међутим, ствари не види тако. Према његовом мишљењу, Србија је већ изашла из кризе и просто га чуди како то нико, сем њега и његових министара, не види. Цветковићу не смета ни огроман раст незапослености у последњих неколико месеци, нити реалан пад плата нити двоцифрена инфлација коју ће мо тешко избећи ове године. Не. Србија је, уверен је премијер, ван кризе.

Међутим, не треба много стручности да се види право стање ствари. Од почетка године, гориво, иначе најскупље у целом региону, поскупело је за 15 одсто. Струја је поскупела за 13 процената. Претплата за фиксни телефон, који највише користе најсиромашнији, скочила је са 388 на 430 динара, док су импулси поскупели двоструко!

гућност да поред Америке рецесију доживи и Европска унија, у коју одлази чак 50 одсто укупног извоза Србије, јасно наговештава каква би у том случају била будућност наше привреде, која је режимском политиком усмерена искључиво на ово тржиште, док се тржишта Руске Федерације, Кине итд заобилазе. Не само што би криза у Европи довела до раста инфлације у Србији, већ и до даљег раста незапослености и пада плата, иако се многим чини да горе од 22,2 одсто незапослености, колико је тренутно у Србији, није могуће. Када је у јесен 2008. године криза почела да поприма озбиљније међународне размере, након банкрота инвестиционе банке Лиман брадерс, међи првим жртвама у Србији су били радници у фабрикама металског комплекса, који су производили делове за немачке произвођаче аутомобила. Како је продаја возила највише трпела током кризе, јасно је да би реприза 2009. године била практично неизбе-

себе да заштити од економског слома, а камоли Србију. Уместо да штеди, она се све више задужује, не водећи никаквог рачуна о томе како ће се у наредним годинама враћати новац који она насумично расипа, без икаквих видљивих резултата. Иако је у целој протеклој деценији истицан као највећи приоритет, Коридор 10 још није завршен, а колико је влада неспособна да било шта конструктивно уради довољно показује чињеница да чак и ка-

Гледајући месечне потребе просечне породице, за хлеб је данас потребно издвојити 3.253 динара уместо 2.640 динара крајем децембра 2010, за кромпир је неопходно 778 динара уместо ранијих 526, док ће куповина шећера из џепа истиснути 213 динара према 155 у децембру.

Када се ове бројке погледају, јасно је да је премијер у праву. За нас нема стварно кризе, зар не?

Последица спреге режима, тајкуна и криминала

Годишње се у Србији „опере“ 1,7 милијарди евра

Пише: Иван Нинић

Према речима „пријатеља“ режима Бориса Тадића, шефа делегације Европске уније Венсана Дежера, у Србији се, кроз активности организованих криминалних група, годишње „опере“ између 3 и 5 одсто БДП-а, што посматрано у готовом новцу износи око 1,7 милијарди евра. Са овом цифром слаже се и директор Управе за спречавање прања новца Министарства финансија, Александар Вујачић, чиме држава практично потврђује Дежерове наводе. То намеће питање где на крају заврши „опран новац“? Чини се да и на ово питање држава има одговор, па тако Вујачић каже да се „опраним новцем“ најчешће купују и граде некретнине, купују предузећа, али граде и велики трговински ланци и коцкарнице преко оф-шор компанија. Због финансирања изборних кампања и спреге режима са „перачима“ новца, њихова имена се не саопштавају јавности, нити се против њих воде судски поступци. Постоје појединачни случајеви попут Дарка Шарића, где режим и правосуђе симулирају и спинују борбу против организованог криминала и „прања новца“. Проблем „прања новца“ у Србији незамислив је без јаке спреге режима и криминала, а што је проузроковало тајкунизацију државе и високу политичку корупцију.

Десетогодишња „транзиција“ изнедрила је групу тзв. „бизнисмена“ који данас практично управљају целокупним политичким, привредним и економским системом земље. Они то веома успешно чине преко Девичанских, Сејшелских и Маршалских острва, али и других „пореских рајева“ попут Лихтенштајна, Кипра, Гибралтара... Своје пријатеље и покровитеље из света бизниса и оф-шор зона председник Србије Борис Тадић позивао је својевре-

мено на „економски патриотизам“. Тај позив је, у редовима представника крупног капитала, а и међу грађанима, само изазвао иронију и смех. Јавна је тајна да се режимски бизнисмени не убрајају у „пераче“, а одакле новац на њиховим оф-шор рачунима, одакле новац за инвестиције, одакле јахте и авиони, у Пореској управи и Управи за спречавање прања новца и не помишљају да провере. У Пореској управи кажу да највећа опасност од „прања“ и убацивања новца у легалне токове прети од продаје дроге, оружја, трговине људима, разбојништва и корупције. Ови модалитети су теоретски тачни, али корупција и привредни криминал су најдоминантнији инструменти „прања пара“ у Србији.

процењује да се у Србији годишње „опере“, и то признаје и директор Управе за спречавање прања новца, Александар Вујачић. Међутим, када га новинар пита да ли је откривен иједан случај куповине предузећа „прљавим новцем“, Вујачић одговара: „Сви наши предмети представљају службену тајну“. Управо због те „службене тајне“ сви „напори“ државе бацају љагу и сумњу на истинску борбу против организованог криминала и „прања пара“. Проблем је утолико већи, јер све информације које оперативним радом прикупе надлежни државни органи служе за уцену и трговину на релацији режим-мафија.

Да надлежни знају много тога говори и изјава државног секретара Мини-

„Службена тајна“

Превасходни циљ мафије и криминалаца је да се „прљав“ новац уведе у легалне токове и у случају Србије то је приметно у сфери приватизације предузећа, куповине хартија од вредности, фиктивних предузећа и трансакција са компанијама у оф-шор зонама. Приватизација „прогута“ највећи део од 1,7 милијарди евра, колико се

старства правде, Слободана Хомена, који каже да се 70 одсто угоститељских фирми које су купљене у Београду налази у рукама криминалаца. То намеће низ питања, од тога зашто надлежни не преконтролишу власнике, до тога да ли у те угоститељске објекте редовно свраћају високи државни и полицијски функционери и да ли баш увек плаћају своје баханалије и крканлук.

Симулација закона

Изгледа да координација између државних органа по питању сузбијања „прања новца“, баш као и политичка воља, у Србији потпуно изостаје. Томе у прилог говори јавна полемика и преписка која је обележила март 2010. године, на релацији Агенција за приватизацију Управа за спречавање прања новца (УСПН). Директор Агенције за приватизацију Владислав Цветковић оптужио је тада Управу да је одговорила на само један захтев који јој је упутила Агенција, од укупно 1.769 захтева за проверу података о купцима предузећа. Цветковић је рекао да нико није упозорио Агенцију да је реч о „прљавом новцу“, „криминалцу који је нелегално стекао имовину“, или „адвокату који је купац у име криминалца“. Ако се изузме смо један случај из септембра 2007. године, а то је покушај Јоце Амстердама да купи „Еко продукт“, Агенција ни у једном другом случају није спречила куповину предузећа сумњивим парам.

„Како да знам шта је прљав новац када ме на то није упозорио онај чији је то превасходно задатак у систему? Како да га спречим када је он за мене легитиман купац“, питао је јавно тада Владислав Цветковић.

Он се слаже да је кроз приватизацију убачен новац кроз легалне токове, али напомиње да из медија сазнаје да предузећа купују криминалци. Дакле, очигледно због тога суд није ни могао да донесе ниједну правоснажну пресуду за улагање „прљавог“ новца кроз процес прива-

тизације. Шта нам онда то говори? Говори да актуелна власт нема намеру да се истински обрачуна са „перачима“ новца и да је због тога Србија постала „рај“ за све оно који безбедно желе да новац стечен криминалним активностима убаце у легалне токове. У том контексту ваља подсетити и на случај Милета Јерковића, који је осуђен због шверца цигарета, а који је у моменту док је био под истрагом потпуно лагодно приватизовао 17 фирми у Војводини. Тиме надлежни у држави не само да су прекршили Закон о приватизацији, него су Јерковићу омогућиш купопродају 400.000 хектара ораница за рачун Дарка Шарића.

Алармантна статистика

Без обзира што их реалност демантује, режим покушава да убеди јавност у Србији како је држава одлучна да се избори са организованим криминалом и „прањем“ новца. Када се говори о „прању новца“, надлежни не пропуштају прилику да се подиче новим и

„квалитетним“ Законом о спречавању прања новца из марта 2009. године и Националном стратегијом за спречавање „прања новца“ (2009-2013) која је донета априла 2009. године. Оба ова документа су мртво слово на папиру и ништа епохално до сада у Србији нису променили, јер за то не постоји политичка воља. Први закон о спречавању прања новца је донет још 2001. године, међан два пута 2003. године, два пута 2005. године и једанпут 2006. године. Нови закон о спречавању прања новца и финансирању тероризма донет је 2009. године и затим је исте године мењан. Једна од кључних тачака закона јесте забрана плаћања „у кешу“ свих трансакција већих од 15.000 евра и обавеза евидентирања свих трансакција који прелазе ову суму. Таква мера сама по себи не значи ништа, јер у држави и даље не постоје свеобухватни механизми за контролу порекла новца.

Према доступним подацима, Тужилаштво за организовани криминал, од свог настанка до маја 2011. године, поднело је свега 13 кривичних пријава против 51 особе због сумње да су вршили „прање пара“. Према информацијама из Министарства финансија, од 2002. године, када је формирана Управа за спречавање прања новца, до 2007. године, донето је свега 2 пресуде због „прања новца“, од којих је једна била ослобађајућа! Затим, од 2007. године до септембра 2010. године донето је свега 12 пресуда, од чега је 6 постало правоснажно. Према речима Миодрага Ђидића, државног секретара Министарства финансија, у Србији се до краја јула 2010. године водило 10 поступака против 52 лица због сумње да су „прали новац“. Таква статистика само указује на чињеницу да борба против „прања новца“ у Србији, режиму и правосуђу представља потпуно периферну ствар.

Ако ће ове године, према проценама, у Србији бити „опрано“ 1,7 милијарди евра, а држава грца у буџетском дефициту од 1,4 милијарде евра, онда је ситуација крајње алармантна. Аналогно томе треба посматрати и јавни дуг државног сектора који данас износи 12,3 милијарде евра, уз оцену да је у Србији истовремено „опрано“ 17 милијарди евра у последњих 10 година! Дакле, колику штету држава трпи због „перача новца“ и режимског игнорисања „перача новца“ говоре бројке више од речи.

Нови уступак режима Бориса Тадића

НАТО-у све информације српских служби безбедности

Пише: Иван Нинић

Народна скупштина Републике Србије почетком јула месеца ратификовала је Споразум између Владе Републике Србије и Организације северноатлантског пакта о безбедности информација и кодексу поступања. Реч је о споразуму који су још 1. октобра 2008. године, у Бриселу, потписали министар одбране Драган Шутановац и тадашњи генерални секретар НАТО-а Јан де Хоп Схефер. Нису познати разлози због којих је овај јавни документ чекао на ратификацију скоро три године, ако је сам чин његовог потписивања јавно промовисан. Још тада је министар Шутановац рекао да је потписивањем споразума са НАТО-ом „стављена тачка“ на процес прикључивања програму Партнерство за мир у који је Србија ушла новембра 2006. године. Према његовим речима, непостојање споразума је доводило до тога да су представници Србије морали да напуштају поједине састанке Партнерства за мир, када се дискутовало о одређеним ставовима и информацијама за које Србија није била овлашћена да их чује.

Образлажући потребу ратификације споразума о безбедности информација са НАТО-ом, скоро три године касније, пред посланицима Скупштине Србије, Шутановац је рекао да је у питању типски уговор који неће угрозити безбедност земље и њених грађана, нити ће приближити Србију чланству у НАТО. „Ако не би дошло до ратификације, то би значило да се Србија

изолује у свету одбране и то би било лоше по безбедност државе и њених грађана“, рекао је министар у Скупштини. Занимљиво је да је актуелни министар здравља, а некадашњи министар одбране Зоран Станковић такође заступао исту тезу као Шутановац. „То је типски документ“, рекао је Станковић септембра 2006. године за Споразум о статусу снага (СОФА) који су потписали председник Србије Борис Тадић и државна секретарка САД Кондолиза Рајс. Подсећања ради, у питању је споразум о вршљању америчких војних снага кроз Србију, којима је омогућен приступ и коришћење инфраструктуре у нашој земљи без икакве накнаде.

НАТО-у све доступно

У политичкој пракси Србије постао је уобичајено да када режим намерава „дискретно“ да прогута неку ратификацију у парламенту, у јавност промовише тезу да је реч о „типском документу“ и да су тај документ потписале „готово све земље у окружењу“. Међутим, када се погледа садржина таквих докумената, види се да они прилично задиру у државни суверенитет и да Србију „бацају на колена“. Таква случај је и са последњим ратификованим споразумом о безбедности

информација са НАТО-ом, који не само да гура Србију у чланство Алијансе, већ представља претњу по националну безбедност. У преамбули текста споразума се констатује да је „Република Србија кооперативна партнерска држава“ и да се између Србије и НАТО-а врше „консултације о политичким и безбедносним питањима“. Такође се наводи да је постигнута сагласност да се „прошири и интензивира политичка и војна сарадња широм Европе“ и да то подразумева „размену осетљивих и/или поверљивих информација“ између Србије и НАТО-а.

Стране, односно потписници споразума (НАТО и Србија) штитиће и чувати информације и материјале који припадају другој страни. Затим ће учинити све „што је потребно да обезбеде да такве информације и материјал, уколико су поверљиви, задрже онај степен поверљивости који је одредила она страна од које те информације и материјал потичу“ и чуваће „такве информације и материјал у складу са договореним заједничким стандардима“. НАТО и Србија

„неће размењене информације и материјале користити у друге сврхе осим оних наведених у оквирима појединачних програма, као и одлука и резолуција који се на те програме односе“, нити ће „информације и материјал открити трећој страни без сагласности стране од које исти потичу“ (члан 1).

Даље, споразумом са НАТО-ом Влада Србије прихватила је обавезу да сви држављани Србије, који у току обављања службених дужности имају приступ информацијама добијеним од НАТО-а, буду „подвргнути одговарајућој безбедносној провери пре него

што им се одобри приступ таквим информацијама и материјалу“ Што се тиче поступака безбедносне провере, они ће бити „осмишљени тако да се утврди да ли појединац, узимајући у обзир његову лојалност и поузданост, може имати приступ поверљивој информацији без опасности по њену безбедност“ (члан 2). Пре размене било каквих поверљивих информација између Србије и НАТО-а „надлежна тела за безбедност ће међусобно утврдити, на обострано задовољство, да је страна прималац спремна да информације

које добија заштити у складу са захтевима стране од које потичу“ (члан 5).

Легализација шпијуна

Готово да је немогуће поверовати да информације које настану у раду безбедносних служби Србије (МУП, БИА, ВОА и ВБА) НАТО неће црпети зарад свог стратешког позиционирања на Балкану, пре свега на Косову и Метохији. Такође треба имати у виду да своје поверљиве и оперативне податке Србија ставља на располагање Алијанси коју чини 28 држава чланица. У таквој ситуацији не постоје гаранције да било која држава чланица НАТО-а, преко Алијансе, неће циљано од Србије захтевати одређене информације, а зарад спровођења у дело сопствених интереса. С друге стране, унапред се зна да Србија неће бити у стању да НАТО-у или било којој држави чланици Алијансе постави ултиматум за добијања одређених информација које би

биле од значаја на нашу територијалну, економску и националну безбедност. Чак и да се тако нешто догоди, извесно је да НАТО режиму у Србији уопште неће открити своје оперативне податке или ће их доставити у модификованом облику.

На крају крајева, да је НАТО властима у Србији откривао своје информације и намере у протеклих 20 година, вероватно никада не би успео да разбије бившу Југославију, да бомбардује СРЈ, и на крају да окупира Косово и Метохију. У односу на прикривене актив-

ности и заверу Алијансе, у протеклих 10 године режим у Србији је оберучке отворио све државне архиве и домаће службе безбедности су стављене под пуну контролу НАТО-а, ЦИА, МИ-6, БНД, и др. Поједини политичари из редова ДОС-а више пута у јавности су нападали једни друге и износили податке да су копирани електронски подаци из архива службе безбедности и потом прослеђивани „на руке“ странцима.

Дакле, суштина споразума о безбедности информација између Србије и НАТО-а огледа се у потреби да се „легаллизује“ проток информација које НАТО ионако већ добија од српских служби безбедности и режима *Бориса Тадића*. То је „превентиван“ потез НАТО-а како би се свака будућа власт у Србији обавезала на достављање поверљивих података и како би се у том погледу предупредио „лов“ неког новог *Перишића* који може да баца љагу на активности шпијуна са Запада који вршљају Београдом. Такође, циљ овог споразума са НАТО-ом је да се легализују активности свих оних „официра“ Алијансе који су још пре десет година „инсталирани“ у врх Министарства одбране, Генералштаба Војске Србије и служби безбедности. Између осталог, *Канцеларија за везу НАТО-а*, која је у Београду стационарна децембра 2006. године, у самој згради Министарства одбране, овим споразумом добија легитимитет и легалитет за своје активности.

Тактика „корак по корак“

Осим лагодног приступа информацијама служби безбедности Србије, споразум са НАТО-ом има и своју другу димензију, а то је „утапање“ Србије у Алијансу по опробаном рецепту „корак по корак“. У том смислу, бивши генерални секретар НАТО-а *Џорџ Робертсон* оценио је, 12. марта 2011. године, да западни Балкан постепено напредује ка евроатлантској интеграцији. Он је изразио уверење да ће за 10 година све земље региона бити у саставу Алијансе. Његов наследник *Андреас Фог Расмусен*, 20. маја 2011. године, позвао је „не само српске политичке лидере већ и српски народ да гледају у будућност, пажљиво размотре ситуацију како би дошли до закључка да је будућност Србије у интеграцији у европској заједници – НАТО и ЕУ“. Он је том приликом рекао да ће „учинити максимум“ у циљу прикључења Србије Алијанси, и то „приступом корак по корак какав је тражила српска страна“ и додао да би „волео да види напредак“. Заговорник „приступа корак по корак“ је управо министар одбране *Драган Шутановац* у кога НАТО и Стејт департмент полажу највише наде када је реч о интеграцији Србије у Алијансу.

У том контексту ваља подсетити на службену депешу коју је објавио „*Викиликс*“, а коју је, 29. јула 2009. године, у *Стејт департмент* у Вашингтон послала отпавник послова амбасаде САД у Београду *Џенифер Браш*. У депеши се наводи да је одлука потпредседника САД *Џозефа Бајдена* да засебно разговара са Шутановцем дала том „реформски оријентисаном заговорнику сарадње са НАТО-ом додатни кредибилитет и тежину у креирању политике“. Такође, у депеши се наводи да би САД са својим партнерима требало у јавности да промовишу „користи од НАТО чланства“, да охрабрују власти у Србији да „отворе дуго чекану мисију при НАТО у Бриселу“, као и да охрабре Србију у „слању полиције у Авганистан“. Ако се има у виду овакав став америчке администрације, онда је јасно шта представља потпис министра *Шутановца* на споразуму о безбедности информација са генералним секретаром НАТО-а. Нема дилеме да је то још једна „лествица“ на прикривеном путу Србије ка чланству у НАТО-у.

Буџет не предвиђа новац за уклањање активних пројектила из бомбардовања 1999. године

Шутановац чува НАТО бомбе

• *Најомиљенији НАТО министар саопштио је да је републичкој влади проблем да плати 250.000 евра за неутралисање авио-бомбе тешке 1000 килограма која је пала у Звездарску шуму. Такве бомбе сваког часа могу да експлодирају широм Србије, али безбедност грађана очигледно није приоритет Бориса Тадића*

Пише: Борис Алексић

Народни посланици Српске радикалне странке су, 7. јуна 2011. године, упутили посланичко питање Министарству одбране и затражили информације о неексплодираној бомби, коју су бацили авиони НАТО пакта у Звездарску шуму у Београду током агресије на СРЈ. Радикале је занимало због чега до данас није неутралисано ово опасно средство тешко 1000 килограма, које може да усррти велики број људи и нанесе огромну материјалну штету.

Министарству одбране је требало месец дана да одговори, тако да је 5. јула 2011. године најзад стигло њихово Обавештење бр. 03 9-8/137-11. Најомиљенији НАТО министар Драган Шутановац је одговорио да се поменута бомба вероватно налази у Приједорској улици бр. 1 на Звездари и да се претпоставља да она има 1000 килограма. Шутановац наводи да су „детекција, ископавање, демонтирање, транспорт и уништавање неексплодиране авио-бомбе веома сложен, дуг и ризичан процес, који захтева мултидисциплинарни приступ“, те да Министарство одбране није способно да се ухвати у коштац са тим проблемом. Такође, како се наводи у обавештењу потписаном од стране министра Шутановца, „веома велики проблем представља и финансирање ових послова, јер уклањање једне авио-бомбе може да кошта и до 250.000 еура.“

Из наведеног одговора закључујемо да Министарство одбране и војска, након „успешних и демократских реформи“, те након прихватања НАТО стандарда и сарадње, нису способни да откопају, разминирају, превезу и униште једну једину авио-бомбу, као и

да републичка влада нема 250.000 евра за наведени посао којим се штите људски животи. Заиста нам више ниједан податак о способности Министарства и војске није потребан да би закључили како су они у великом проблему.

Шутановац даље наводи да у досадашњем периоду нису планирана буџетска средства за уклањање неексплодираних убојних средстава. То што од њих могу да страдају грађани Србије није важно за режим Бориса Тадића.

Међутим, Шутановац у обавештењу наводи још један веома важан податак: „Србија је 2006. и 2009. године од НАТО тражила податке о локацијама и врсти коришћених авио-бомби, јер би са овим подацима планирање и реализација уклањања неексплодираних авио-бомби била значајно олакшана.“

У наставку министар прецизира: „На овој локацији је неопходно извршити иницијално и генерално извиђање локације, ради потврђивања или одбацивања сумње о постојању неексплодиране авио-бомбе“. То прво значи да Шутановчеви партнери из НАТО пакта још нису доставили Србији податке о локацијама и врсти коришћених средстава у агресији, јер да јесу, тачно би се знало шта се на наведеном месту у Звездарској шуми, усред Београда, налази. Због чега НАТО пакт, са којим према изјавама функционера ДС званични Београд има „партнерске и пријатељске односе“, не жели да достави ове информације? То је због тога што они српски народ још увек виде као непријатеља.

Даље се из одговора Министарства види да оно није обавило чак ни извиђање наведене локације, што је неприхватљиво понашање према грађанима Звездаре и Београда. Такође се поставља питање шта је са другим локација-

ма широм Србије на којима се још увек налазе НАТО бомбе. Северноатлантски пакт је у агресији на СРЈ користио и муницију са осиромашеним уранијумом, док је, према

наводима шпанског pilota Адолфа Луиса де ла Оса, употребљавао и хемијско оружје. И због ових података, све локације где се налазе неексплодирана убојна средства НАТО-а, давно су морале да буду проверене и обезбеђене.

Шутановца и његово министарство не интересују животи и безбедност грађана Србије. Њега интересују само похвале које добија са Запада, јер процес уништавања српске војске која је зауставила НАТО пакт 1999. године, доводи до краја. Због тога је Шутановац у мају 2011. године добио награду „Најевропљанин“, док је у августу ове године војни лист САД „Старс енд страјлс“, који је својевремено славио агресију на СРЈ, изнео похвале на рачун Шутановца. Према Американцима, Шутановац је добар јер шаље српске официре и подофицире на обуку у САД (њих 300 до данас), где их обучавају како да служе Пентагону. „Старс енд страјлс“ хвали Шутановца и због његовог односа према хомосексуалцима, јер се „бори против предрасуда код нове генерације Срба.“

Права истина је да су војска и Министарство одбране који нису способни да демонтирају једну авио-бомбу јадни и бедни. Режим Бориса Тадића, који не жели да издвоји 250.000 евра (што је месечна зарада појединих функционера ДС у приватном сектору) за уништавање бомбе усред Београда, не води бригу о грађанима Србије и срамоти своју земљу.

Због свега овога, Српска радикална странка ће непрекидно инсистирати да се неексплодирана и отровна убојна средства злочиначког НАТО-а у Србији што пре безбедно униште.

Завршни чин крајишке рашомонијаде

Пише: Петар Н. и В. Штиковац

У поредо са буђењем Крајине, у сјени тих бурних догађања, полако су се јављали и први знаци да према заједничком циљу не идемо сви у истој колони. Било је јасно: није проблем у наступајућим колонама, већ у њихову рашљаству циљу. А рашљаст колац под тешким маљем у манитим рукама, пуца, неће у земљу, поготово у њену тврдокамену крајишку груду.

На годишњицу оснивања СДС-а, на сједници њеног Главног одбора у Д. Лапцу (у истом мјесту гдје је и основана) на видјело избијају она латентна страначка трења која наговештавају своја бурнија разрешења. Дошло је вријеме престројавања у Странци око најбитнијих питања пред којима су се Странка и српски народ у Хрватској нашли. Спор који је и одраније тињао, овдје је био доведен до коначног расплета. Дилема која је оптерећивала српски покрет, а временом све више нагризала страначко јединство – **било је и питање избора** (који Крајишници, осим отпора или „драговољног“ прихватања хрватства као властитог одређења, никада нијесу ни имали) **могућег и остварљивог оптимума политичког интереса српског народа у Хрватској**. Искуство је упозоравало да ниједно „решење“ које не задовољава максималне хрватске интересе – неће бити одрживо.

Као алтернатива крајишкој самојствености тражи се „ослонац“ на „урбане“ Србе, који се пред текућим физичким ликвидацијама већ одавно „крију“ иза „мјешовитих бракова“, промјене вјере, народности, па све до активног учешћа у „драговољној“ одбрани домовине. Предлаже се „обнова рада“ одбора СДС-а у хрватским градовима, као и организација масовног гандијевског марша на Загреб, који је једино био „могућ“ путевима које су већ

увелико и масовно обиљежиле мртве српске главе. Једини „гласни“ Срби у Загребу тога времена, били су они који су још гласније на српском језику пјевали усташке напјеве. Било је и оних који су громогласно „србовали“ читањем говора који су потекли испод пера надлежних служби хрватске полиције. Били су „већи“ и дрчнији Срби од оних у Книну или Србу. Између таквих су се регрутовали потоњи консултанти и водичи у злочиначкој акцији на три православне парохије тзв. Медачког џепа. Истини за вољу, то су Срби, колико су то икада и били, који су из крајишке рашомонијаде изашли као једини „српски добитници“, уз губитак онога до чега као људи никада нијесу држали.

Једна минорна група окрњила је јединство СДС-а, а без подршке у наро-

којем је Странка, од носиоца флуидних садржаја покрета, од масовног аниматора једне политичке наде прешла на чвршћу организациону форму и конкретно одређенији политички програм, преко којег ће бити у прилици да реализира садржаје изражене воље српског народа у Хрватској. Дјелатност Странке била је практично блокирана, и када је изгледало да ће је овај страначки раскол угасити, њено „тврдо језгро“ – спремније да прије прихвати судбину било чијег сужња него хрватске слуге – у **Грачацу**, 16. марта 1991, оснива **СДС Крајине**. Својим програмом она темељно трасира крајишку самобитност као једину могућност национално препознатљивог и релативно сигурнијег опстанка Срба на тим просторима.

Сва потоња дешавања – масовна народна митинговања, протести и **саборавња** (укључујући и претходни **Сабор Срба у Србу**, 25. јула 1990, који је био најобухватнији тест политичке воље српског народа и не само у Хрватској) само су акламативно потврђивали политичка одређења СДС-а и органа власти **РС Крајине**.

Владајући свијет великог насиља, преко **Венсова плана** „прихватљивих“ обећања, намаио је Крајину под своје империјалне политичке биљетине, испод којих су се плански и перманентно сужавали њени могући хоризонти опстанка.

Крајина је под самар „међународне заједнице“ (читај – САД и НАТО-а) доспјела „драговољно“, преко посредовања **крње државе** (Југославије у растакању) као врбова „гаранта“ њеног опстанка. Као посљедица безболног „прихватања“ тога плана, без могућности и најминималнијих корекција, **долази до моралног урушавања** оне одлучности и енергије која је носила и одржала Крајишнике и у тежим, што не значи и смутнијим, временима него овим и овој генерацији Срба досуђеним.

ду, настанила се у београдској завјетрини, ближе микрофонима и телевизијским камерама, гдје је своје политичке „визије“ угнијездила у окриљу анационалних странака, од којих су неке већ увелико раскрстиле и са српством и са патриотизмом, да би убрзо јавно и бесрамно постали оно што су притајено већ и били у Крајини: пратећи гласови већ препознатљивих загребачких мелодија.

Био је то онај преломни тренутак у

Оном на што су „пристали“, Крајшници нијесу вјеровали, јер су прије инстинктом самоодржања него „политичком мудрошћу“ паспаљ памети знатног дијела свога руководства, **видјели почетак краја свих својих нада**. Крајина се полако и тихо празни, не из кукавичлука оних који је напуштају, већ прије из немоћи и очаја да се, у име свог људског и крајишког достојанства, супротставе оном што је неминовно и немилосрдно већ одредило њихову и њену судбину.

Иза политичког бријега – Резолуције СБ УН бр. 727 од 8. јануара 1992 – „дуго“ се припремала „**Олуја**“ која је само коначна посљедица једне велике обмане могућег свијета, реализирана „дипломатски“ временском задршком. **Био је то вихор хрватске мржње који је „само“ развијао наталожене црвоточине свјетских мољаца – њених лажних „заштитника“ у хуманиторној улози јемаца мира, који су, стварност је показала, једино гарантовали поновљени геноцид над Србима Крајине.**

„Олуја“ је иза себе „оставила“ пусту „спржену крајишку земљу“ у којој су нестали они што наивно повјероваше позивима Врховника да остану „при својим домовима“, јер им он „особно гарантује особну сигурност“. Уз претходницу медијских лажи, иза паравана обмана, Крајини су дошли главе најгрлатији „гаранти“ њене безбједности.

На вишедневној сједници (без пауза) проширеног Предсједништва крње СФРЈ која је спајала посљедње дане јануара са почетком фебруара 1992. године под присилом „међународне заједнице“, људи великих обећања и крње досљедности дижу руке од Крајине. Сопствену немоћ крију додатним „гаранцијама“ које остају само као пуко глагољање без икаквог стварног покрића. За тај политички стрмоглав Крајине био је потребан и формални „пристанак“ њених представника (како би њено **убиство што увјерљивије личило на самоубиство**). Кренуо је лов на мртве крајишке душе. Услиједили су притисци, уцјене, претње, из којих су једни изашли још јачих увјерења од оних с којима су дошли на то судилиште, а други – по свој прилици вишебојно скрпљени људи – поклекли. Тврђе крајишко језгро, карактером ослоњено на топономастику Тремеђе (на њене мрачаје и дерала), нијесу поклекли ни када су се прсти „саговорника“ грчевито стезали у песнице, по-

гледу посезали за ватреним оружјем и када је прећено авионским удесом при повратку у Крајину. Код неких од лачколомних, људи врбових увјерења и рубне припадности идеји Крајине, осјећало се да прије сједи на пуним гаћама него на столицама.

Тамо одакле су се повлачили посљедњи реслови Југославије, **наступају „плавни шљемови“ иза чијих леђа хрватски лешинари уживо тргају „рубне“ дијелове још живе Крајине**. Сви међувремено вођени разговори, преговори, „постигнути“ договори, били су у функцији политичке анестезије под којом ће Крајина „лакше“ дочекати и свој „судњи“ – олујни дан.

У свом људском и националном достојанству Крајина је постојала прве двије године свог петогодишњег вијека, чије је мјесто рођења, не без дубљег разлога, везано за безданку **Јавник**. Њен кратки живот обиљежио је политички програм СДС-а Крајине који је био израз свеопште воље и дубоких потреба српског народа у Хрватској. Венсов план био је **крај**.

Вријеме ван те прве двије године њеног постојања, био је живот под опијатима СБ УН, који је својим „гаранцијама“, већ боланог Дојчина положио на хрватску Прокустрову постељу, под усташке блескове и олује, уз „стручну хоспитализацију“ најкрволочнијег хрватског звјериња.

„Господ нас је кажњавао и кажњава западом“, можда и због тога што смо одавно испод грла начети њиховим **шупљим зубом – па сами трчимо за својим вуком**.

Уместо закључка

Што рећи у свијету и о свијету у којем је све што ваља одавно у гробу, или тамници, или прогону? Чему диван о животу који је иза себе закључао врата сопствене луднице, а кључ више није за његовом пашњачом? Што казати за Правду гдје су мјеста за злочинце попуњена њиховим жртвама? Што зборити о свијету насиља у којем је лаж постала Истина – силно оружје које посредно руши земље и градове, јер директно убија људске душе? **Прије земље отели им небо. Ту је воља силе и Лажи понијела лице Правде и Истине.**

У људској природи је да **говори**, па и онда када човек самог себе пепелом посила. Преведник мора **Истином да свједочи** иако се она у злу вакуу тамног вилајета најчешће главом плаћа.

Док човек трага за самим собом, још се једино у несрећи других људи препознаје.

„Е ли доша“ земан да људи – које једни прогоне, а други сумњиче и не прихватају, једни им иза леђа а други испред носа затварају врата – **заћуте**. „Зашто би ишта рекао? Ко ме су потребне ријечи несрећна човјека?“ **Ко ме је у околностима опште лажи још стало до народа који може изаћи на крај са другима, али не и са самим собом**. На пријатељским везама бешчашћа између **бијелог и белог града** – између хрватског усташлука и српског владајућег приушталука – под Небом које је сила преотела Богу – прекодринска српска Нада остаје без свог станишта, **судбином везана за другове, прогоне и сеобе**.

Ко ме требају немирни духови Слободе у земљи прегаженој срамом самопонижења, прије него окупаторском чизмом која се, на све стране, све теже извлачи из живог блата сопствене пропасти? „Ништа није готово и када готово све је“, јер „Стална на том свијету само мијена јест“. Ништа стално, ништа поувано осим **нашег сталног дужничког ропства слободи – свом једином непромјенљивом поувању. И Господу**.

И онда када нас стрепња опомиње, Нада напушта – када све своје трудољубиве напоре препознамо у пепелу – и када неутјешно знамо „да стварамо мољце и живимо за црве“, и тада глас Истине мора бити она нит која ће нас везивати за Небеса. Ни мртви, а камоли живи, немају право на шутњу, јер би издали све оне који нам вјерују и којима вјерујемо.

Данас нам на ломачи лажи спаљују прошлост – гори нам историја, култура – **спаљују нам душу, не ради оног што смо били да то више не би били – већ да нас не би било**. Ако се већ страда, нека то буде под крплицама ‘аљина, прије него у „царевом новом руху“ вишеглаво незајажљиве неолибералне и бездано екстрапрофитне аждахе, како би нас преци прихватили, а потомство у времену када буде вријеме – препознало.

Без Истине дјеца би се мртва рађала, а живи масовно сахрањивали прије испод наноса лажи него испод земаљских наплавина.

Говори Истину, да те Бог чује, по њеној правди људи препознају, јер Истина је мати Слободе, а човек осим ње других родитеља нама.

- Ђилас каже да мост преко Аде много вреди. Па за те паре (пола милијарде евра) је могло да се изгради бар пет мостова.
- Мосту на Ади траже име. Предлажем да се зове МОСТ УЗДИСАЈА, јер ће генерације уздисати кад буду отплаћивали кредите којима је грађен.
- Енглези признали Косово. Ајд' да ми признамо демонстранте у Лондону, Бирмингему, Манчестеру.
- Кад су на Косову демонстрирали, били су борци за људска права. Њихови су хулигани и криминалци. А исто раде.
- Кад у Србији изгори прелаз на Јарињу, то је међународни скандал. Кад у Енглеској изгори пола Лондона, то је унутрашњи проблем.
- Представници међународне заједнице Михаел Штајнер, Бернар Кушнер и генерал Билер се жестоко боре за независно Косово. Чувају људи тазбину. (Сви су, наиме, албански зетови).
- Зар ово са вакцинама за свињски грип није чиста свињарија?
- Неки министри отишли у Гучу. Да се издувају.
- Хрватски тисак објавио да је краљ Артур био Хрват и да су они његови потомци. И коњ му је био са тих простора.
- Ма лажу ови из Курира да се у катастру ништа не може урадити без 500 евра. Ма може и са доларима, швајцарцима, а ако нема, онда могу и динари.
- Амнести интернешенел упозорава Хрвате да не славе злочине (Олуја, Бљесак). А шта друго да славе? Погледајте им историју.
- Влада Србије каже да ћемо због кризе сви морати да штедимо. Неко на хлебу, неко на вискију и кавијару.
- Американци имају огромне проблеме са најновијим авионима стелт технологије (Ф 22 раптор и Ф 35). Има у Буђановцима сервис за њих.
- У Перуу откривени и идентификовани инсекти из доба миоцена. Идентификовао их Кркобабић.
- Косово нам отимају, у Рашкој и Војводини се крчка, остатак Србије Динкић парцелише са својим „уједињеним регионима“. Да ли је дошло време да Срби посаде ону „Тарабићеву“ шљиву?
- Пошто је Милораду Вељовићу истекао мандат на функцији директора полиције, влада је одлучила да, до завршетка конкурса и избора Милорада Вељовића, послове директора полиције обавља Милорад Вељовић.
- Одлучено је да функционери који имају више функција, врате мандате. Одмах после избора.
- Пописом је утврђено да се број Срба у Црној Гори не смањује онако како су очекивали. Мило је одлучио да их пописује све док их буде.
- Постоји могућност да нам Хаг врати сву документацију коју му је држава дала. Чим је преправи и допише.
- Сваког дана, како пишу новине, отказ добије 3 000 радника. Па нека неко после каже да грађани од власти не добијају ништа.
- Министарство просвете укинуло сектор за средње образовање. Образовање су укинули раније.
- Вестервеле изјавио да је на Косову могућ нови талас насиља. Немци, дакле, никад не одустају.
- Кад је видео да су се на Косову оженили Штајнер, Кушнер и Билер, Вестервеле одмах дошао. Наћи ће се ваљда нешто и за њега.

Др Војислав Шешељ

**ХОЛАНДСКИ
КУРВИН СИН
АДФОНС ОРИ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**КОРУМПИРАНИ ПРЕДСЕДНИК
НЕЛЕГАЛНОГ ХАШКОГ СУДА
ФАУСТО ПОКАР**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**ПИТОМАЦ
МИНХЕНСКЕ ПИВНИЦЕ
ВОЛФГАНГ ШОМБУРГ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**ПОКВАРЕНИ
МААТШКИ ПАЦОВ
КАРМЕЛ АГЈУС**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005

Др Војислав Шешељ

**СМРДЉИВА ГВАЈАНСКА СЕЊИЉА
МОХАМЕД ШАХАБУДИН**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005

Др Војислав Шешељ

**ДЕГЕНЕРИСАНИ МАЈМУН
БАКОНЕ ПАРТИС МОЛОТО**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005

Др Војислав Шешељ

**РЕТАРДИРАНА
ХАШКА ТУЖИТЕЉКА
ХИДСГАРА УЕРЦ-РЦААФ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2005

Др Војислав Шешељ

**ОЧЕРУПАНА
ХАШКА ЂУРКА
КРИСТИНА ДАД**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009

Др Војислав Шешељ

**АФЕРА ХРТКОВИЦИ
И УСТАШКА КУРВА
НАТАША КАНДИТ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2007

Др Војислав Шешељ

**ХАШКА
ИНСТРУМЕНТАЛИЗАЦИЈА
ЛАЖНИХ СВЕДОКА**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2007

Др Војислав Шешељ

**ПОНТИФЕКС МАКСИМУС
САТАНИСТИЧКЕ ЦРКВЕ
ЈОВАН ПАВЕЉ ДРУГИ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**АНТИХРИСТОВ НАМЕСНИК
ЗАКОВАЧКИ РИМСКИ ПАПА
БЕНЕДИКТ ШЕСНАЕСТИ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**БАТНИКАН ГЛАВНО
САТАНИНО ГНЕЗДО**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**РИМСКА КУРВИЈА
БЕЧИТО ЖЕДНА
СРПСКЕ КРВИ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**ЕВРОПСКА УНИЈА
САТАНИСТИЧКА ТВОРЕВИНА**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2004

Др Војислав Шешељ

**СРПСКИ
БАРОН МИХАЈЉЕВИЧ
АЛЕКСАНДАР КУЧИЋ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009

Др Војислав Шешељ

**САНАДЕРОВА
МАЧКИЦА
АЛЕКСАНДАР КУЧИЋ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009

Др Војислав Шешељ

**НАРОГУШЕНО
ШКОТСКО ГОВНО
ЈАН БОНОМИ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009

Др Војислав Шешељ

**СМЕЖУРАНО
КЕНГУРОВО МУДО
КЕВИН ПАРКЕР**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009

Др Војислав Шешељ

**ЈУЖНОКОРЕЈСКА ГЊИЛА
О ГОН КИОН**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2009

Др Војислав Шешељ

**УБИСТВО
МАФИЈАШКОГ ПРЕМИЈЕРА
ЗОРАНА ЂИНЂИЋА**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2008

Др Војислав Шешељ

**МАФИЈА УБИЛА
СВОГ АНДЕРА**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2008

Др Војислав Шешељ

**ПРОПАЛИ ПУЧ
ТОМИСЛАВ НИКОЉИЋ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2008

Др Војислав Шешељ

**ХАШКИ ДЕНУНЦИЈАНТ
ТОМИСЛАВ НИКОЉИЋ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2008

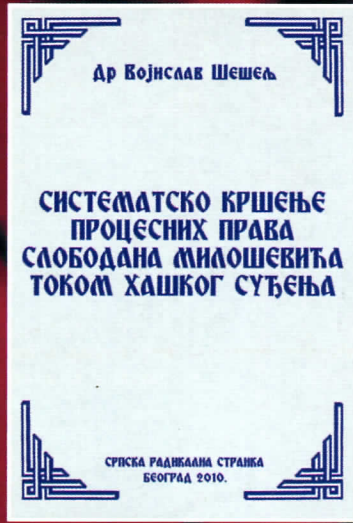
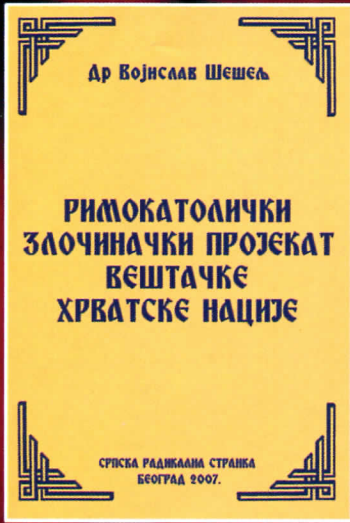
Др Војислав Шешељ

**ПОРТПАРОЛ
ДОПОВСКЕ СТРАНКЕ
АЛЕКСАНДАР КУЧИЋ**

СРПСКА РАДНИЧКА СТРАНКА
БЕОГРАД 2008

НАУЧНИ РАДОВИ ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Четири капиталне књиге проф. др Војислава Шешеља у којима су објављене чињенице о Римокатоличкој цркви и Хрватима, антисрпској природи Хашког трибунала, као и циљеви и морални судови српског национализма.

ТАЈНИ ДОКУМЕНТИ СЛУЖБЕ ДРЖАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ О ПРАЋЕЊУ ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Четири тома документације Службе државне безбедности која је интентивно пратила др Шешеља од 1982. до 2003. године. Садржај ових тајних докумената показује Шешељеву одлучну дисидентску борбу за демократизацију друштва, као и његову изванредну антиципацију догађаја на које је благовремено упозоравао.

Једини досије који је доступан јавности, сви остали политичари су после петооктобарског пуча узели своје досијее из Службе само да би их склонили од очију јавности.

